

Geïntegreerd Jaardocument **2018**

Het Clusius College leidt op voor leven en werken in een groene wereld. Dat doen we met aantrekkelijke vmb- en mbo-opleidingen, waarbij we veel aandacht schenken aan natuur, duurzaamheid, voedsel en leefomgeving.

Een nieuwe fase

Geïntegreerd jaardocument 2018

Naam instelling	Stichting Clusius College	Postadres	Drechterwaard 10-A
Bestuursnummer	40673	Postcode en plaats	1824 EX Alkmaar
Brinnummer	25EF	Telefoon	072-5147666
Sector	AOC	Contactpersoon	Joost Emmerik
E-mail	cvb@clusius.nl	E-mail	j.emmerik@clusius.nl
Website	www.clusius.nl	KvK	41236238

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	6
Verslag over 2018 van de Raad van Toezicht.....	9
Verslag over 2018 van de Ondernemingsraad	12
Verslag over 2018 van de Centrale ouderraad.....	14
Verslag over 2018 van de Centrale studentenraad	15

A. Bestuursverslag

1. De organisatie

1.1 Missie, visie en beleid.....	20
1.2 Goed bestuur, verantwoording en toezicht.....	20
1.3 Menselijke maat.....	22

2. Onderwijs

2.1 Inspectietoezicht.....	23
2.2 Herziening en vernieuwing	28
2.3 Voortijdig schoolverlaten.....	29
2.4 Taal- en rekenbeleid, examinering en keuzedelen.....	31
2.5 Verbeteractiviteiten	32
2.6 Zorg / passend onderwijs.....	32
2.7 Toelatingsbeleid	33
2.8 Werken aan doelmatigheid in het mbo.....	33
2.9 Internationalisering en culturele diversiteit	37
2.10 Studenten-, leerlingen- en oudertevredenheid	38
2.11 Klachtenafhandeling	42
2.12 Bedrijfsopleidingen	44
2.13 Samenwerking.....	44
2.14 Inhoudelijke verantwoording subsidies	49
2.15 Leerlingen- en studentenaantallen en diploma's.....	51

3. Personeel

3.1 Loopbaan, vitaliteit en werkplezier	55
3.2 Professionalisering	55
3.3 Arbeidsmarkt en werkgelegenheid.....	56
3.4 Arbeidsvoorwaarden.....	57
3.5 Arbeidsomstandigheden	57
3.6 Diversiteit.....	58
3.7 Gegevens personeel	58

4. Bedrijfsvoering

4.1	Facilitair	62
4.2	Huisvesting	62
4.3	Groen licht voor IT in de klas	63
4.4	Communicatie	64
4.5	Beleidscyclus en Planning & Control	65
4.6	Risicomanagement	66
4.7	Treasurybeleid	69
4.8	Inkomens	69
4.9	Indicatoren	70
4.10	Continuïteitsparagraaf	72

B. Jaarrekening**5. Helderheid in de bekostiging (BVE)****6. Toelichting bij de jaarrekening**

6.1	Balans	78
6.2	Staat van baten en lasten	83
6.3	Financiële kengetallen	89

7. Jaarrekening

7.1	Grondslagen voor de jaarrekening	92
7.2	Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)	95
7.3	Staat van baten en lasten 2018	96
7.4	Kasstroomoverzicht 2018	97
7.5	Toelichting op de Balans	98
7.6	Toelichting op de Staat van baten en lasten	104
7.7	Overzicht verbonden partijen	107
7.8	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	107
7.9	Bestemming van het resultaat	108
7.10	Gebeurtenissen na de balansdatum	108
7.11	Honorering en bezoldiging	109

8. Overige gegevens

8.1	Controleverklaring	114
-----	--------------------------	-----

Bijlagen

Bijlage 1: Visiekaart Clusius College 2016-2020	117
Bijlage 2: Checklist voor mbo-instellingen voor de verantwoording over governance in het Geïntegreerd Jaardocument 2018	119
Bijlage 3: Checklist Code Goed Onderwijsbestuur VO	122
Bijlage 4: Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's)	127
Bijlage 5: Verslag Examencommissie mbo	128
Bijlage 6: Verantwoording passend onderwijs vmbo	131
Bijlage 7: Verantwoording passend onderwijs mbo	141
Bijlage 8: Overzicht projecten	143
Bijlage 9: Afkortingenlijst	144

Voorwoord

Voor u ligt het geïntegreerd jaardocument van het Clusius College met hierin de verslagen over 2018 van de raad van toezicht en van de medezeggenschapsorganen, het bestuursverslag over 2018 en de jaarrekening 2018.

Het Clusius College is een organisatie die zijn leerlingen en studenten interesseert voor duurzaamheid, leefomgeving, voedsel en natuur. We zetten in op een stimulerende leeromgeving samen met het bedrijfsleven en onze regionale partners. Ons onderwijs is actueel, zowel op het gebied van pedagogiek en didactiek, als op ons vakgebied.

Dit jaardocument 2018 heeft als titel *Een nieuwe fase* meegekregen, waar de titel in 2017 *In beweging!* was. En ons onderwijs blijft in beweging. Mede door deze beweging komen we als organisatie in een nieuwe fase.

We maken een paar jaar door waarin het leerlingenaantal in het vmbo en het studentenaantal in het mbo afnemen, met als belangrijkste oorzaak de demografische krimp. Omdat het aantal leerlingen en studenten voor het grootste deel de rijksbijdrage bepalen, moet het aantal medewerkers meebewegen met deze aantallen. In 2018 en naar we verwachten ook in 2019 vangen we deze terugloop op zonder gedwongen ontslagen.

De afgelopen jaren is er veel tijd en energie gestoken in de herziening van ons mbo en van ons vmbo. Deze trajecten hebben we afgesloten (mbo) of sluiten we af (vmbo) en we komen nu in de fase van doorontwikkeling en verdere verbetering.

Het (verder) vergroten van het kwaliteitsbewustzijn en werken aan de kwaliteitscultuur in het Clusius College zijn majeure thema's waaraan we de komende jaren werken. Een specifiek onderdeel hiervan is de verbetering van de kwaliteit van de examinering en de examens in zowel het mbo als het vmbo. De inspectie heeft de noodzaak hiervoor voor wat betreft het mbo ook geconstateerd in het vierjaarlijks onderzoek, waarvan we de rapportage in de eerste helft van 2018 ontvangen hebben. In het mbo worden de verbeteringen van de examens opgepakt met alle AOC's gezamenlijk via onze examenleverancier de Groene Norm.

In het najaar van 2018 hebben we de Kwaliteitsagenda mbo 2019-2022 ingediend, waarin het strategisch beleid voor het mbo voor de komende jaren is vastgelegd, waarin naast bovengenoemde thema's (kwaliteitsbewustzijn en examinering) ook een aantal landelijke thema's, dat door de minister is meegegeven in de regeling, voor onze situatie uitgewerkt is.

In 2018 hebben we binnen de top van de organisatie intensief gesproken over een nieuwe beleidscyclus, waarin alle essentiële elementen van ons beleid, inclusief planning en control en verantwoording, een plek krijgen in een vierjaarlijkse cyclus, met daarbinnen een jaarlijkse en tweejaarlijkse cyclus. Deze cyclus krijgt z'n beslag vanaf 2020.

Tenslotte houden we in 2019 onze missie, visie en kernwaarden tegen het licht en formuleren we het strategisch beleid voor de hele instelling.

Ook landelijk is er sprake van een nieuwe fase: het groen onderwijs is inmiddels ingebed in het ministerie van OCW en de bezuinigingen op het mbo zijn met ingang van 2019 van de baan. Met de minister van Landbouw heeft het groen onderwijs, middels het GroenPact, samen met het bedrijfsleven een inhoudelijke agenda opgesteld voor de komende jaren, waarin onder andere de in 2018 gepresenteerde visie van de minister een inhoudelijke vertaling krijgt in het onderwijs.

Een afgeleide van het geïntegreerd jaardocument is ons jaarverslag 'Clusius in beeld', dat alleen nog maar digitaal verspreid wordt en bedoeld is voor een breed publiek, zowel intern als extern. Middels infographics en sfeerbeelden worden activiteiten, cijfers en resultaten op hoofdlijnen gepresenteerd en toegelicht. Het jaarverslag over 2018 is voor de zomer van 2019 beschikbaar via www.clusius.nl.

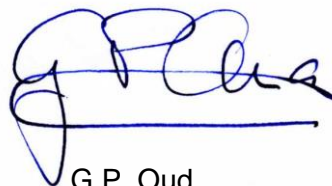
Op basis van de uitgebreide inhoudsopgave van dit document kan elke lezer zelf bepalen welke informatie voor haar of hem het meest interessant en relevant is.

We nodigen u als lezer graag uit om te reageren op dit geïntegreerd jaardocument 2018 (cvb@clusius.nl).

Alkmaar, 9 mei 2019

M.H. van Tilburg
Voorzitter college van bestuur

G.P. Oud
Lid college van bestuur

Inleiding

In deze inleiding wordt een aantal thema's, dat in het vervolg van dit document uitgebreider aan de orde komt, uitgelicht.

Ontwikkeling van ons onderwijs

Het project Herziening mbo is afgerond. Hierin is de afgelopen jaren veel tijd en energie gestoken met als uitgangspunt de maatregelen vanuit Focus op Vakmanschap (herziene kwalificatiedossiers, entree-opleiding, intensiveren en verkorten van de opleidingen, meer aandacht voor studie- en loopbaanbegeleiding, etc.). Dit betekent niet dat we helemaal klaar zijn. Ons mbo blijft in beweging. Enerzijds vanwege wet- en regelgeving (o.a. keuzedelen, certificaten, mbo-verklaring, derde leerweg) en anderzijds omdat we ons mbo steeds verder willen doorontwikkelen, zowel voor wat betreft onderwijsinhoud, werkvormen, examinering als organisatie en aansturing.

Omdat we veel opleidingen en opleidingsvarianten verzorgen voor een relatief klein aantal studenten, is een belangrijke doelstelling om steeds meer als één mbo te werken op het gebied van programmering, begeleiding van de beroepspraktijkvorming, resultatenstructuur, projectmatig werken (regioleren) en aansturing. Daarmee worden onder meer de interne doelmatigheid en efficiëntie vergroot.

In het vmbo zijn we in het derde leerjaar van het schooljaar 2016-2017 gestart met het vernieuwde examenprogramma voor de beroepsgerichte vakken. Ook deze nieuwe regelgeving hebben we middels het project Herziening vmbo aangegrepen om een flinke slag te maken in ons vmbo op het gebied van afstemming tussen vestigingen (programma, leermiddelen, examinering, etc.).

Belangrijke ontwikkelingen

(Voorbereidend) beroepsonderwijs kan alleen maar floreren als het ingebed is in de regio. Het Clusius College slaagt er steeds beter in om een duurzame verbinding met de regio te maken. Onze vmbo-vestigingen zijn belangrijk in de gemeente en regio waarin zij gevestigd zijn. Op allerlei manieren – projecten, activiteiten – zijn er verbindingen met de gemeenten, met maatschappelijke organisaties en met bedrijven.

Met onze afdeling Projecten en met ons mbo participeren we in tal van regionale en landelijke samenwerkingsverbanden:

We zijn een actieve partner in GreenPort Noord-Holland Noord, die ook participeert in de meeste van de ondergenoemde PPS-projecten (publiek-private samenwerking).

Vanuit de landelijke georganiseerde Centra voor Innovatief Vakmanschap (verbonden met de Topsectoren) en het Kenniscentrum Natuur & Leefomgeving hebben we 'meetingpoints' ingericht voor Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (het ClusiusLab in Hoorn), voor Food (in Alkmaar) en Natuur & Leefomgeving.

We participeren met instellingen voor wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, hbo en Wellantcollege in Amsterdam Green Campus, waarin gezamenlijk regionale vragen, bijvoorbeeld vanuit het bedrijfsleven, beantwoord worden en onderzoeksresultaten (sneller) beschikbaar komen voor studenten.

We participeren met enkele AOC's en met hbo-instelling Van Hall Larenstein als penvoerder in het Kenniscentrum Natuur & Leefomgeving.

In de twee RIF-projecten (Regionaal investeringsfonds) GreenTech en GroenStart waarvan het Clusius College penvoerder is, verbinden we groen en techniek aan elkaar en helpen we jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan in de groene sector.

De tweede fase van het GroenPact, waarin het groen onderwijs, bedrijfsleven, organisaties en het ministerie van LNV landelijk samenwerken, is medio januari 2019 door minister Carola Schouten van LNV ondertekend.

Duurzaamheid en gezondheid spelen een steeds grotere rol in ons onderwijs. Rookvrije scholen, gezonde schoolkantine en het promoten van een gezonde leefwijze hebben geleid tot tal van erkenningen voor onze scholen door externe organisaties. Daarnaast anticiperen we hierop, waar mogelijk, in onze bedrijfsvoering.

Kwaliteit van ons onderwijs

Een goede kwaliteit van het onderwijs leidt tot tevreden leerlingen, studenten, ouders en leerbedrijven en leidt tot tevredenheid bij het beroepenveld waarin onze gediplomeerde mbo'ers komen te werken.

Met Castricum hebben we een excellente school voor alle drie de leerwegen.

Naar het oordeel van de inspectie – begin 2018 heeft het vierjaarlijkse inspectieonderzoek (4JO) Staat van de instelling plaatsgevonden – is de kwaliteit van ons vmbo op alle vestigingen op orde.

Belangrijkste aandachtspunt blijft maatwerk: door gedifferentieerd lesgeven aansluiten bij het niveau, de leerstijl en de achtergrond van leerlingen. Ook in ons mbo is differentiatie een blijvend verbeterpunt.

Op het gebied van mbo heeft de inspectie onvoldoendes geconstateerd op het gebied van examinering en diplomering.

Voor vmbo en mbo is de registratie van verzuim en VSV onvoldoende bevonden.

Op bestuursniveau zijn door middel van verificatieonderzoek de gebieden kwaliteitszorg en financieel beheer onderzocht en voldoende bevonden.

Het Clusius College heeft zich in 2018 aangesloten bij het Kwaliteitsnetwerk mbo.

Naar verwachting zal in 2020 de eerste audit vanuit dit netwerk plaatsvinden.

Een goed auditsysteem is een belangrijk aspect van de kwaliteitsborging. Onder meer door de uitkomsten van deze audits weten we hoe ons onderwijs ervoor staat en waar we verder moeten verbeteren. Ook de inspectie maakt(e) van deze uitkomsten gebruik.

Personeel

Als gevolg van de terugloop van het aantal leerlingen zal het personeelsbestand de komende jaren kleiner moeten worden. Met de aanpak daarvan zijn we in het schooljaar 2017-2018 gestart en dit heeft een vervolg gekregen in het schooljaar 2018-2019. Tegelijkertijd is een grote uitdaging voor de komende jaren om medewerkers te behouden en soms – zeker voor een aantal vakgebieden in zowel vmbo als mbo – ook te vinden.

We merken dat het Clusius College een aantrekkelijke werkgever is en zullen hier voortdurend in moeten blijven investeren. Dit betekent enerzijds aandacht voor de instroom van jonge docenten – middels het bieden van stageplaatsen, samenwerking met lerarenopleidingen, uitstekende begeleiding – en van zij-instromers en anderzijds onze zittende medewerkers voldoende uitdaging en goede ontwikkelingsmogelijkheden bieden.

Passend onderwijs, de ontwikkelingen in het mbo, het relatief nieuwe beroepsgerichte programma in het vmbo, gebruik van IT in de klas en gedifferentieerd lesgeven, vragen om voortdurende ontwikkeling van medewerkers en facilitering hiervan door het Clusius College. Ook duurzame inzetbaarheid van medewerkers in elke fase van hun loopbaan is een niet aflatend aandachtspunt. Het tegengaan van werkstress en uitval zijn hierbij speerpunten.

Bedrijfsvoering

Onze administratieve organisatie en interne beheersing zijn op orde, zo concludeert ook de accountant al enkele jaren. Financieel zijn we gezond (zie 'Financieel resultaat 2018'). In Hoorn bereiden we een renovatie en gedeeltelijke nieuwbouw voor die na 2019 van start zal gaan.

Stap voor stap krijgen we ook grip op de ondersteunende systemen voor ons onderwijs.

Voor de bekostiging en bedrijfsvoeringsaspecten is er al enige jaren een adequate interne audit.

Financieel resultaat 2018

Uit de jaarrekening blijkt dat het Clusius College het financiële jaar afsluit met een negatief resultaat van € 87.000 waar een negatief saldo van € 728.000 begroot was. Inhoudelijke toelichting hiervan is opgenomen in deel 2 van dit document. In 2019 is een positief resultaat van € 611.000 voorzien.

Het jaar 2018 was ook het jaar waarin het kabinet besloten heeft tot de overgang van het groen onderwijs naar het ministerie van OCW per 2019. Dit betekende tevens dat de bezuinigingen op het groene mbo – een negatief verschil in bekostiging van ruim € 1.000 per student ten opzichte van het door OCW bekostigde mbo – met ingang van 2019 opgeheven zijn.

Leerlingen- en studentenaantallen

In 2018 is, door goede aanmeldingen, het leerlingenaantal in het vmbo minder gedaald dan we geprognosticeerd hadden. Omdat er een groot cohort in het vierde leerjaar het vmbo verliet, is er wel sprake van daling van het aantal leerlingen.

Op basis van de aanmeldingen in het vmbo en omdat we goed zicht hebben op het aantal leerlingen dat de komende jaren de scholen verlaat, kunnen we constateren dat we, bij ongeveer gelijkblijvende aanmelding, nog tenminste tot en met schooljaar 2020-2021 te maken zullen hebben met terugloop van het aantal leerlingen in het vmbo.

Ook het aantal studenten in het mbo is enigszins verminderd. Omdat ons marktaandeel in het mbo aanzienlijk lager is dan in het vmbo en in het mbo ook de arbeidsmarkt voor gediplomeerden een rol speelt bij de opleidingskeuze, is het prognosticeren van het aantal studenten in het mbo aanzienlijk lastiger dan in het vmbo. We houden rekening met een lichte daling van het aantal studenten in de komende jaren. Omdat wij veel opleidingen en opleidingsvarianten aanbieden voor relatief weinig studenten, brengt deze ontwikkeling ook doelmatigheidsvraagstukken met zich mee.

Geïntegreerd jaardocument

Dit geïntegreerd jaardocument bestaat uit het verslag van de raad van toezicht, de verslagen van de Ondernemingsraad, de Centrale ouderraad en de Centrale studentenraad¹, het bestuursverslag, de jaarrekening met een toelichting, de controleverklaring van de accountant en overige gegevens die volgens wet- en regelgeving moeten worden toegevoegd.

Het bestuursverslag is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. De organisatie
2. Onderwijs
3. Personeel
4. Bedrijfsvoering

Met tabellen en grafieken op hoofdlijnen worden steeds de kwantitatieve gegevens op basis van de kengetallen toegelicht. In de bijlagen zijn deze gegevens vaak uitgebreider terug te vinden.

¹ Als gevolg van de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) heeft het Clusius College sinds 2011 een Ondernemingsraad, een Centrale studentenraad (voor het mbo) en een Centrale ouderraad (voor het vmbo).

Verslag over 2018 van de Raad van Toezicht

De raad van toezicht (RvT) is in 2018 zes keer bijeen geweest (februari, april, juni, twee keer in september en december).

Op 13 september was er een studiedag van de RvT en het college van bestuur (CvB) met een in company masterclass over communicatiestijlen, aan de hand van een communicatiescan bij elk van de leden van de RvT en het CvB. Het tweede onderdeel van de studiedag was een zelfevaluatie (zonder CvB).

De opbrengsten van zowel de masterclass als de zelfevaluatie zijn en worden door de raad gebruikt in het onderling functioneren en in de rol van de raad als toezichthouder en als werkgever en adviseur van het CvB.

Samenstelling van de raad

In september is er, na twee zittingsperioden van vier jaar, afscheid genomen van twee leden, de heren Thijs Pennink en Jan Willem Wessel. Hun opvolgers waren al in 2017 benoemd.

Besluiten

De RvT heeft in 2018 onder meer de volgende besluiten genomen:

- Goedkeuring geïntegreerd jaardocument 2017 (bestuursverslag en jaarrekening) mede op basis van het accountantsverslag en het gesprek erover met de accountant.
- Goedkeuring van de begroting van 2019 en de meerjarenraming voor de navolgende jaren.

Themabijeenkomsten

Een of twee keer per jaar wordt de reguliere vergadering van de raad gecombineerd met een themabijeenkomst.

In februari stond '(big) data' centraal en met name het initiatief dat (mede) door het Clusius College genomen is voor een pilot waarin data vanuit verschillende bronnen en domeinen regionaal bij elkaar gebracht worden, hetgeen moet leiden tot betere (stuur)informatie op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. In deze pilot werkt een groot aantal landelijke en regionale partijen samen.

Overige besproken onderwerpen:

- De raad kan zijn toezichthoudende rol uitoefenen door – naast de begroting en het geïntegreerd jaardocument – onder andere de volgende (bestaande) instrumenten:
 - Risicoanalyse (RvT heeft geparticipeerd in de risico-inventarisatie)
 - Bespreking boardletter accountant
 - Kaderbrief 2017-2018, met daarin de Clusiusbrede actielijnen en actielijnen per vestiging
 - Instellingsrapportage
 - (Financiële) meerjarenraming op basis van drie scenario's
 - Kwaliteitsborging van het onderwijs en het interne toezicht hierop.
- Instellingsrapportage (vier keer per jaar); deze omvat:
 - Financiële stand van zaken (o.a. staat van baten en lasten, huisvesting, liquiditeit)
 - Personeel (o.a. ontwikkeling aantal fte, verzuim)
 - Kwaliteit & onderwijs (aantallen leerlingen en studenten, inspectieonderzoeken, opbrengsten, voortijdig schoolverlaten)
 - Bedrijfsvoering, waaronder huisvesting
 - Resultaten tevredenheidsonderzoeken
 - Ontwikkeling speerpunten kaderbrief aan de hand van prestatie-indicatoren.
- De prognose van de aantallen leerlingen en studenten, mede in het licht van de demografisch krimp.
- (Aanpak van) de overformatie.

- Lopende zaken aan de hand van schriftelijke mededelingen CvB, nieuwsbrieven, etc.
- De benchmark van de AOC's (uitgevoerd door de MBO Raad).
- Het jaarverslag van de externe vertrouwenspersoon.
- De situatie m.b.t. de AOC's:
 - De overgang van het groen onderwijs naar het ministerie van OCW
 - Het inspectierapport over de financiële situatie van de AOC's
 - Bestuurlijke en financiële perikelen bij enkele AOC's, waaronder het opsplitsen van Edudelta
 - Het opheffen van de AOC Raad per 31 maart 2019 en nieuwe samenwerkingsarrangement Connect Groen (RvT keurt besluit CvB goed).
- Het Bestuursakkoord dat door de MBO Raad en de minister van OCW gesloten is.
- De Kwaliteitsagenda mbo van het Clusius College (voortvloeiend uit het Bestuursakkoord): deze is al in conceptversie besproken en input van de raad is verwerkt.

De raad van toezicht toetst het beleid aan de hand van de in het strategisch beleid en de in de kaderbrief opgenomen doelstellingen en resultaten. Een evaluatie van deze doelstellingen en resultaten wordt jaarlijks besproken in de raad.

Overige activiteiten

De belangrijkste overige activiteiten van de raad:

- De voorzitter en de vicevoorzitter hebben het jaarlijks gesprek met de leden van het CvB gevoerd.
- De voorzitter en een lid hebben gesproken met de Ondernemingsraad, de Centrale ouderraad en de Centrale studentenraad.
- Een vertegenwoordiger van de raad heeft bijeenkomsten van het Platform Raden van Toezicht en VTOI (vereniging van toezichthouders) bezocht.
- Vestigingsbezoeken door de raad.
- De raad heeft middels twee gesprekken met de inspectie actief geparticipeerd in het vierjaarlijkse onderzoek.

Aanwezigheid

In de onderstaande tabel is de aanwezigheid van de vergaderingen van de raad van toezicht weergegeven. Het college van bestuur heeft alle bijeenkomsten bijgewoond. De overige bijeenkomsten hebben betrekking op een themabijeenkomst (februari) en een studiedag (september).

			Vergaderingen					Overige	
			Feb	Apr	Jun	Sep	Dec	Feb	Sep
Raad van Toezicht	De heer E. Lücke MBA FFP	Voorzitter	●	●	●	●		●	●
	Mevrouw drs. M.C. Bense	Vicevoorzitter	●	●	●	●	●	●	●
	De heer M. Pennink	Lid	●	●	●			●	
	De heer mr.drs. J.W. Wessel	Lid		●	●				
	De heer drs. R. Viëtor	Lid	●	●	●	●	●	●	●
	Mevrouw F.R. Dijkstra	Lid			●	●	●		●
	De heer N. Verduin	Lid	●	●	●	●	●		●
	Mevrouw Y. van Saaze	Lid	●	●	●	●	●	●	●
College van Bestuur	De heer M.H. van Tilburg	Voorzitter	●	●	●	●	●	●	●
	De heer G.P. Oud	Lid	●	●	●	●	●	●	●
B&O	De heer J. Emmerik	Manager Finance & Control	●	●	●	●	●		
	Mevrouw E. Boesten	Programmaleider vmbo, mbo				●			
Extern		Flynth accountants		●					

Honorering en (neven)functies

In hoofdstuk 7.11 zijn onder meer opgenomen de samenstelling, (neven)functies en bezoldiging en honorering van de raad van toezicht en het college van bestuur.

Verlag over 2018 van de Ondernemingsraad

Na de verkiezingen van de Ondernemingsraad in maart 2017 bestaat de raad uit zeven leden. Vijf leden vanuit het onderwijzend personeel en twee vanuit het onderwijsondersteunend personeel. De verkiezing is gehouden onder het voltallige personeel en de gekozen leden vertegenwoordigen dus geen vestiging.

De samenstelling was in 2018 als volgt:

• Simon Blaauboer (OP)	voorzitter
• Walter Jegen (OP)	vicevoorzitter
• Martin van Bentheim (OP)	secretaris
• Petra Lelie (OP)	lid
• Laura Hoogland (OOP)	lid
• Boy Groot (OP)	lid
• Marijn Meijer (OOP)	lid

De Ondernemingsraad komt doorgaans wekelijks bijeen en kent de volgende overleggen: OR-vergadering, het vooroverleg en de overlegvergadering met het college van bestuur en de overleggen met de onderdelencommissies (OdC), die per vestiging en de ondersteunende afdelingen bestaan uit één medewerker en twee OR-leden.

In 2018 is er twee keer overleg geweest met het college van bestuur met 'de benen op tafel', waarbij op informele wijze lopende zaken werden uitgediept. Hierbij is uitgebreid gesproken over de problematiek rondom de werkdruk en de gevolgen van de krimp.

De nieuwe leden zijn bijgeschoold omtrent algemene wet- en regelgeving op het gebied van de OR-werkzaamheden. Ook hebben enkele leden zich door scholing verdiept in de nieuwe arbowetgeving. Verder is de OR voorgelicht door de adviseur Centraal inkoopbeleid en contractmanagement en AON omtrent de veranderingen inzake de WGA-situatie. Er is besloten om gebruik te maken van AON, dat kan leiden tot een forse besparing en een mogelijk betere begeleiding van zieke werknemers.

Afgelopen jaar zijn het CvB en de OR gezamenlijk begeleid door een externe procesbegeleider om tot een betere samenwerking te komen.

In juni 2018 is er een gezamenlijke studiemiddag geweest met de OdC-leden die georganiseerd was door een externe. Het ging hier met name om de rol van de OdC-leden binnen het Clusius College. Bij het OdC-overleg op de vestigingen lag de nadruk op het vestigingsactiviteitenplan, docent A/B, werkdruk en jaartaakkaarten. Elke vestiging behoort een OdC-lid te hebben die de belangen van de vestiging behartigt, maar voor enkele vestigingen zijn we nog op zoek naar een kandidaat.

Goede informatievoorziening was in 2018 een speerpunt voor de OR. Zichtbaar blijven voor de medewerkers en in de organisatie door middel van nieuwsbrieven, columns en vestigingsbezoeken, ook om de betrokkenheid te stimuleren. CvB en OR hebben afgelopen jaar alle vestigingen en B&O bezocht om uitleg te geven over wat krimp betekent voor het Clusius College en vooral voor de medewerkers. Tevens is de dialoog aangegaan met medewerkers over het thema werkdruk en werkplezier en we proberen dit te verwerken in het werkdrukplan. De OR behandelde in 2018 onder andere het scholingsplan, duurzame inzetbaarheid, werkkostenregeling, docent A/B, werkdruk, vakantieregeling, arbowet, krimp bij het Clusius College, jaartaakkaarten, examinering mbo, begroting en het werkdrukplan.

Vooruitblik

De OR wil zich in 2019 volop bezighouden met de uitvoering van het werkdrukplan, de duurzame inzetbaarheid en de wet Bestuurskracht waarbij de OR gezamenlijk met de Studentenraad en de Ouderraad instemming dient te verlenen op de hoofdlijnen van de begroting. Door de krimp zullen we de komende twee jaar, met het CvB en de vakbonden, intensief bezig zijn om dit proces nauwlettend te volgen en waar nodig met aanbevelingen te komen.

Verlag over 2018 van de Centrale ouderraad

De Centrale ouderraad (COR) komt drie keer per schooljaar bij elkaar. Vanuit iedere vestiging is een afgevaardigde vanuit de vestigingsouderraad aanwezig. Bij elke bijeenkomst van de Centrale ouderraad is een lid van het college van bestuur aanwezig en bij een van de vergaderingen sluit een lid vanuit de raad van toezicht aan.

Door de interactie tussen de leden van de vestigingsouderraad en de COR is uitwisseling tussen ouders van de verschillende vmbo-vestigingen mogelijk. Dit leidt ertoe dat vragen die bij ouders leven worden gedeeld en centraal kunnen worden opgepakt. De Centrale ouderraad is hierdoor steeds beter in zijn rol gekomen en is een volwaardige gesprekspartner voor het college van bestuur en de directie. Signalen en voorstellen van ouders vanuit de vmbo-vestigingen worden voorgelegd aan het college van bestuur. Hiernaast wordt jaarlijks een aantal onderwerpen voorgelegd aan de COR waarop hij instemmings- en adviesbevoegdheid heeft. Op deze wijze is de COR actief betrokken bij de bewaking van de kwaliteit van het vmbo binnen het Clusius College.

In 2018 heeft de COR de volgende onderwerpen besproken:

- Nabespreking van toetsen
- Het thema: Jezelf durven zijn op school
- Informatieverstrekking over cijfers, toetsen en huiswerk

Vanuit de tevredenheidsonderzoeken zijn twee aandachtspunten gefilterd door de COR:

- Het verbeteren van de bekendheid van de medezeggenschap en met name de rol die de vestigingsouderraad en de leerlingenraad hierin heeft.
- De informatieverstrekking over roosterwijzigingen.

In 2018 is door de COR op de volgende onderwerpen instemming gegeven:

- Onderwijstijd per vestiging
- Leerlingenstatuut
- Medezeggenschapsstatuut
- Reglement COR
- Hoofdlijnen van de begroting 2019
- Reglement cameratoezicht
- Schoolgids

Verslag over 2018 van de Centrale studentenraad

Het Clusius College kent een Centrale studentenraad (CSR) met daaronder drie deelraden. De Centrale studentenraad is betrokken bij onderwerpen die voor het gehele Clusius College van belang zijn en de deelraden gaan over de zaken die van belang zijn voor de vestiging waarbinnen deze deelraad actief is. Elke mbo-vestiging heeft haar eigen deelraad. De studentenraden zijn voor het vestigingsmanagement gesprekspartner op het gebied van onder andere (onderwijs)voorzieningen en de onderwijsorganisatie. Met de positie van de studentenraad binnen de medezeggenschap wordt een dubbele betrokkenheid van de studenten gerealiseerd:

- Betrokkenheid op het centrale niveau over zaken die binnen de gehele instelling voor de studenten van belang zijn (de CSR).
- Betrokkenheid op het decentrale niveau over het directe en dagelijkse belang van de studenten (in vorm van deelraden, klankbordgroepen per opleiding en studentenlunches met de directie van de vestiging).

De Centrale studentenraad bestond in 2018 uit zes leden, waaronder vier nieuwe leden. Vanuit iedere vestiging zijn er twee leden betrokken. Het voorzitterschap is opgepakt door Larissa Foppes van de vestiging Hoorn. Docent Andries de Booij die voorheen de studenten uit Alkmaar begeleidde is vervangen door Mariska Visser.

De nieuwe leden van de Centrale studentenraad hebben aangegeven de tweedaagse JOB-training te willen volgen om zich voor te bereiden op hun taken en rollen.

De Centrale studentenraad plant jaarlijks zijn bijeenkomsten zoals beschreven in het reglement. Drie keer per jaar overlegt de Centrale studentenraad met het college van bestuur over de algemene gang van zaken binnen de school. De volgende onderwerpen zijn besproken tijdens de formele vergaderingen met het college van bestuur:

- Onderwijs- en examenregeling
- Model onderwijsovereenkomst (OOK)
- Model praktijkovereenkomst (POK)
- Medezeggenschapsstatuut
- Toelatingsbeleid
- Begroting
- Opleidingskosten
- Camerareglement

Dit jaar hebben de studenten onder leiding van voorzitter Larissa Foppes een aantal aandachtspunten en aanbevelingen meegegeven aan het college van bestuur ter verdere verbetering en ontwikkeling van het onderwijs. De drie belangrijkste punten zijn: meer vakgericht onderwijs, meer vakbekwame docenten en meer aandacht voor het onderwijs van morgen.

De leden hebben in februari en juni overleg gehad met een afvaardiging van de raad van toezicht. Dit overleg stond in het teken van het ophalen van ervaringen van de studenten, maar ook zijn besproken de aanbevelingen die gericht zijn aan het college van bestuur.

A. Bestuursverslag

1. De organisatie

Het Clusius College heeft vestigingen in acht gemeenten ten noorden van het Noordzeekanaal. Het verzorgt opleidingen voor mbo- en vmbo-groen.

Vmbo-vestigingen zijn er in Amsterdam, Castricum, Grootebroek, Heerhugowaard en Purmerend. In Alkmaar, Hoorn en Schagen zijn vestigingen met vmbo en mbo. Bestuur & Ondersteunende afdelingen zijn gevestigd in Alkmaar, in hetzelfde gebouw als de vestiging. Daarnaast verzorgt het Clusius College – binnen de Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland – bedrijfsopleidingen en cursus- en contractonderwijs.

Juridische structuur

Het Clusius College is een stichting. Het college van bestuur is het bevoegd gezag van de stichting en legt verantwoording af aan de raad van toezicht.

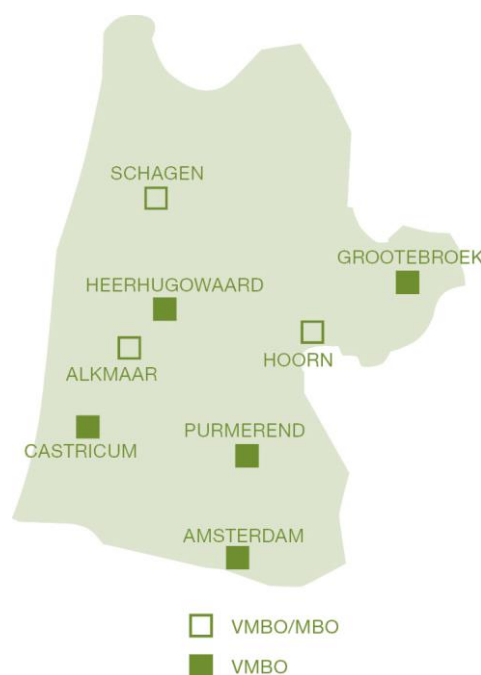
Het management wordt gevormd door de vestigingsdirecteuren. De ondersteunende afdelingen zijn dienstverlenend aan de vestigingen en ondersteunend aan het college van bestuur. Elke afdeling van B&O (Bestuur & Ondersteunende afdelingen) staat onder leiding van een manager, die verantwoording aflegt aan het college van bestuur.

Ontwikkeling leerlingen- en studentenaantallen

Het leerlingen- en studentenaantal² – de belangrijkste factor waar het gaat om de financiële continuïteit van het Clusius College – is in 2018 (peildatum 1 oktober) gedaald (-2,2%) ten opzichte van 2017 met een totaal van 5.543. Het aantal leerlingen vmbo is 3.945 (-2,1%). Een (lichte) daling van het aantal leerlingen was er in Castricum, Grootebroek, Purmerend en Schagen.

Een groei van het aantal leerlingen was er in Alkmaar, Amsterdam, Heerhugowaard en Hoorn. Het aantal studenten in de beroepsopleidende leerweg (bol) van het mbo is 1.242 (-3,3%). Het aantal in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) is 356 (+2,0%).

Voor de komende jaren is de verwachting dat het aantal leerlingen in ons vmbo als gevolg van demografische ontwikkelingen (krimp) verder gaat dalen. De ontwikkeling van het aantal leerlingen dat in ons voedingsgebied naar het voortgezet onderwijs gaat, verschilt aanzienlijk per regio. Met name in de Kop van Noord-Holland en in West-Friesland is sprake van krimp. Daarnaast hebben we landelijk jarenlang te maken gehad met een afnemend aandeel van het vmbo in het voortgezet onderwijs. Dat percentage is in ongeveer tien jaar gedaald van zo'n 60% naar minder dan 50% nu.

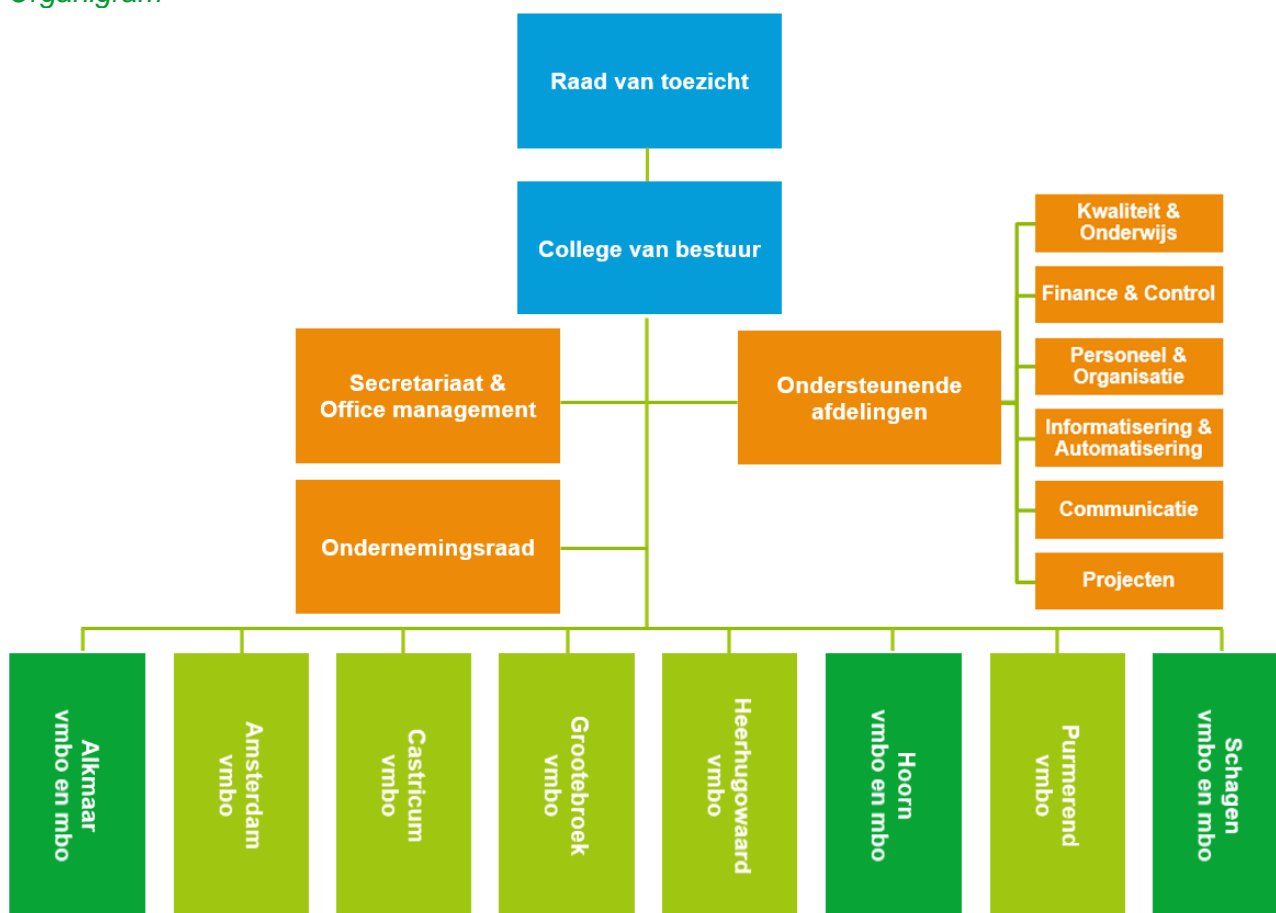

² We spreken binnen het vmbo van leerlingen en binnen het mbo van studenten.

De ontwikkeling van ons aantal mbo-studenten is de komende jaren onzeker. Op basis van de werkgelegenheid in de sector zou het aantal kunnen stijgen. Anderzijds zien we dat de bbl zich nog niet volledig herstelt na de ongunstige economische situatie in voorgaande jaren. Ook heeft de inkorting van de meeste opleidingen op niveau 4 (van vier naar drie jaar) vanaf 2017 een negatieve invloed op het aantal studenten. En daarnaast zal het afnemend aantal leerlingen in het vo, voor ons met name vmbo, ook van invloed zijn op de instroom in het mbo.

In Hoorn wordt een Ad-opleiding (associate degree – tweejarig hbo) uitgevoerd, gericht op ondernemerschap, in samenwerking met en onder bevoegd gezag van Aeres Hogeschool Dronten.

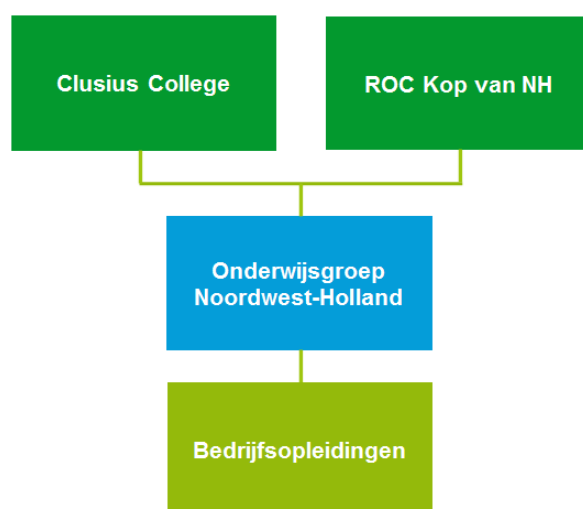
Organigram

Ondersteunende afdelingen

Vanuit de ondersteunende afdelingen van het Clusius College vindt alle dienstverlening aan vestigingen en ondersteuning van het college van bestuur plaats op het gebied van Kwaliteit & Onderwijs (incl. internationalisering), Personeel & Organisatie, Finance & Control, Informatisering & Automatisering, Communicatie en Projecten. Elk van deze afdelingen heeft een manager, met een van de leden van het college van bestuur als leidinggevende, overeenkomstig de portefeuillevverdeling binnen het bestuur.

Het secretariaat van het college van bestuur ondersteunt ook de afdelingen. Een van de bestuurssecretaresses is tevens officemanager.

Onderwijsgroep Noordwest-Holland

Door de oprichting van de Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland U.A. in 2010 is een belangrijke stap gezet naar bundeling van krachten op een aantal gebieden. De bedrijfsopleidingen en het cursus- en contractonderwijs van beide instellingen zijn geheel geïntegreerd, waardoor de markt van leven lang ontwikkelen nog beter bediend kan worden.

In het mbo wordt in enkele opleidingen samengewerkt (Groen, Grond & Infra / Monteur Mobiele Werktuigen). Een andere vorm van samenwerking betreft de gezamenlijke audits in het mbo van beide instellingen. Het bestuur van de coöperatie bestaat uit de beide besturen van het AOC en het ROC.

SUSP

Stichting Uitwisseling en Studiereizen voor het Platteland (SUSP) heeft een personele unie met de Stichting Clusius College. Het CvB van het Clusius College vormt ook het bestuur van SUSP.

SUSP beijvert zich al meer dan 65 jaar om buitenlandse studenten in de gelegenheid te stellen in Nederland een stage te lopen op een agrarisch bedrijf en bemiddelt ook Nederlandse studenten op buitenlandse bedrijven, met name in Canada, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten. SUSP heeft veel deskundigheid op dit gebied in huis en werkt samen met partnerorganisaties in een groot aantal landen.

Mede omdat SUSP kantoor houdt bij het Bestuur & Ondersteunende afdelingen van het Clusius College versterken beide organisaties elkaar op het gebied van internationalisering. Daarnaast ondersteunt SUSP als zelfstandige organisatie ook andere AOC's en instellingen.

In 2017 is aan het project 'Newcomers in the kitchen' Europese subsidie (Erasmus+) toegekend. Het Clusius College is penvoerder, de projectleiding is belegd bij SUSP.

In dit project, waarin mbo-scholen uit zeven Europese landen participeren, bereiden kinderen van migranten – vooral afkomstig uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika – en leerlingen van basisscholen uit het gastland, gezamenlijk maaltijden (uit de verschillende culturen). Dit wordt begeleid door mbo-studenten. In 2018 worden de aanpak en leermaterialen voorbereid in Nederland, die daarna in de andere landen ingezet worden.

Kinderen vanuit de verschillende achtergronden komen op deze manier in contact met elkaar, leren elkaars cultuur en achtergrond begrijpen en maken kennis met het (beroeps)onderwijs in het gastland.

1.1 Missie, visie en beleid

In het najaar van 2015 heeft, onder begeleiding van De Argumentenfabriek herijking van de visie plaatsgevonden. Als input daarvoor is gebruikgemaakt van de uitkomsten van een digitale vragenlijst over de huidige visie en van gesprekken in teams hierover (betrokkenheid van 78% van de medewerkers). De (ongewijzigde) missie, de herziene visie en de kernwaarden zijn begin 2016 in de vorm van de Visiekaart 2016-2020 vastgesteld.

Missie

De missie luidt:

Clusius College: groen licht voor succes in een dynamische wereld

Visie

In de visiekaart is onze visie weergegeven op onze doelen, onze organisatie en onze kernwaarden. De volledige tekst van de visiekaart is opgenomen in bijlage 1.

Kaderbrief

De kaderbrief 2017-2018 is de uitwerking van onze visie in actielijnen. Elke vestiging formuleert in de kaderbrief de speerpunten voor 2017-2018 in actielijnen. De vestiging maakt in de actielijnen keuzes die passen bij de regionale positie, de ontwikkelingsfase, het onderwijsaanbod, de omvang en capaciteit van de vestiging. Daarnaast heeft het CvB actielijnen geformuleerd die speerpunt zijn voor het vmbo, voor het mbo of voor de hele organisatie.

Zo is voor elke vestiging een eigen kaderbrief ontstaan met daarin de actielijnen voor de vestiging en de Clusiusbrede actielijnen. De kaderbrief van de vestiging wordt door de directeur vastgesteld en door het CvB goedgekeurd.

Door de actielijnen van alle vestigingen en de actielijnen van het CvB te bundelen, komt de kaderbrief voor het hele Clusius tot stand, waarmee verbinding tussen vestigingen en uitwisseling van kennis en ervaring gemakkelijk(er) plaats kunnen vinden.

Deze kaderbrief is ook uitgangspunt voor veel van de activiteiten van de ondersteunende afdelingen.

1.2 Goed bestuur, verantwoording en toezicht

Goed bestuur

Het Clusius College hanteert met betrekking tot het besturen, het toezicht en de horizontale verantwoording en dialoog de governancecodes van de mbo- en de vo-sector. In bijlage 2 en 3 zijn in een checklist de naleving van de mbo- en vo-code aangegeven.

In de mbo-code is de volgende definitie opgenomen van goed bestuur:

“Goed bestuur is het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden van een organisatie, gericht op efficiënte en effectieve realisatie van de doelstellingen, alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden.”

De scheiding tussen toezicht en bestuur is binnen het Clusius College vormgegeven middels de raad van toezicht en het college van bestuur, waarbij het college van bestuur het bevoegd gezag is. De verantwoordelijkheden, taken en onderlinge verhouding tussen raad van toezicht en college van bestuur zijn vastgelegd in de statuten van de stichting en het bestuursreglement, die in te zien zijn via de website.

Evaluatie functioneren bestuur

Evaluatie in het bestuur van het eigen functioneren gebeurt doorlopend en op tal van momenten. Enkele malen per jaar vindt een (gepland) gesprek plaats waarin het bestuur de gang van zaken in de organisatie, de eigen rol daarin en het eigen en elkaars functioneren bespreekt.

Input hiervoor wordt onder meer verkregen uit de feedback in ontwikkelgesprekken met directeuren, managers en anderen aan wie het bestuur direct leiding geeft, uit het jaarlijkse gesprek met de RvT, uit reguliere overleggen met directeuren en managers, uit studiedagen van het CvB, directeuren en managers, uit overleggen met de medezeggenschapsorganen, uit onderzoeken van en gesprekken met de onderwijsinspectie en uit andere signalen van binnen en buiten de organisatie.

Uitkomsten van gesprekken binnen het bestuur die leiden tot concrete afspraken of acties worden vastgelegd in de besluitenlijst van het reguliere CvB-overleg. Deze besluitenlijst gaat ter kennisname naar de RvT, de directeuren en naar de managers.

Daarnaast vindt jaarlijks evaluatie van resultaten van de actielijnen uit de kaderbrief plaats.

Geïntegreerd jaardocument

Het Clusius College verantwoordt zich aan externe en interne toezichthouders middels het geïntegreerd jaardocument. Dit voldoet aan de vereisten die gesteld worden door de overheid en zijn gebaseerd op de inrichtingsvereisten zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek en zijn nader uitgewerkt in de richtlijnen RJ660 Onderwijsinstellingen en brieven en andere richtlijnen van het ministerie van OCW. Dit geïntegreerd jaardocument voldoet aan de branchecodes “Goed bestuur in de mbo-sector” en “Code Goed Onderwijsbestuur VO”.

In hoofdstuk 7.11 zijn onder meer opgenomen de samenstelling, (neven)functies en bezoldiging en honorering van de raad van toezicht en het college van bestuur.

Publicatie relevante documenten

Het digitale jaarverslag, dat is gebaseerd op het geïntegreerd jaardocument, is te lezen op www.clusius.nl. Ook het geïntegreerd jaardocument is, evenals andere, meer gedetailleerde verantwoordingsdocumentatie te raadplegen op onze website.

Ditzelfde geldt voor – onder de ‘knop’ organisatie – voor de organisatie belangrijke documenten zoals de statuten, het bestuursreglement, de klokkenluidersregeling, de klachtenregeling en de integriteitscode.

Verantwoordingsinstrumentarium

Het Clusius College participeert in de benchmark mbo³, in de JOB-monitor (jongerenorganisatie beroepsonderwijs) en doet mee aan de monitor van het LAKS (leerlingenorganisatie in het voortgezet onderwijs). In de vo-sector is als benchmark en verantwoordingsinstrumentarium Vensters VO (voorheen Vensters voor verantwoording) in gebruik. Via de website www.clusius.nl zijn (onder vestigingsinformatie) de opbrengstcijfers van de vestigingen en tal van andere gegevens te raadplegen en kunnen de vestigingen onderling en met de landelijke cijfers worden vergeleken. Via de landelijke website kan ook vergelijking plaatsvinden met andere scholen.

³ De AOC's bespreken onderling de uitkomsten van de benchmark van de AOC's.

Extern toezicht

De belangrijkste externe toezichthouders zijn de Inspectie van het Onderwijs en de accountant.

Bij de terugkoppeling van de inspectie naar de vestigingsdirecteur ter afsluiting van het onderzoek, is veelal een lid van het CvB aanwezig. Elk inspectierapport wordt als bijlage van de instellingsrapportage geagendeerd in de vergaderingen van de RvT.

De accountant van het Clusius College is Flynth. In 2015 is, na een procedure waarin verschillende accountants(kantoren) gevraagd zijn te offeren, Flynth – met een nieuwe verantwoordelijke accountant – weer voor een periode van vier jaar gecontracteerd. De accountant controleert jaarlijks de jaarrekening en de accountants zijn aanwezig in de vergadering van de raad van toezicht waarin de jaarrekening en het bestuursverslag door de raad besproken en vastgesteld worden. In het najaar vindt de interimcontrole plaats. De managementletter van de interimcontrole van 2018 geeft aan dat de processen op het gebied van planning & control, personeel, projecten, AO/IB, inkoop en betaling goed verlopen.

Horizontale dialoog

Het Clusius College bespreekt de resultaten en ontwikkelingen met een groot aantal externen. De belangrijkste hiervan zijn de ouders en het bedrijfsleven.

Elke (vmbo-)vestiging heeft een ouderraad die enkele keren per jaar bijeenkomt en waar de vestigingsdirecteur een toelichting geeft bij de belangrijkste ontwikkelingen. Daarnaast adviseert de ouderraad gevraagd en ongevraagd het management van de vestigingen.

Eén afgevaardigde van elke ouderraad participeert in de Centrale ouderraad, die ook bevoegdheden heeft in het kader van medezeggenschap en waarmee het CvB overlegt.

In het mbo heeft elk cluster van opleidingen, vallend onder een team, een sectoradviesraad (SAR), waarin vertegenwoordigers van het bedrijfsleven in die sector(en) zitting hebben. De SAR heeft een vergelijkbare functie in het mbo als de ouderraden in het vmbo.

De leden van het college van bestuur zijn regionaal onder meer actief in het bestuur van Seed Valley, in het stichtingsbestuur en de stuurgroep van de GreenPort Noord-Holland Noord (NHN), in de stuurgroep van de Kenniswerkplaats NHN, in het bestuur van het RPA (regionaal platform arbeidsmarktbeleid), in de Maatschappelijke adviesgroep van het Bestuurlijkafstemmingsoverleg in NHN en in het bestuur van Amsterdam Green Campus.

1.3 Menselijke maat

In haar brief van 31 januari 2017 vraagt de (toenmalige) minister van OCW te rapporteren over de “menselijke maat”. Gezien de omvang van het Clusius College, de grootte van de vestigingen en de omvang van de opleidingen in het mbo, zijn er geen aanwijzingen dat de menselijke maat in het Clusius College in het geding is, noch bij leerlingen en studenten, noch voor wat betreft de medewerkers. Ook de uitkomsten van de recente tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen, ouders, studenten en medewerkers – over de uitkomsten waarvan in dit bestuursverslag gerapporteerd wordt – zijn voor het bestuur geen aanleiding hiervoor specifieke maatregelen te treffen.

2. Onderwijs

Alles draait in het Clusius College om (goed) onderwijs. Dit is ook verwoord in de visie(kaart). Om te weten of het onderwijs dat het Clusius College verzorgt goed is, hebben we een aantal kengetallen of (kritieke) prestatie-indicatoren (kpi's) geformuleerd:

- tevredenheid van studenten, leerlingen en hun ouders
- oordeel van de inspectie
- voortijdig schoolverlaten in vmbo en mbo
- aantal leerlingen en studenten per fte
- voor het vmbo:
 - examencijfers
 - onderbouwsnelheid
 - bovenbouwsucces
 - verschillen cijfers centraal examen en schoolexamen
- voor het mbo: starters-, diploma- en jaarresultaat

Een overzicht van de kpi's is opgenomen in bijlage 4.

Voor elk kengetal (kpi) is een streefwaarde opgenomen of een bandbreedte aangegeven waarop we ons richten.

In het navolgende wordt uiteengezet dat we op de meeste van deze indicatoren goede resultaten en vooruitgang hebben geboekt.

2.1 Inspectietoezicht

De inspectie heeft binnen het Clusius College in het vroege voorjaar 2018 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd conform het vernieuwde onderzoekskader van inspectie van het Onderwijs dat per augustus 2017 vigerend is geworden.

Doelstelling van het Clusius College is om voor alle leerwegen in het vmbo en opleidingen in het mbo "voldoende" (in de terminologie van de inspectie 'basisarrangement') te worden beoordeeld door de inspectie. Omdat ten aanzien van de opbrengsten sprake is van driejaarsgemiddelden, zullen verbeteringen (of mindere prestaties) niet onmiddellijk leiden tot aanpassing van het inspectieoordeel.

De inspectie heeft binnen het Clusius College de afgelopen jaren en ook in 2017 een aantal onderzoeken⁴ gedaan, zowel in het vmbo als in het mbo. In het mbo zijn onderzoeken naar kwaliteitsverbetering gedaan naar aanleiding van eerder geconstateerde risico's. In het vmbo is vanwege het ontbreken van risico's rondom de opbrengsten alleen onderzoek uitgevoerd in het kader van het vierjaarlijks onderzoek.

Bij het vierjaarlijks onderzoek in 2018 zijn een verificatieonderzoek, stelselonderzoek, herstelonderzoek en themaonderzoek uitgevoerd. Op basis van het startgesprek is door Inspectie van het Onderwijs, in overleg met het college van bestuur, bepaald bij welke opleidingen en vestigingen onderzoeken werden uitgevoerd.

Conclusies bestuursniveau

Op bestuursniveau zijn door middel van verificatieonderzoek de gebieden kwaliteitszorg en financieel beheer onderzocht en voldoende bevonden.

⁴ Alle inspectierapporten zijn te raadplegen via de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl

Hieronder volgt meer in detail de resultaten van het onderzoek door de inspectie.

Conclusies inspectieonderzoek vmbo

Op het gebied van het vmbo zijn de standaarden OP2 ('zicht op ontwikkeling en begeleiding', dat is onderdeel van het kwaliteitsgebied onderwijsproces) en SK1* ('veiligheid', dat is onderdeel van het kwaliteitsgebied schoolklimaat) onderzocht en het gebied kwaliteitszorg. Deze zijn alle voldoende bevonden. De registratie van verzuim en VSV is onvoldoende bevonden.

Onderzoeken door Inspectie van het Onderwijs in 2018

In 2018 zijn door de Inspectie van het Onderwijs de volgende onderzoeken uitgevoerd:

Vestiging	Type onderzoek	Leerweg	Eindoordeel	Onderwijs-proces	Schoolklimaat	Onderwijs-resultaten	Kwaliteitszorg en ambitie	Verzuim
Alkmaar	Verificatieonderzoek	Kader	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Onvoldoende
Amsterdam	Verificatieonderzoek	Kader	Voldoende	Goed	Voldoende	Voldoende	Voldoende	n.v.t.
Hoorn	Verificatieonderzoek	Basis	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	n.v.t.
Purmerend	Verificatieonderzoek	Basis	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	n.v.t.

In de onderstaande tabel is de stand van zaken van eind 2018 met betrekking tot het inspectieoordeel weergegeven.

	Leerweg	Leerweg							
		Alkmaar	Amsterdam	Castricum	Grootebroek	Heerhugowaard	Hoorn	Purmerend	Schagen
Onderwijsproces	BL	●	●*	●	●	●	●	●	●
	KL	●	●*	●	●	●	●	●	●
	GL	●	n.v.t.	●	n.v.t.	●	●	●	●
Schoolklimaat en veiligheid	BL	●	●	●	●	●	●	●	●
	KL	●	●	●	●	●	●	●	●
	GL	●	n.v.t.	●	n.v.t.	●	●	●	●
Onderwijsresultaten	BL	●	●	●	●	●	●	●	●
	KL	●	●	●	●	●	●	●	●
	GL	●	n.v.t.	●	n.v.t.	●	●	●	●
Kwaliteitszorg en ambitie	BL	●	●	●	●	●	●	●	●
	KL	●	●	●	●	●	●	●	●
	GL	●	n.v.t.	●	n.v.t.	●	●	●	●
Eindoordeel	BL	●	●	●	●	●	●	●	●
	KL	●	●	●	●	●	●	●	●
	GL	●	n.v.t.	●	n.v.t.	●	●	●	●

●	= Goed
●	= Voldoende: basisarrangement
●	= Zwak: verscherpt toezicht

* Amsterdam heeft voor 'zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)' een oordeel Goed van inspectie gekregen. OP2 is een onderdeel van het onderwijsproces.

Continue aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs heeft als gevolg dat alle leerwegen in alle vestigingen 'op groen' staan, waarbij enkele vestigingen zelfs onderdelen 'goed' behaald hebben.

Opbrengsten

De inspectie beoordeelt de onderwijsresultaten aan de hand van de volgende vier indicatoren:

1. Positie in leerjaar 3 ten opzichte van het advies van de basisschool (Onderwijspositie t.o.v. advies po)
2. Percentage onvertraagde studievoortgang in leerjaar 1 en 2 (Onderbouwsnelheid)
3. Percentage onvertraagde studievoortgang vanaf leerjaar 3 per afdeling (Bovenbouwsucces)
4. Gemiddeld cijfer Centraal Examen van alle vakken per afdeling (Examencijfers)

De cijfers worden berekend op basis van een driejarig gemiddelde.

Het verschil tussen schoolexamen (SE) en centraal examen (CE) van alle vakken per afdeling (verschil SE-CE) is niet langer onderdeel van de beoordeling van de onderwijsresultaten. Het Verschil SE-CE is nog wel onderdeel van de handhaving op artikel 29, lid 1a en 1b van de WVO, dat zegt dat het verschil niet te groot mag worden. De inspectie blijft deze indicator dus wel berekenen.

Onderwijsleerproces

Dit oordeel komt tot stand naar aanleiding van onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs op de vestiging. Onder 'Onderwijsleerproces' vallen de volgende kwaliteitsgebieden: onderwijsproces, schoolklimaat, onderwijsresultaten, kwaliteitszorg en ambitie, financieel beheer.

Excellente School

De vestigingen Castricum (uitbreiding naar alle leerwegen) en Schagen hadden zich beide in 2017 gekandideerd voor het predicaat excellente school. Voor de zomer hebben teams van de onderwijsinspectie beide vestigingen bezocht, gesproken met het MT, docenten, leerlingen en lessen bezocht. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek ("Kwaliteitsonderzoek bij een goede school") waren beide scholen door naar de laatste ronde voor toekenning van excellentie. Op basis van het onderzoek mag Castricum voor alle drie de leerwegen het predicaat excellente school voeren in 2018. Daarnaast mag Castricum n.a.v. de eerder gedane aanvraag nog steeds het predicaat excellente school voeren voor de basisberoepsgerichte leerweg tot en met december 2018.

Interne audits vmbo

In 2018 is een pauzejaar ingelast voor wat betreft de interne-auditsystematiek in het vmbo. In het vmbo is een auditteam samengesteld uit een vestigingsdirecteur, twee teamleiders, een docent van een andere Clusius-vestiging en twee adviseurs van de afdeling Kwaliteit & Onderwijs. Jaarlijks worden interne audits in deze systematiek uitgevoerd, waardoor elke drie jaar een interne audit bij een vmbo-vestiging plaatsvindt. In 2018 is besloten tot een pauzejaar vanwege het onderzoek door Inspectie van het Onderwijs. Door dit onderzoek was de onderzoekslast zowel voor de vestigingen als voor de ondersteunende afdeling Kwaliteit & Onderwijs al erg groot.

Zelfevaluaties

In schooljaar 2017-2018 is Clusiusbreed een start gemaakt met een zelfevaluatie per vestiging, dit mede als voorbereiding op het vierjaarlijkse inspectieonderzoek naar de Staat van de instelling, dat in de eerste helft van 2018 plaatsvond.

Verzuim en VSV

In het vmbo is door de inspectie geconstateerd dat de registratie van ongeoorloofd verzuim en de verwerking daarvan niet op de juiste manier gebeurt.

Na deze constatering zijn de protocollen en werkprocessen in de vestiging aangepast. Dit is in samenwerking gedaan met de betrokken leerplichtambtenaar, de RMC en samenwerkingsverband.

Begin 2019 zal de Inspectie van het Onderwijs dit onderdeel opnieuw onderzoeken.

Conclusies inspectieonderzoek mbo

Voor het mbo zijn onvoldoendes geconstateerd op het gebied examinering en diplomering. Bij alle onderzochte opleidingen is standaard ED1 onvoldoende bevonden. Daarnaast voor opleiding Melkveehouder niveau 4 de standaarden ED2 en ED3 onvoldoende en voor opleiding medewerker dierverzorging niveau 2 standaard ED3 onvoldoende bevonden.

Binnen het gebied kwaliteitszorg zijn bij de opleiding Manager voeding/vakexpert voeding niveau 4 de standaarden KA1 en KA2 onvoldoende bevonden.

Voor de opleiding Melkveehouder niveau 4 is de registratie van verzuim en VSV onvoldoende bevonden.

Voor de onvoldoende bevonden onderdelen zal vervolgtoezicht in 2019 worden uitgevoerd door de Inspectie van het Onderwijs.

Opleiding	Niveau Crebo		Onderwijsproces OP2	Schoonklimaat SK1	Examineren en diplomeren ED1,2,3)	Kwaliteitszorg en ambitie KA1,2,3	Opbrengsten	Meldingen verzuim en VSV	Schoonkosten en wettelijke bijdragen
Medewerker agrarisch loonwerk	2	25532	●	●	n.v.t.	●	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Manager voeding/vakexpert voeding en kwaliteit Melkveehouder	4	97542/25462	●	●	●	●	n.v.t.	n.v.t.	●
Medewerker dierverzorging	2	25448	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	●	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ondernemer/manager recreatiedieren/bedrijfsleider dierverzorging	4	97730/25446	●	●	●	●	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

- = Goed
- = Voldoende
- = Onvoldoende

Legenda:

ED1. Kwaliteitsborging examinering en diplomering

ED2. Exameninstrumentarium

ED3. Afname en beoordeling

KA1. Kwaliteitszorg

KA2. Kwaliteitscultuur

KA3. Verantwoording en dialoog

Stand van zaken mbo eind 2018

In 2017 had de opleiding Medewerker Dierverzorging niveau 2 (97330/25448) op basis van eerder onderzoek een onvoldoende voor kwaliteitsborging. Deze werd in 2018 als onderdeel van het vierjaarlijks onderzoek opnieuw onderzocht en voldoende bevonden op het gebied kwaliteitszorg.

In het overzicht bij 'conclusies inspectie onderzoek mbo' staat aangegeven hoe de oordelen van de onderzoeken zijn uitgevallen.

Voor het mbo als totaal betekent dit dat er in het mbo de volgende onvoldoendes zijn, waarop vervolgtoezicht van toepassing is.

- Voor het gehele mbo is de standaard ED1 (kwaliteitsborging examinering en diplomering) onvoldoende.
- De opleiding Manager voeding/vakexpert voeding en kwaliteit niveau 4 is de KA1 en KA2 (kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur) onvoldoende.
- De opleiding Medewerker dierverzorging niveau 2 is ED3 (afname en beoordeling) onvoldoende.
- De opleiding Melkveehouder niveau 4 is ED2 (exameninstrumentarium) en ED3 (afname en beoordeling) onvoldoende bevonden.
- Meldingen verzuim en VSV is onvoldoende.

Het college van bestuur heeft voor de onderdelen sturing en kwaliteitszorg een voldoende van inspectie gekregen. Daarbij is door de Inspectie van het Onderwijs aangegeven dat het stelsel van kwaliteitszorg op onderdelen aangescherpt dient te worden.

Kwaliteit examens mbo

Het Clusius College is bij de Groene Norm (de opvolger van De Groene Standaard), die de beroepsgerichte examenproducten ontwikkelt voor de (herziene) kwalificatiedossiers. In 2016 en 2017 zijn de eerste beroepsexamens opgeleverd en bij het Clusius College ingezet als exameninstrument.

In 2017 is de "Wijziging van de Wet educatie- en beroepsonderwijs inzake aanscherping van de eisen met betrekking tot examencommissies in het mbo en een technische aanpassing" in de wet vastgelegd.

In 2017 is daarom een nieuwe examenstructuur voorbereid die bij de start van schooljaar 2017-2018 geëffectueerd werd. Iedere vestiging had een vestigingsexamencommissie waarin een teamleider, een docent en de coördinerend examensecretaris zitting hadden.

In de Centrale examencommissie (CEC) hadden zitting een lid afkomstig uit het beroepenveld, een teamleider en een docent. De CEC heeft een externe, onafhankelijke voorzitter. Een manager van de ondersteunende afdelingen had de taak van secretaris van de centrale examencommissie op zich genomen. Essentie van deze nieuwe structuur was dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van examinering en de controle op de kwaliteit van de uitvoering van de examinering meer gescheiden werden.

Na het onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs in 2018 naar de kwaliteit van Examineren en Diplomerende kwam het oordeel dat het Clusius College nog niet aan de eisen voldoet.

De examencommissies hadden nog niet de manier van werken gevonden om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van examinering en diplomering geborgd wordt. Bij één van de drie onderzochte opleidingen werd bovendien het exameninstrumentarium van de Groene Norm niet goed gebruikt. De andere twee onderzochte opleidingen werd de afname en beoordeling met een onvoldoende beoordeeld.

Na het onderzoek van de inspectie is gewerkt aan een nieuwe examenstructuur die wel de kwaliteit van examinering en diplomering moet garanderen. Er is een Handboek examinering opgesteld en vastgesteld.

Bij de start van schooljaar 2018-2019 zijn de vestigingsexamencommissies opgegaan in de examencommissie van het Clusius College. De capaciteit in deze examencommissie werd versterkt en kwalitatief verbeterd. Op die manier zorgen we ervoor dat de scheiding tussen de uitvoering en de controle op de kwaliteit van de uitvoering geborgd wordt en dat de kwaliteit van de

examinering beter geborgd en gecontroleerd wordt. De nieuwe examencommissie wordt ondersteund met een professionaliseringstraject. Het verslag van de centrale examencommissie is opgenomen in bijlage 5.

Kwaliteitszorg

Naar aanleiding van het vierjaarlijks onderzoek constateerde de Inspectie van het Onderwijs dat het kwaliteitszorgsysteem van het Clusius College moet worden aangescherpt, zodat het bestuur niet meer verrast kan worden als een belangrijk onderdeel als bijvoorbeeld de examinering en diplomering niet voldoet.

Er is daarom een start gemaakt met de vernieuwing van de kwaliteitsborgingssystematiek.

Verzuim en VSV

In het mbo is door de inspectie geconstateerd dat de registratie van ongeoorloofd verzuim en de verwerking daarvan niet op de juiste manier gebeurt.

Na deze constatering zijn de protocollen en werkprocessen in de vestiging aangepast. Dit is in samenwerking gedaan met de betrokken leerplichtambtenaar, de RMC en het samenwerkingsverband. Begin 2019 zal de inspectie van het onderwijs dit onderdeel opnieuw onderzoeken.

Schoolkosten en wettelijke bijdragen

De inspectie heeft tijdens haar onderzoek in 2018 gecontroleerd of het Clusius College zich houdt aan de eisen met betrekking tot de schoolkosten en wettelijke bijdrage. Geconstateerd werd door de inspectie dat het Clusius College zich houdt aan de eisen die hieraan gesteld zijn.

Zelfevaluaties

In schooljaar 2017-2018 is Clusiusbreed een start gemaakt met zelfevaluaties in het mbo, dit mede als voorbereiding op het vierjaarlijkse inspectieonderzoek naar de Staat van de instelling, dat in de eerste helft van 2018 plaatsvond.

2.2 Herziening en vernieuwing

Herziening mbo

Vanaf 1 augustus 2015 baseert het Clusius College zijn onderwijs op de kwalificatiedossiers van de herziene kwalificatiestructuur. De keuzedeelverplichting is ingegaan per cohort 2016. Het cohort 2015-2016 heeft om deze reden een tussenpositie ingenomen, er is onderwijs gebaseerd op de nieuwe dossiers, maar nog zonder de keuzedelen. In 2018 zijn de niveau 3- en 4-cohorten 2015 gediplomeerd. Hiermee zijn de cohorten die startten in de HKS, maar geen keuzedeelverplichting hadden, gediplomeerd.

Hiernaast heeft in 2016 de voorbereiding van de keuzedelen, die per cohort 2016-2017 zijn ingevoerd, plaatsgevonden. De ontwikkeling van het onderwijs, de organisatie van het keuzeproces en de benodigde wettelijke documenten zoals een keuzedeelreglement en onderwijsovereenkomst zijn inmiddels voorbereid en vigerend geworden. In schooljaar 2016-2017 zijn we begonnen met het aanbieden van generieke keuzedelen waarna in 2017-2018 een klein aantal vakspecifieke keuzedelen is toegevoegd aan het aanbod. Het aanbod toetsen we aan de visie van het Clusius College. In schooljaar 2018-2019 is het aanbod uitgebreid met nieuwe vakspecifieke keuzedelen waarnaast we de generieke keuzedelen, waar mogelijk, op een vakspecifieke manier invullen.

Voor niveau 2 (beroepsopleidende leerweg) heeft het Clusius College besloten dat opleidingen in het eerste leerjaar mogen afwijken van de wettelijke urennorm begeleide onderwijstijd. Dit heeft met name te maken met het type student in niveau 2, dat praktijkgericht is. Mede door de praktijkgerichte aanpak van niveau 2 is de uitval in deze groep klein. Dit maakt het mogelijk dat beroepspraktijkvorming (bpv) met twee dagen per week kan worden ingevuld. De interne urennorm

voor de begeleide onderwijstijd voor het eerste leerjaar van niveau 2 is 600 uur. In het tweede leerjaar moet wel voldaan worden aan de wettelijke norm voor de begeleide onderwijstijd.

Voor alle opleidingen dier niveau 2 (crebo 25580/25432/25448) is besloten om af te wijken van de norm voor het totaal aantal uren begeleide onderwijstijd (BOT). In de 'dierbrede' opleiding niveau 2 wijken we af van de wettelijke norm en is deze aangepast naar 1.200 uur, in plaats van de wettelijke 1250 uur.

De centrale studentenraad heeft hiermee ingestemd.

Aan de afwijking van de urennorm zijn door het bestuur de volgende voorwaarden gesteld:

- De vestiging geeft jaarlijks aan hoeveel uren BOT daadwerkelijk gerealiseerd zijn zodat er tijdig bijgestuurd kan worden als de realisatie lager dreigt te zijn dan 1.200 uur BOT.
- De studenten worden aan het einde van het eerste leerjaar (kort) schriftelijk bevraagd over hun ervaringen m.b.t. de balans begeleide onderwijstijd – bpv.

Herziening en vernieuwing vmbo

De afgelopen jaren is met veel inzet van Clusiusbrede vakwerkgroepen binnen de herziening vmbo gewerkt aan het opstellen van gezamenlijke PTA's en het maken van toetsen die op alle vestigingen worden afgenomen. Elk bovenbouwwak heeft een eigen CC (Clusius College) vakwerkgroep waar alle vestigingen in vertegenwoordigd zijn. Het 'nieuwe' profiel Groen heeft een CC vakwerkgroep waar zowel de profieldelen als alle keuzevakken onder vallen. Naast deze vakwerkgroepen staat de Wegenwacht als adviesorgaan. Deze groep bestaat uit docenten, teamleiders en directeuren die op persoonlijke titel advies geven over zaken die de herziening vmbo met zich meebrengt. Alle vestigingen zijn vertegenwoordigd. De handleiding vmbo geeft richting en bevat gemaakte afspraken waar iedereen op terug kan vallen.

De wens om digitaal toetsen te kunnen afnemen is bij een aantal vakwerkgroepen omgezet in daden. Bij rekenen en profiel Groen is het nu op een aantal vestigingen mogelijk toetsen digitaal af te nemen. Dit zal langzaam uitgebreid worden in de richting van andere vakken.

De werkgroep techniek is opgeheven. In plaats daarvan ondersteunen twee projectleiders de vestigingen bij het opstellen van plannen en de aanvraag van techniekgeld in het kader van Sterk techniekonderwijs.

In 2017-2018 is er voor het eerst een Clusiusbrede studiemiddag georganiseerd. Tijdens deze middag kwamen alle vakgroepen, onder- en bovenbouw, samen om met elkaar, binnen het eigen vakgebied, een verdiepingsslag te maken. Deze middag was een groot succes en wordt in schooljaar 2018-2019 vervolgd.

In schooljaar 2018-2019 sluiten we de herziening en vernieuwing vmbo als project af. Het 'nieuwe' profiel Groen is inmiddels ingebed in de organisatie en niet nieuw meer. Binnen de herziening wordt het tijd de successen nader te beschouwen en mee te nemen naar een geborgde structuur binnen de organisatie. De vestigingsoverstijgende vakwerkgroepen willen we graag behouden. De toetsen zullen blijvend om aandacht vragen net als het gezamenlijk opstellen van een PTA en de verdieping van vakkennis. Deze zullen derhalve onderdeel uitmaken van de opdracht voor deze groepen. Daarnaast heeft de herziening verbinding, begrip en heel concreet het uitwisselen van lesmateriaal met zich meegebracht. Hier willen we op voortbouwen.

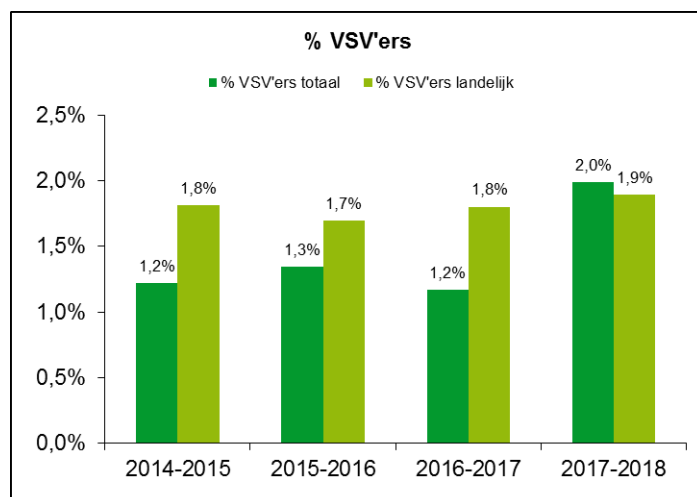
2.3 Voortijdig schoolverlaten

Het Clusius College werkt samen met de rijksoverheid, gemeenten, andere scholen en bedrijfsleven om te voorkomen dat leerlingen en studenten zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdig schoolverlaters).

Het percentage en het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV) van het Clusius College is in 2017-2018 (voorlopige cijfers) gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar: van 1,2% naar 2,0%, in absolute aantallen van 66 naar 107. Ten opzichte van 2005-2006 is het aantal VSV'ers gedaald van 277 naar 107. Het Clusius College scoort hiermee boven het landelijk gemiddelde.

Aantal VSV'ers Clusius College vmbo en mbo

	2005-2006	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Aantal leerlingen en studenten	5.451	5.419	5.657	5.663	5.383
Aantal VSV'ers	277	66	76	66	107
% VSV'ers totaal	5,1%	1,2%	1,3%	1,2%	2,0%

Aantal VSV'ers Clusius College mbo

	2005-2006	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Aantal studenten	1.208	1.479	1.441	1.389	1.356
Aantal VSV'ers	121	44	39	46	71
% VSV'ers mbo	10,0%	3,0%	2,7%	3,3%	5,2%

Ten opzichte van 2016-2017 is het aantal VSV'ers in 2017-2018 gestegen, zowel in absolute zin als procentueel. Het Clusius College scoort met 5,2% boven het sectorgemiddelde (AOC's).

Aantal VSV'ers Clusius College vmbo

	2005-2006	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Aantal leerlingen	4.243	3.940	4.216	4.274	4.027
Aantal VSV'ers	156	22	37	20	36
% VSV'ers vmbo	3,7%	0,6%	0,9%	0,5%	0,9%

Het totaal aantal VSV'ers in het vmbo laat ten opzichte van 2017-2018 een stijging zien. Het Clusius College scoort met 0,9% boven het landelijk gemiddelde.

2.4 Taal- en rekenbeleid, examinering en keuzedelen

Taal- en rekenbeleid

Taal- en rekenvaardigheid van leerlingen en studenten vormen een belangrijke succesfactor voor het doorlopen en afsluiten van een opleiding. Onderzoeksgegevens tonen aan dat het taal- en rekenniveau van leerlingen vaak onvoldoende is. Dit geldt voor zowel het vmbo als het mbo. Beheersing van taal en rekenen is niet alleen een voorwaarde om tijdens de schoolloopbaan te kunnen slagen, het is ook een voorwaarde om maatschappelijk te kunnen functioneren.

Het taal- en rekenbeleid van het Clusius College geeft centrale kaders, die door de vestigingen verder ingevuld zijn. Het beleid is gebaseerd op de 'drieslag': ontwikkeling op het gebied van taal en rekenen vindt plaats (1) in alle leergebieden (incl. stage), (2) binnen de vakgebieden taal en rekenen zelf en (3) middels ondersteuning voor leerlingen met achterstanden.

Het taalbeleid is inmiddels op alle vestigingen geïmplementeerd en wordt geborgd binnen de vestigingen. De implementatie van het rekenbeleid vindt plaats. Het rekenbeleid vmbo wordt gemonitord door een werkgroep rekenen die bestaat uit docenten van de vmbo-vestigingen. De gerichte aanpak van taal en rekenen leidt inmiddels zowel in het vmbo als in het mbo tot verbetering van de resultaten.

Examinering mbo

Het Clusius College koopt alle examens voor het mbo in. Voor de beroepsgerichte examens is dat bij de Groene Norm. Voor de algemeen vormende vakken was dat in 2018 bij Deviant.

Keuzedelen mbo

Op 31 december 2018 bestond het totale aanbod uit 12 generieke en 27 vakspecifieke keuzedelen.

Alle keuzedelen die zijn aangeboden zijn via de overlapchecker van Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven gecontroleerd op mogelijke overlap met het kwalificatiedossier. Indien er overlap is wordt het keuzedeel niet voor die opleiding aangeboden. Er zijn nog geen verzoeken van studenten ontvangen om een keuzedeel buiten het aanbod van de opleiding te volgen. Er zijn daarom geen verzoeken om niet-gekoppelde keuzedelen van studenten ontvangen.

Twee vestigingen hebben om organisatorische redenen gebruikgemaakt van de mogelijkheid pakketten aan te bieden. Daar zijn we in de tweede helft van 2018 van afgestapt omdat de beperkingen opgeheven waren.

Eén vestiging heeft er voor gekozen om in leerjaar 1 geen keuzedeel aan te bieden voor niveau 3 en 4. Dit geeft een extra belasting in de volgende leerjaren, maar ook kans op een meer afgewogen keuze.

Een aantal keuzedelen werd wel aangeboden maar heeft geen doorgang gevonden. Bij het keuzedeel Trimmen K0108 ging het om te weinig aanmeldingen, bij het keuzedeel Klauwverzorging K0264 waren de kosten van het examen erg hoog. Er is voor gekozen om het jaar te gebruiken om een ander examen samen te stellen.

Het populaire keuzedeel digitale vaardigheden is op één vestiging bij de meeste opleidingen uit het keuzedeelaanbod gehaald. De opleidingen hebben ervoor gekozen dit onderwerp terug te laten komen in het reguliere curriculum.

Een aantal generieke keuzedelen bieden we aan via e-learning met ondersteunende lessen. Voor één van deze generieke keuzedelen 'Duurzaamheid' hebben we twee vakspecifieke opleggers laten ontwikkelen – Teelt en Veehouderij. Een heel nieuw keuzedeel 'Biologische bedrijfsvoering' K0890 hebben we met collega-AOC's Terra en Nordwin ontwikkeld.

Landelijk hebben we actief deelgenomen aan een uitwisseling van examens waar geen Groene Normexamens voor beschikbaar waren. Via een extranet omgeving van de MBO Raad werd het mogelijk gemaakt examens met elkaar te delen en zo onnodig dubbel werk te voorkomen.

Binnen de nieuwe examenstructuur bleek het noodzakelijk alle keuzedeelexamens opnieuw vast te stellen. Samen met docenten en teamleiders is het nog een beetje zoeken naar de meest efficiënte manier van herzien en vaststellen.

Het Clusius College maakt (nog) geen gebruik van de mogelijkheid om een keuzedeel aan te bieden in het kader van persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming.

2.5 Verbeteractiviteiten

Verbeteractiviteiten worden ingezet naar aanleiding van interne audits en evaluaties, inspectieonderzoeken, de managementletter van de accountant, veranderende wet- en regelgeving, signalen van de raad van toezicht en de OR, tevredenheidsonderzoeken, risico-inventarisatie en -evaluatie in het kader van de Arbo en signalen van studenten-, leerlingen-, ouder- en sectoradviesraden.

De belangrijkste thema's, die van belang zijn voor de hele instelling, worden opgenomen in de kaderbrief. Vestigingen nemen in hun actielijnen de verbeterpunten op. De ondersteunende afdelingen ondersteunen deze activiteiten en verzorgen (een deel van) de beleidsvoorbereiding.

2.6 Zorg / passend onderwijs

In ons vmbo is 'zorg' een belangrijke pijler van het onderwijs. Van de vmbo-leerlingen had in het verleden ongeveer 40% een lwoo-indicatie (leerwegondersteunend onderwijs) of een lichte ondersteuningsbehoefte. De lwoo-indicatie wordt alleen afgegeven in de samenwerkingsverbanden van de vestigingen Amsterdam en Purmerend, de overige samenwerkingsverbanden hebben gekozen voor opting-out (verdeling van de middelen niet meer op basis van een indicatie maar op basis van een verdelingssystematiek die door het samenwerkingsverband is bepaald) en geven daarom geen indicaties lwoo meer af. Voor de leerlingen die anders een lwoo-indicatie zouden hebben gekregen, wordt nu de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht en daar waar mogelijk door de vestiging in voorzien.

Ongeveer 5% van het aantal leerlingen in het vmbo heeft een zware ondersteuning, voorheen leerlinggebonden financiering (LGF of 'rugzakje'). In het mbo heeft ongeveer 3,5% van het aantal studenten vergelijkbare speciale zorg nodig.

In welke ondersteuningsbehoefte een vestiging kan voorzien, staat omschreven in het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Deze profielen staan gepubliceerd op de website van het Clusius College bij de verschillende vestigingen. Ook voor het mbo is er in een SOP omschreven welke ondersteuning een school kan bieden. Zo is er voor studenten uit het mbo die twijfels hebben over de opleidingskeuze, een heroriëntatieproject uitgevoerd ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten.

Het Clusius College participeert in zes samenwerkingsverbanden VO. Gerard Oud, lid college van bestuur, is bestuurslid van het samenwerkingsverband Noord-Kennemerland en van het samenwerkingsverband Kop van NH, voorzitter van de ledenvergadering West-Friesland en lid van de raad van toezicht van Midden-Kennemerland.

In (de besturen van) de andere samenwerkingsverbanden participeren (door het college van bestuur gemandateerde) vestigingsdirecteuren.

Het jaar 2018 heeft, voor alle samenwerkingsverbanden in het teken gestaan van het uitvoeren en verder professionaliseren van passend onderwijs. Ook de governance op de samenwerkingsverbanden is bij allen een punt van ontwikkeling. Met uitzondering van Amsterdam participeert – op voordracht van de ondernemingsraad – van alle vestigingen een docent in de Ondersteuningsplanraad van het samenwerkingsverband.

De middelen die het Clusius College van de samenwerkingsverbanden ontvangt zijn onderdeel van het budget van de vestigingen. Deze middelen worden – afhankelijk van de afspraken binnen het samenwerkingsverband – in elk geval ingezet voor verlaging van de groepsgrootte, specialistische ondersteuning en zorg voor individuele leerlingen (zowel van daartoe opgeleide en toegeruste eigen medewerkers, als medewerkers van het samenwerkingsverband of andere externen), interne time-outvoorzieningen en scholing van medewerkers, voor zover deze niet vanuit het samenwerkingsverband plaatsvindt.

De vestiging Amsterdam krijgt subsidie uit het leerplusarrangement, die een school ontvangt bij een percentage leerlingen van meer dan 30% uit risicowijken (armoedeprobleemcumulatiegebied).

In bijlage 6 is van elke vestiging een rapportage opgenomen over de middelen die van het samenwerkingsverband ontvangen zijn en op welke wijze deze zijn ingezet.

In bijlage 7 is voor de drie mbo-vestigingen de verantwoording van de middelen passend onderwijs mbo opgenomen.

2.7 Toelatingsbeleid

In het vmbo volgt het Clusius College de wettelijke kaders voor toelating. Met name voor leerlingen met leerproblemen of die anderszins extra ondersteuning behoeven, wil het Clusius College een passende en veilige leeromgeving bieden. Intake is er daarom op gericht om de juiste begeleiding en ondersteuning te bieden.

Vanwege de 'Wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht' die per 1 januari 2018 van kracht is geworden in het mbo, is in 2017 het toelatingsbeleid voor 2018-2019 opgesteld, vastgesteld en in 2018 voor het eerst uitgevoerd.

Deze wet regelt dat iedere student die zich voor 1 april aanmeldt toelatingsrecht heeft. De intake vindt nauwkeurig plaats om de begeleidingsbehoefte van de student te leren kennen en bij de student het beroepsbeeld duidelijker te maken.

2.8 Werken aan doelmatigheid in het mbo

Doelmatigheid in het mbo is een van de centrale thema's van de laatste jaren. Elke instelling is verplicht om in het geïntegreerd jaardocument te rapporteren over doelmatigheid. Het starten of beëindigen van opleidingen moet anderhalf jaar van tevoren gemeld worden bij DUO (uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van OCW).

In elke regio vindt afstemming plaats over (doelmatigheid van) opleidingen. In onze regio gebeurt dit in het bestuurlijk overleg (ongeveer vier keer per jaar), waaraan naast het CvB van het Clusius College, de besturen van het Horizon College, het Nova College, het Regio College en ROC Kop van Noord-Holland deelnemen. Bij conflicten op het gebied van doelmatigheid kan een beroep gedaan worden op een landelijke commissie.

In de organisatie SBB (Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) is doelmatigheid – als het vanuit landelijk of regionaal perspectief gezien wordt, vaak aangeduid als macrodoelmatigheid – een van de drie thema's (naast de kwalificatiestructuur en de beroepspraktijkvorming) waarover het bestuur van SBB adviseert aan de minister.

In het groene onderwijs pleitten de afgelopen jaren enkele werkgeversorganisaties van de branches voor concentratie van opleidingen.

De AOC's hebben dit opgepakt door regionaal en landelijk steeds meer en beter samen te werken en in de eigen organisatie het onderwijs zo doelmatig mogelijk te organiseren. Dit in de wetenschap dat, vergeleken met de ROC's, alle AOC-opleidingen klein zijn en, door de regionale spreiding, het beëindigen van opleidingen door AOC's bijna automatisch verlies van studenten

voor die opleidingen betekent. De bereidheid van mbo-studenten om ver te reizen voor een opleiding is namelijk gering. Door de AOC Raad is enkele jaren geleden een inventarisatie uitgevoerd bij alle AOC's met betrekking tot de groene mbo-opleidingen: welke opleidingen staan onder druk, waar wordt al samengewerkt en waar zijn initiatieven en mogelijkheden voor samenwerking. Deze inventarisatie heeft ook een compleet en actueel beeld opgeleverd van alle opleidingen en de spreiding ervan.

In het Clusius College verzorgen we voor ruim 1.500 studenten mbo meer dan 60 opleidingsvarianten (negen kwalificatiedossiers met elk verschillende kwalificaties in vier niveaus en twee leerwegen).

De discussie en ontwikkelingen binnen en tussen de AOC's vinden plaats langs vier lijnen:

1. Organisatiedoelmatigheid
2. Ontwikkeloelmatigheid
3. Uitvoeringsdoelmatigheid
4. Doelmatigheid m.b.t. opleiden voor werk

1. Organisatiedoelmatigheid

Met de voorbereiding van de invoering van de maatregelen van het actieprogramma Focus op Vakmanschap van de minister van OCW, is een aantal jaren geleden gestart met het nadenken over de wijze waarop we ons mbo, dat uitgevoerd wordt in Alkmaar, Hoorn en Schagen, efficiënter en effectiever en daarmee doelmatiger kunnen organiseren. Van oudsher zijn de opleidingen binnen het Clusius College al tamelijk efficiënt georganiseerd. De opleidingen op niveau 3 en 4 worden uitgevoerd in Alkmaar of in Hoorn. Alleen de opleiding Tuin, Park & Landschap vindt plaats in Alkmaar (bbl) en Hoorn (bol). Schagen heeft een cluster van opleidingen in entree en niveau 2.

In de herziening van het mbo binnen het Clusius College is e.e.a. uitgewerkt door het onderwijs eenduidig in te richten: werken in perioden en modules; één resultatenstructuur; begeleiding van de beroepspraktijkvorming door aparte begeleiders; gestandaardiseerde opleidingsplannen; één programma voor studie- en loopbaanbegeleiding; een combinatie van Clusiusbrede en (vak)specifieke keuzedelen; etc.

Hierdoor kunnen in (onderdelen van) opleidingen studenten gecombineerd worden, mede waardoor opleidingen kleinschalig georganiseerd kunnen blijven en hoeft niet elk team het eigen wiel uit te vinden.

Omdat in ons mbo het aantal studenten licht afgenomen is en omdat enkele opleidingen getalsmatig onder druk staan, zullen we de komende jaren ons opleidingsportfolio kritisch tegen het licht moeten houden.

In de tweede helft van 2018 is, mede vanwege het vertrek van enkele teamleiders in het mbo, gestart met nadenken over de aansturing en organisatie in ons mbo. Dit heeft ertoe geleid dat met ingang van schooljaar 2019-2020 de directeuren van Alkmaar, Hoorn en Schagen gezamenlijk en collegiaal verantwoordelijk zijn voor het hele mbo en er één MT (directeuren en teamleiders) is voor het mbo, met een Clusiusbrede portefeuilleverdeling.

2. Ontwikkeloelmatigheid

Het hebben van en zorgen voor adequaat en actueel lesmateriaal, goede toetsen en examens is al jaren een uitdaging. In de herziening van ons mbo is gebleken dat dit een (potentieel) zwakke schakel is.

Leermiddelen

Door het mbo meer eenduidig te organiseren (zie onder organisatiedoelmatigheid) kan ontwikkelcapaciteit beter en efficiënter ingezet worden.

Daarnaast wordt landelijk samengewerkt. Van oudsher is het Ontwikkelcentrum (OC) – de leverancier van beroepsgerichte leermiddelen voor het groene (v)mbo – hierin een belangrijke speler. Door het wegvallen van de groenepusmiddelen van het ministerie van EZ ontvangt het OC geen subsidie meer. Dit betekent dat het ambitieniveau van het OC aanzienlijk naar beneden is

bijgesteld en er alleen leermiddelen ontwikkeld worden voor opleidingen met relatief grote aantallen studenten.

Binnen de Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV) zijn expert-ontwikkelteams actief, waarin vakdocenten en deskundigen uit het bedrijfsleven samen leerstof ontwikkelen. Soms in de vorm van kant-en-klare modules en keuzedelen – die ook ingezet kunnen worden in het cursus- en contractonderwijs – soms in de vorm van een kennisbank, waarvan het materiaal door docenten en teams nog gedidactiseerd moet worden.

Ten behoeve van het bloembollenonderwijs is al enkele decennia de Bloembollenacademie – een samenwerking tussen scholen en bedrijfsleven – actief, waarin hoogwaardig lesmateriaal ontwikkeld wordt.

Groen Kennisnet, de digitale kennisbank voor het hele groene onderwijs (van vmbo tot wo, beheerd door Wageningen UR), speelt een belangrijke rol waar het gaat om een centrale voorziening waar alle kennisdragers vindbaar zijn. Binnen het Clusius College en een aantal andere AOC's wordt gebruik gemaakt van de elektronische leeromgeving Cumlaude Learning.

Examens

De AOC's gezamenlijk hebben de stichting Groene Norm opgericht, waarin met het landelijk georganiseerd bedrijfsleven, examens (proeven van bekwaamheid) ontwikkeld worden. Omdat alle examens gevalideerd moeten zijn, kunnen door certificering van Groene Norm als examenleverancier, de AOC's gebruikmaken van valide examens.

3. Uitvoeringsdoelmatigheid

Door de standaardisering van de opleidingsprogramma's en de onderwijslogistiek en een verdere ontwikkeling van het gebruik van IT in het onderwijs, kan enerzijds het onderwijs efficiënter en effectiever georganiseerd worden (soms grotere groepen, inzet van onderwijsondersteuners) en kan anderzijds ook onderwijs ten behoeve van kleinere aantallen studenten gefaciliteerd blijven. In de Kwaliteitsagenda 2019-2022 ('Groen als basis voor goed beroepsonderwijs') is opgenomen dat het Clusius College samen met collega-AOC's e-learningmodules ontwikkelt die zowel ingezet kunnen worden in het reguliere onderwijs als in het cursus- en contractonderwijs.

Daarnaast wordt ook in de uitvoering samengewerkt met andere instellingen. Mooie voorbeelden zijn de samenwerking van onze veehouderijopleiding met het Nordwin College in Friesland en onze opleiding Groen, Grond & Infra (voorheen agrarisch loonwerk) die samen met de opleiding Monteur Mobiele Werktuigen van ROC Kop van NH verzorgd wordt.

In toenemende mate worden specialistische elementen van opleidingen landelijk georganiseerd (bv. door de CIV's) in de vorm van studiedagen en masterclasses.

4. Doelmatigheid m.b.t. opleiden voor werk

Het mbo leidt (wettelijk) op voor drievoudige kwalificatie: voor werk, voor doorstroom (naar een hoger niveau) en voor het kunnen functioneren in de maatschappij (burgerschap).

Van groot belang is dat studenten met een mbo-diploma perspectief hebben op een baan, als het even kan op het niveau dat aansluit bij de opleiding. Als dit werk in een andere sector is, vinden wij dat prima.

Uitgangspunt van het Clusius College is dat studenten in het mbo breed opgeleid moeten worden, zodat zij na hun opleiding flexibel kunnen zijn op de arbeidsmarkt. In de opleiding moet voldoende aandacht zijn voor brede vaardigheden (de zgn. 21st century skills), zoals samenwerken, ondernemerschap, communicatieve vaardigheden, kunnen reflecteren, omgaan met verschillen, internationalisering, etc.

Leerlingen op het vmbo kiezen voor het overgrote deel een mbo-vervolgopleiding die ze leuk vinden en die aansluit bij hun belangstelling of passie. Zij worden hierin gesteund door hun ouders.

Des te belangrijker is het dat zij, zowel tijdens de opleidingskeuze als in de opleiding, gewezen worden op het arbeidsmarktperspectief in de sector waarvoor zij opgeleid (willen) worden. LOB (loopbaanoriëntatie en –begeleiding) krijgt in het vmbo een steeds belangrijker plek.

De herziene kwalificatiestructuur in het mbo, waarin elk kwalificatiedossier opgebouwd is uit een basis, meerdere profielen en keuzedelen, biedt, met de beroepspraktijkvorming, mogelijkheden voor studenten om in de loop van de opleiding ook steeds meer het eigen arbeidsmarktperspectief mee te laten wegen bij keuzes.

In de herziening mbo is één gezamenlijk programma ontwikkeld voor studie- en loopbaanbegeleiding, waarin aan de bovengenoemde aspecten aandacht besteed wordt. Ook de voorbereiding van de beroepspraktijkvorming krijgt veel meer aandacht dan voorheen.

Om studenten goed te kunnen voorlichten en om opleidingen actueel te houden, is het noodzakelijk dat we beschikken over adequate arbeidsmarktinformatie. Er zijn ontwikkelingen gaande, waardoor deze meer specifiek wordt voor de regio of de sector.

Nadeel van de beschikbare informatie is, dat deze vooral gebaseerd is op (extrapolatie van) historische gegevens, vooral terugkijkt en onvoldoende rekening houdt met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt als gevolg van digitalisering, robotisering en sociaal-economische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en veranderingen in beroepen.

Voor de mbo-studenten van het Clusius College is het arbeidsmarktperspectief in een aantal sectoren goed zoals in de agribusines (land- en tuinbouw en periferie), de voedingsmiddelenindustrie en de hoveniers- en groenvoorzieningssector. Voor andere opleidingen, zoals de opleidingen in de sector Dier (Dierverzorging, Paardenhouderij, Paraveterinair) is dit minder. In de opleidingen Dierverzorging en Paraveterinair – de opleiding die opleidt tot dierenartsassistent – hebben we de afgelopen jaren een maximum aantal leerlingen gehanteerd dat toegelaten wordt, gebaseerd op het aantal beschikbare leerbedrijven. De andere opleidingen nemen een tussenpositie in. Er is een tendens waarneembaar, dat er door vmbo-leerlingen (en hun ouders) meer gekozen wordt voor opleidingen met een goed arbeidsmarktperspectief.

Van de opleiding In- & Outdoor Styling stroomt ongeveer 50% door naar het hbo. In de andere opleidingen is dit aanzienlijk minder en 'scoren' we ook laag ten opzichte van de andere AOC's (die weer lager scoren dan de ROC's). Een van de oorzaken is dat het (aansluitende) hbo-aanbod in onze regio beperkt is. De start van een tweejarig hbo (associate-degree) in Hoorn, onder bevoegd gezag van Aeres, voorziet deels in de behoefte. De komende periode zal verkend worden of er in de komende jaren ook in Alkmaar een AD-opleiding gestart kan worden.

Alumnibeleid moet in het Clusius College nog een stevige ontwikkeling doormaken. Hierin wordt informatie verzameld over waar onze gediplomeerden na hun opleiding terecht komen (bijvoorbeeld na één en na drie jaar) en wordt hun tevredenheid gemeten over in hoeverre de opleiding hen goed voorbereid heeft op hun (huidige) baan of opleiding.

(Bevordering van) interne doorstroom van ons vmbo naar het mbo, doorstroom naar hbo en alumnibeleid zijn speerpunten in onze kwaliteitsagenda, onder het thema Opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst.

2.9 Internationalisering en culturele diversiteit

De Nederlandse economie is zeer internationaal georiënteerd en voor een belangrijk deel afhankelijk van export; in het bijzonder betreft dit de agribusiness en food. Als AOC is het dus belangrijk aandacht te besteden aan internationalisering. In de herijkte visie voor 2016-2020 heeft internationalisering een prominente plaats gekregen door middel van de volgende doelstelling: 'Ons onderwijs bereidt leerlingen en studenten voor op leven en werken in een internationale wereld'. Binnen het Clusius College zijn in het afgelopen jaar, in het kader van internationalisering op de diverse vestigingen, door leerlingen, studenten en medewerkers talloze initiatieven en activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd.

Deze activiteiten konden voor een deel gesubsidieerd worden vanuit het subsidieprogramma Erasmus+.

Het Clusius College heeft als doel om internationalisering en (culturele) diversiteit te integreren in het onderwijs. Dit is beschreven in het in 2014 ontwikkelde beleid 'Onderwijs in een internationale context' (OIC). Dit beleid leidt ertoe dat internationalisering gezien wordt als onderdeel van het primaire onderwijsproces, waarin leerlingen, studenten en medewerkers kennis en vaardigheden opdoen. Doel is om gaandeweg (tot 2020) te komen van incidentele activiteiten tot een structurele aanpak, waarbij onderwijs in een internationale context ingebed wordt in de onderwijsprogramma's van het Clusius College.

Internationalisering is een veelvormig en een breed begrip. Het heeft voor het Clusius College en het onderwijs de volgende dimensies:

- omgaan met culturele diversiteit;
- leven, leren en werken in een internationaal georiënteerde en multiculturele samenleving;
- internationaal georiënteerd en/of opererend bedrijfsleven.

Internationalisering en diversiteit in het vmbo

Op het vmbo draagt internationalisering vooral bij aan de oriëntatie op de multiculturele samenleving waarin wij leven. Het doel van internationalisering in het vmbo is het verbreden van de culturele en algemeen maatschappelijke belangstelling en de ontwikkeling van de daaraan gekoppelde competenties van leerlingen.

Er bestaan tal van activiteiten waarbij thematische aspecten van internationalisering en culturele diversiteit de revue passeren. De in 2017 ingezette ontwikkeling om meer gebruik te maken van het eLeren-programma van de Europese Commissie, eTwinning, is in 2018 doorgezet. Dit online platform stimuleert contact tussen Europese scholen en maakt virtuele en ook fysieke uitwisselingen mogelijk.

Internationalisering in het mbo

2018 heeft in het teken gestaan van de uitvoering van de tevens in 2018 vastgestelde nieuwe ambitieagenda 2018-2021 van het CHIC-consortium. Dit consortium is een samenwerkingsverband met twee ROC's, het Horizon College en mboRijnland, waarin onder andere Erasmus+ subsidieaanvragen worden gedaan.

Belangrijke doelstellingen uit deze agenda zijn:

- de integratie van professionalisering via internationalisering aan het reguliere beleid op professionalisering en ontwikkeling voor medewerkers;
- het structureel aanbieden van wereldburgerschap;
- de ontwikkeling van curriculum in een internationale context.

Dit jaar heeft ook de evaluatie van het Erasmus+ VET Mobility Charter plaatsgevonden. Het VET Mobility Charter is het kwaliteitskeurmerk dat mbo-instellingen krijgen toegekend wanneer zij over een bewezen kwaliteit beschikken en wanneer zij internationalisering in de brede zin hebben

ingebod in hun onderwijsbeleid. Dit keurmerk is in 2015 aan het CHIC-Consortium toegekend. Regelmatig evalueert het Nationaal Agentschap of de instelling nog voldoet aan de voorwaarden van het Charter. Zowel op instellingsniveau als op CHIC-niveau hebben we in 2018 een zeer goede beoordeling ontvangen.

In het schooljaar 2017-2018 heeft 34% van de studenten die in de gelegenheid zijn gesteld op internationale beroepspraktijkvorming te gaan hier gebruik van gemaakt. 35% van de studenten zoekt een bestemming buiten Europa. De overige blijven binnen de EU en maken gebruik van de Erasmus+ subsidie. Naast de internationale beroepspraktijkvorming zijn er ook studiereizen en uitwisselingen georganiseerd. De niveaus 3 en 4 in het mbo zijn het vaakst internationaal actief. Om die reden gaat het Clusius College meer aandacht besteden aan het betrekken van de niveaus 1 en 2 bij de internationale activiteiten.

Internationalisering voor medewerkers

Voor medewerkers, in het bijzonder docenten, is internationalisering gericht op:

- het zich ontwikkelen als professional;
- invulling kunnen geven aan internationaliseringsaspecten in het curriculum;
- het begeleiden van studenten bij internationaliseringsactiviteiten.

Om deze doelen te bereiken, stimuleren wij docentenmobiliteit. Het professionaliseringsbeleid wordt op dit moment naar een hoger plan getild vanuit de ambities uit het CHIC-ambitieplan. Mede door de beschikbaarheid van mobiliteitsgelden vanuit Erasmus+ zijn er voor mbo-docenten diverse mogelijkheden om hun kennis te verbreden en te werken aan professionalisering binnen Europa. Gedurende het jaar 2018 heeft 10% van alle mbo-docenten, instructeurs, TOA's en teamleiders een internationale ervaring opgedaan met behulp van Erasmus+ subsidie.

2.10 Studenten-, leerlingen- en oudertevredenheid

De tevredenheidsonderzoeken bij studenten, leerlingen en ouders vinden tweejaarlijks plaats. Deze tevredenheidsonderzoeken zijn in 2018 weer uitgevoerd.

Alumni-onderzoek mbo

Evenals in 2017 heeft het Clusius College in 2018 meegedaan aan de pilot 'Het echte schoolsucces'. Dit betreft een alumni-onderzoek. Gelijktijdig wordt in overleg met de vijf deelnemende mbo-scholen in samenwerking met de MBO Raad gekeken naar het ontwikkelen van alumni-beleid.

In 2018 heeft het Clusius College het alumni-onderzoek gedaan bij alle gediplomeerden van 2015 waarvan de contactgegevens bekend waren. Hiervoor zijn 204 oud-studenten benaderd waarvan er uiteindelijk 44 respondenten waren, dat betekent een respons van 22%.

Het aantal respondenten is te weinig om een valide uitspraak over het resultaat te kunnen geven. In 2019 zal het Clusius College opnieuw deelnemen aan de voortzetting van de pilot waarbij dan wederom de gediplomeerden van alle opleidingen benaderd zullen worden. Omdat de contactgegevens steeds beter vastgelegd worden, is de hoop dat een grotere groep alumni benaderd kan worden en er voldoende respondenten zijn, waardoor de resultaten gebruikt kunnen worden als input voor de inrichting en uitvoering van het onderwijs.

Studententevredenheid mbo

Begin 2018 is de JOB-monitor afgenomen. De JOB-monitor is een tweejaarlijks tevredenheidsonderzoek door de jongerenorganisatie beroepsonderwijs onder mbo-studenten. In totaal hebben 945 studenten van het Clusius College de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een responspercentage van 62%. In 2016 kenden we een respons van 61%.

Het Clusius College krijgt in 2018 als instelling het rapportcijfer 6,6. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde (6,7). In 2016 was het rapportcijfer van het Clusius College als instelling ook een 6,6. Hiermee scoort het Clusius College nog steeds onder de streefwaarde van 7,0. Als rapportcijfer geven studenten hun opleiding gemiddeld een 6,9 (6,9 in 2016). Het landelijk gemiddelde in 2018 is een 7,1.

De belangrijkste resultaten op instellingsniveau zijn hieronder weergegeven. Op het niveau van de vestigingen en opleidingen biedt de JOB-monitor veel aanknopingspunten voor verbeteringen. In de vestigingsactiviteitenplannen zijn de voor de vestigingen belangrijkste verbeterpunten opgenomen.

Rapportcijfer (10 puntsschaal)	2015-2016	2017-2018	Verskil	2017-2018	
				Landelijk	Verskil
School	6,6	6,6	0	6,7	-0,1
Opleiding	6,9	6,9	0	7,1	-0,2

Oordeel (5 puntsschaal)	2015-2016	2017-2018	Verskil	2017-2018	
				Landelijk	Verskil
Informatie	3,3	3,6	0,3	3,7	-0,1
Lessen / programma	3,3	3,3	0	3,4	-0,1
Toetsing en examinering	3,7	3,6	-0,1	3,7	-0,1
Studiebegeleiding	3,4	3,4	0	3,5	-0,1
Onderwijsfaciliteiten	3,3	3,6	0,3	3,6	0
Vaardigheden en motivatie	3,4	3,3	-0,1	3,4	-0,1
Stage / BPV (BOL)	3,6	3,6	0	3,6	0
Werkplek (BBL)	3,9	3,8	-0,1	3,8	0
(Studie)loopbaanbegeleiding	3,2	3,5	0,3	3,6	-0,1
Rechten en plichten	3,2	3,0	-0,2	3,1	-0,1
Sfeer en veiligheid	3,9	3,9	0	3,8	0,1
Algemene tevredenheid	n.v.t.	3,6		3,7	-0,1

Leerlingentevredenheid vmbo

Begin 2018 is de LAKS-monitor afgenomen. Dit landelijke tweejaarlijkse onderzoek naar de tevredenheid van leerlingen in het voortgezet onderwijs werd uitgevoerd door ResearchNed.

In totaal bestond de enquête uit 76 vragen. De vragen met betrekking tot 'Venster' over schoolklimaat en veiligheid zijn dit jaar wederom opgenomen in de vragenlijst.

In totaal zijn er 4.051 leerlingen aangemeld om mee te doen. In totaal hebben 3.290 leerlingen de vragenlijst ingevuld. Het responspercentage komt hiermee uit op 81% (in 2016 was dit 86%).

Het Clusius College krijgt als rapportcijfer gemiddeld een 6,9 (op een schaal van 1 t/m 10). Het landelijk gemiddelde is een 7,0.

Het totaalcijfer van de leerlingentevredenheid is in 2017-2018 lager (6,9) dan in 2015-2016 (7,0) en zit daarmee onder de door het Clusius College gestelde norm van 7,0.

Met betrekking tot de tevredenheid in het vmbo heeft elke vestiging de voor haar belangrijkste verbeterpunten opgenomen in het vestigingsactiviteitenplan.

Rapportcijfer (10 puntsschaal)	2015-2016	2017-2018	Vershil
Clusius College vmbo	7	6,9	-0,1

Oordeel (5 puntsschaal en % tevreden)	2015-2016	2017-2018	Vershil	2017-2018	
				Landelijk	verschil
Docenten	3,7	3,8	0,1	3,9	-0,1
Manieren en vormen van lesgeven	3,2	3,2	0	3,2	0,0
Motivatie en Excellentie	3,4	3,3	-0,1	3,4	-0,1
Gepersonaliseerd leren	3,3	3,4	0,1	3,4	0,0
ICT-gebruik	3,2	3,2	0	3,2	0,0
Toetsen	3,5	3,4	-0,1	3,5	-0,1
Onderwijsvoorzieningen	3,6	3,6	0	3,7	-0,1
Faciliteiten	3,1	3	-0,1	3,2	-0,2
Leefbaarheid en sfeer	3,6	3,6	0	3,6	0,0
Ervaren pestgedrag	4,6	4,5	-0,1	4,7	-0,2
Inspraak	3,2	3,2	0	3,2	0,0
Algemeen oordeel over school	3,7	3,6	-0,1	3,7	-0,1
Omgaan met beperkingen	3,4	n.v.t.			
Organisatie op school	3,2	n.v.t.			

Oudertevredenheid

Het onderzoek naar de oudertevredenheid is in 2017-2018 uitgevoerd door DUO onderwijsonderzoek. Het totaal aantal vragen kwam uit op 81.

Alle ouders (eerste contactpersoon) van alle leerjaren zijn per e-mail aangeschreven om deel te nemen aan de enquête. Uiteindelijk hebben 1.483 ouders van de 3.597 uitgenodigde ouders de vragenlijst ingevuld, dit leverde een respons op van 41% (45% in 2015-2016).

In de vragenlijst is ouders/verzorgers gevraagd het Clusius College een rapportcijfer te geven (10-puntsschaal). Het totaalcijfer van de oudertevredenheid is in 2017-2018 lager (7,7) dan in 2015-2016 (7,8) en boven de door het Clusius College gestelde streefwaarde van 7,5.

Ook per thema is een licht dalende ontwikkeling terug te zien. Desondanks scoort het Clusius College op de meeste thema's hoger dan of gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Hieronder worden de uitkomsten voor het hele Clusius College weergegeven. De scores per vestiging zijn (binnenkort) te vinden op de website www.venstersvo.nl, www.scholenopdekaart.nl en gepubliceerd in een individueel rapport per vestiging.

Voor de vestigingsspecifieke verbeterpunten uit de tevredenheidsonderzoeken geldt dat deze opgenomen zijn in de vestigingsactiviteitenplannen.

Rapportcijfer* (10 puntsschaal)	2015-2016	2017-2018	Verskil	2017-2018	
				Landelijk	Verskil
Clusius College vmbo	7,8	7,7	-0,1	7,6	0,1

* Aparte vraag in het onderzoek, geen gemiddelde van de thema's

Oordeel per thema	2015-2016	2017-2018	Verskil	2017-2018	
				Landelijk	verschil
Voorzeningen	n.v.t.	8,1		7,7	0,4
Onderwijs	8,0	7,9	-0,1	7,8	0,1
Algemene ontwikkeling	n.v.t.	7,9		7,8	0,1
Sfeer	7,9	7,9	0	7,9	0
Omgeving school	n.v.t.	7,8		7,7	0,1
Communicatie	7,9	7,7	-0,2	7,7	0
Identiteit	n.v.t.	7,7		7,8	-0,1
Schoolleiding / directie	n.v.t.	7,6		7,7	-0,1
Begeleiding	7,6	7,6	0	7,6	0
Toetsen	7,5	7,4	-0,1	7,3	0,1
Docenten	7,6	7,4	-0,2	7,6	-0,2
Sociaal-emotioneel	7,5	7,3	-0,2	7,2	0,1

2.11 Klachtenafhandeling

De klachtenprocedure is in de school- en studiegidsen en op de website te vinden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende typen klachten: algemene klachten, klachten omtrent examens en klachten van persoonlijke aard. De routes zijn per type klacht beschreven.

Het Clusius College beschikt over de volgende klachtenregelingen:

- Regeling Klachten van zakelijke aard
- Regeling Klachten van persoonlijke aard

Voor de examenklachten:

- Examenreglement vmbo
- Onderwijs- en examenregeling mbo
- Reglement commissie van beroep voor examens (vmbo en mbo)

In 2018 zijn er klachten binnengekomen op de vestigingen. Meestal worden die naar tevredenheid op de vestiging zelf opgelost. In 2018 zijn vier klachten binnengekomen bij het college van bestuur. Het aantal en de aard van de klachten zijn hieronder weergegeven.

Categorieën klachten	Mbo	Vmbo	Totaal
1. Toetsing en examinering			
2. Vertrouwenskwesaties			
3. Intake/plaatsing/overgang			
4. Onderwijsprogramma			
5. Beroepspraktijkvorming (mbo-stage)			
6. Docentgedrag			
7. Vrijwillige bijdrage			
8. Pesten			
9. Algemene klachten	1	3	4
Totaal	1	3	4

Het betrof de volgende kwesties:

- Klacht (vmbo) ingediend door ouders wegens een voorgenomen verwijdering na een incident.
- Klacht (vmbo) ingediend door ouders omdat zij het niet eens waren met afhandeling van een incident.
- Klacht (vmbo) ingediend door een omwoner in verband met geluidsoverlast door de vestiging.
- Klacht (mbo) ingediend door ouders omdat zij het niet eens waren met registratie van ongeoorloofd verzuim door school.

Bij twee van de genoemde klachten is onderzoek verricht naar de gang van zaken en is aanbod gedaan tot mediation. De andere genoemde klachten zijn na intensief overleg met de vestigingsdirectie afgehandeld.

Klachten van persoonlijke aard

Binnen het Clusius College zijn er interne vertrouwenspersonen en zijn er, zoals wettelijk voorgeschreven, ook externe vertrouwenspersonen aangewezen. Deze functionarissen houden zich bezig met meldingen en klachten van persoonlijke aard, speciaal die van ongewenst gedrag. De interne vertrouwenspersonen worden niet benaderd voor vertrouwenskwesaties van het personeel, daarvoor zijn de externe vertrouwenspersonen aangewezen.

De hoofdtaken van de interne en externe vertrouwenspersonen zijn opvang en begeleiding, preventie en advies.

Bij de externe vertrouwenspersonen zijn in 2018 de volgende klachten binnengekomen (met ter vergelijking het aantal en de aard van de klachten in 2017).

Aard van de klachten	2018	2017
1. Seksuele intimidatie	1	3
2. Racisme/discriminatie		
3. Agressie en geweld	2	
4. Pesten	2	1
5. Onderwijskundig		
6. Schoolorganisatorisch		
7. Schorsing/verwijdering/overplaatsing		1
8. Communicatie	1	2
9. Overig	2	3
Totaal	8	10

In het onderstaande meerjarenoverzicht is aangegeven door wie de klachten zijn ingediend.

Klachten ingedeeld per categorie	2018	2017	2016
Leerling vmbo of ouder	1	2	1
Student mbo of ouder		2	
Docent vmbo	2	2	1
Docent mbo	2	1	1
Anders	3	3	2
Totaal	8	10	5

De externe vertrouwenspersoon merkt op dat het aantal meldingen te gering is om op basis daarvan valide uitspraken te doen over de algemene (beleving van) sociale veiligheid bij de scholen van het Clusius College. Het aantal meldingen is in het jaar 2018 iets gedaald.

Opmerkelijk is wel dat in 2018 vooral medewerkers de weg naar de vertrouwenspersonen wisten te vinden. Ook in 2018 is weer enigszins opvallend dat drie meldingen afkomstig waren van ondersteunend, niet-lesgevend personeel.

Slechts één ouder heeft de vertrouwenspersoon benaderd.

Slechts één casus had betrekking op seksuele intimidatie dan wel seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het ging daarbij om gedrag van een medewerker. Deze casus is door de schoolleiding adequaat en zorgvuldig afgehandeld.

Aandachtspunt blijft dat het type leerling in de doelgroep van het vmbo kwetsbaar is ten aanzien van seksualiteit en seksueel wangedrag. Alertheid hierop van de interne vertrouwenspersonen en docenten met een zorg- en ondersteuningstaak blijft belangrijk.

2.12 Bedrijfsopleidingen

De bedrijfsopleidingen (incl. cursus- en contractonderwijs) van het Clusius College en van ROC Kop van Noord-Holland zijn volledig geïntegreerd en ze worden uitgevoerd door de Onderwijsgroep Noordwest-Holland.

Het Clusius College kent een sterke verankering in het groene bedrijfsleven.

De Onderwijsgroep versterkt deze positie en werkt nauw samen met een keur aan bedrijven in onder meer de voedingsindustrie, glastuinbouw, personeelsvoorzieningsbedrijven en bedrijven in de groenvoorziening. In het groene deel worden voor enkele duizenden cursisten en honderden bedrijven cursussen verzorgd op het gebied van agro, groen, bloem en voeding. Van oudsher zijn de cursussen gewasbescherming (nodig voor het verkrijgen en verlengen van de licentie) een belangrijk onderdeel hiervan.

Nu de economie zich herstelt, komt er bij de bedrijven weer meer ruimte voor opleidingen.

Enkele cijfers van het 'groene' deel van de bedrijfsopleidingen in 2018:

	2018	%
Aantal studenten (m.b.t. bedrijfsopleidingen)	44	
Totale omzet	€ 799.269	
Verdeling omzet		
Cursussen	€ 573.424	71,7%
Bedrijfsopleidingen	€ 225.845	28,3%
Resultaat	€ 83.711	10,5%

De Onderwijsgroep Noordwest-Holland heeft in 2018 een positief resultaat geboekt dat naar rato van de omzet is opgenomen in het resultaat van beide instellingen.

2.13 Samenwerking

Regionale verankering

De afgelopen jaren heeft het Clusius College geparticipeerd in het landelijke project Regionale verankering, met andere AOC's en Hogeschool Inholland. In dit project is gekeken op welke wijze de onderwijsinstellingen zich (willen) positioneren en (willen) samenwerken in hun regio en welke theoretische modellen hieraan ten grondslag liggen. In 2017 heeft de 'schil' van regionale samenwerking om ons vmbo en om onze mbo-opleidingen heen steeds meer vorm gekregen. De grote meerwaarde is dat de deelnemende onderwijsinstellingen van elkaar leren en good practices uitwisselen. Eind 2017 is besloten om dit project af te ronden en de thema's voort te zetten en verder te ontwikkelen middels de actielijnen van 'De Ontwikkelagenda Groen Onderwijs' oftewel GroenPact.

Regioleren/relatiemanagers

In 2018 is een plan van aanpak opgeleverd waarin de koers voor de aankomende vier jaar is bepaald. Alle opleidingsrichtingen in het mbo hebben een relatiemanager (docentaak van minimaal 4 uur p/w). Met de relatiemanagers als broker verwachten we dat opleidingsteams meer gaan samenwerken met het werkveld en zo met hun opleidingen makkelijker kunnen meebewegen

met de ontwikkelingen in het werkveld. Grote meerwaarde is dat de opleidingsteams ruimte hebben om met een blik naar buiten de samenwerking met het werkveld te versterken. Zo worden er o.a. masterclasses, gastlessen, excursies en floormeetings aangeboden waarmee actuele ontwikkelingen in de regio op een praktische en eenvoudige wijze de docenten en studenten bereiken. Verder nemen de relatiemanagers het voortouw in het structureler organiseren van regioleren (onderzoeksopdrachten van het werkveld voor onze studenten). In periodieke werksessies – geïnitieerd vanuit de afdeling Projecten – wordt kennis gedeeld.

Samenwerkingsverbanden

- De Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV)
Het Clusius College heeft de afgelopen jaren geparticipeerd in de CIV's T&U (Tuinbouw & Uitgangsmaterialen én A&F (Agro & Food), die gelieerd zijn aan de 'human capital agenda' van de topsectoren. In beide CIV's zijn er expert-ontwikkelteams (EOT's) en regionale meetingpoints opgezet. In EOT's werken deskundigen uit bedrijfsleven en onderwijs gezamenlijk aan actuele leermiddelen en keuzedelen. In een regionaal meetingpoint ontmoeten onderwijs en bedrijfsleven elkaar en worden kennisbijeenkomsten (masterclasses, workshops) georganiseerd voor bedrijfsleven, studenten en docenten. Het Clusius College kent twee meetingpoints, te weten het ClusiusLab (CIV T&U) en Clusius Food (CIV A&F).

De verduurzaming van de CIV's vraagt om een gezamenlijk platform om het geheel van ontwikkelingen – op basis van de infrastructuur die de afgelopen jaren is opgebouwd – de aankomende jaren voort te zetten. Dit wordt landelijk nader uitgewerkt als onderdeel van Groenpact.

- Het Kenniscentrum Natuur & Leefomgeving (KCNL)
Het KCNL is een publiek-privaat samenwerkingsverband van het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, overheden en onderwijsinstellingen (mbo/hbo). De KCNL-partners werken in projecten samen aan het oplossen van complexe en praktijkgerichte innovatievraagstukken op de thema's *ontwikkeling naar een duurzame stad* en *ontwikkeling naar maatschappelijk natuurbeheer*. Deze samenwerking resulteert in concrete oplossingen, innovatieve kennis en inbedding van actuele kennis in het onderwijs. Voorbeelden van projecten waaraan Clusius College meewerkt zijn Veenweidevoedsel, Kruidenrijk grasland, Urban green, Groene gezonde wijk en Proeftuin voor agroforestry in Noord-Holland. Clusius College levert tevens een business developer voor het ontwikkelen van projecten in Noord-Holland en Flevoland aan de hand van de regionale agenda's. Zo is eind 2018 door een groot aantal partijen in Noord-Holland de verklaring getekend om met elkaar te werken aan een provinciale invulling van het landelijke deltaplan biodiversiteitsherstel waarin een regionale uitwerking van de Greendeal natuurinclusieve landbouw wordt meegenomen. Inmiddels zijn partijen aan de slag in twee werkgroepen (landbouw en natuur) om te komen met een concreet voorstel voor een meerjarig programma. Vanuit het groen onderwijs neemt een projectleider van het Clusius College deel aan de werkgroep landbouw en het kernteam.
- GreenPort NHN en Seed Valley
Deze twee organisaties houden sinds 2017 kantoor in een gebouw van het Clusius College in Hoorn, grenzend aan de school. In beide organisaties maakt het CvB van het Clusius College deel uit van het bestuur.

Seed Valley is een samenwerkingsverband van bedrijven die zich toeleggen op plantenveredelings- en zaadtechnologie en daaraan verwante bedrijven, voornamelijk in de kop van Noord-Holland. Het doel van de samenwerking is versterking van de economische positie en verankering door te investeren in imago, vakbekwame arbeidskrachten, innovatie en kennisdeling. Het meetingpoint ClusiusLab werkt nauw samen met de Seed Valley bedrijven.

GreenPort Noord-Holland Noord vertegenwoordigt de agrarische sector van Noord-Holland. In een gebied met 6.500 agrarische ondernemers en 30.000 werknemers is GreenPort NHN de organisatie voor projecten op het gebied van onder meer Onderwijs & Arbeidsmarkt, Kennis & Innovatie, Agri, Voeding & Gezondheid en Energie. Met deze projecten stimuleert GreenPort NHN de Noord-Hollandse agrarische sector op het gebied van innovatie, samenwerking en kennisdeling.

Door intensieve samenwerking tussen het agrarisch bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden worden klinkende resultaten behaald. Een goed voorbeeld is het project Evergreen met als penvoerder GreenPort NHN (met Europese subsidie). In dit project werken 26 agribedrijven en zes kennisinstellingen (waaronder Clusius College) intensief samen op achttien valorisatieprojecten in de programmalijnen duurzaam bodembeheer, teelt de grond uit en clusterversterking.

Clusius College is een vooraanstaande onderwijspartner van GreenPort NHN. Het levert naast een bestuurder en projectleiders ook docenten en studenten voor diverse projecten. De AgriTech Campus, onderdeel van GreenPort NHN, heeft hierin een belangrijke rol.

De AgriTech Campus is de structurele verbinding van de agribusiness in Noord-Holland Noord met het onderwijs om de arbeidsmarkt positief te beïnvloeden. De propositie bestaat uit drie kerntaken:

- *Kennisafstemming tussen agribusiness, onderwijs en overheid.*
- *Marketingmotor van NHN; het goede verhaal vertellen van de agribusiness in NHN.*
- *Innovatietoonbank voor themaverkenningen en innovatieclusters.*

De trekker van de AgriTech Campus is een projectleider van het Clusius College. In het kader van het verbeteren van het imago van de sector en verhogen van de instroom en doorstroom van (v)mbo, hbo en wo en de uitstroom naar het werkveld zijn een aantal mooie initiatieven ontwikkeld zoals de Noord-Hollandse tuinbouwbattle, de Rabo AZ Foodtour, de nieuwe hbo-opleiding in Hoorn (ondernemerschap, Bedrijfskunde & Agribusiness) én kennismakingsprogramma's voor po, vmbo, havo en vwo scholieren in het Clusius Lab te Hoorn

- **Amsterdam Green Campus**

Het Clusius College participeert en is bestuurlijk actief in Amsterdam Green Campus (AGC). Deze organisatie is gevestigd op het Science Park in Amsterdam-Oost. AGC is een regionaal innovatieplatform waarin onderzoekers, onderwijsinstellingen en ondernemers samenwerken aan innovaties en zorgen voor het opleiden van talenten (de medewerkers van morgen). Bij dit platform kunnen bedrijven, overheden en instellingen met hun innovatievraag terecht en kunnen het mbo, hbo en wo elkaars onderwijs versterken. Hier wordt samengewerkt aan een duurzame, groene toekomst. Initiatiefnemers zijn de onderzoeksinstituten IBED, SILS en HIMS van de Universiteit van Amsterdam, IXA, Kamer van Koophandel, Amsterdam Economic Board, Greenport Aalsmeer en de onderwijsinstellingen Aeres Hogeschool Almere, Clusius College, Hogeschool Inholland, UvA en Wellantcollege.

- **GreenTech**

MBO GreenTech NHN is een publiek-private samenwerking (RIF – subsidieregeling Regionaal Investeringsfonds mbo) waarvan Clusius College penvoerder is. Dit vierjarig project is in december 2018 afgerond en wordt in het voorjaar van 2019 verantwoord.

De aanleiding van dit project bestond uit het feit dat de directe vraag naar arbeidskrachten in de groene en groentechnische arbeidsmarkt hoger is dan het aanbod. Om beter in te kunnen spelen op deze arbeidsmarkt-vraag in de regio hebben het Horizon College en het Clusius College de samenwerking gezocht. Dit heeft geleid tot het verstevigen van de samenwerking tussen bedrijfsleven en groen en niet-groen onderwijs op het gebied van groen en techniek o.a. door het opzetten van een stagecarrousel. Er zijn mooie resultaten behaald: realisatie van 721 studentenstages, 25 masterclasses, 150 stagebedrijven, 24 floormeetings, 48 betrokken docenten

en 23 docentstages. Daarnaast bieden Horizon College en Clusius College nu gezamenlijk het keuzedeel Techniek in de kas aan.

- **GreenPort Groenstart**

GreenPort GroenStart is een publiek-private samenwerking (RIF) waarvan Clusius College penvoerder is. Dit vierjarige project is in 2017 gestart. Er werken diverse regionale organisaties (onderwijsinstellingen, twee uitzenders, zorgboerderijen, sociale ondernemingen, Greenport NHN, RPA en 18 gemeenten) samen. De doelgroep van GroenStart bestaat uit jongeren, jongvolwassenen en volwassenen met een bepaalde zorg- of ondersteuningsvraag én de wens om actief te zijn op de arbeidsmarkt.

Binnen GroenStart worden kandidaten leerfit, arbeidsfit en diplomafit gemaakt.

Dit agrarisch/groene opleidings- en werktraject leidt op tot een mbo-diploma op Entreeniveau, met mogelijk vervolg naar een diploma op mbo niveau 2. Gediplomeerden krijgen begeleiding naar werk via GreenPort NHN, Herenbos Personeelsdienst en AB Vakwerk. Doel is om in vier jaar 300 kandidaten te begeleiden en daarvan 240 jongeren aan een baan te helpen.

- **Kenniswerkplaats NHN**

In de Kenniswerkplaats NHN, voortgekomen uit een groen initiatief, worden (innovatieve) vragen van regionale bedrijven, organisaties en overheden gekoppeld aan studenten uit mbo, hbo en wo, soms gecombineerd. Deze voorziening werd gesubsidieerd door de provincie, 2018 was een overgangsjaar. De Kenniswerkplaats wordt voortgezet als netwerk onder regie van de deelnemende kennisinstellingen en het Ontwikkelingsbedrijf NHN.

- **Groene Praktijkopleiders**

Het Clusius College participeert voor de opleiding Tuin, Park & Landschap (de bolhoveniersopleidingen in Hoorn) in de Groene Praktijkopleiders. Dit samenwerkingsverband van een aantal toonaangevende hoveniers- en groot-groenbedrijven biedt intensieve stages en begeleiding voor geselecteerde studenten. Specifieke onderdelen worden door gastdocenten verzorgd.

Inbedding in de organisatie – afdeling Projecten

De focus van de afdeling Projecten ligt op de verankering van het Clusius College in de regio; zij geeft hiermee invulling aan de school als regionaal kenniscentrum. De afdeling werkt hierin intensief samen met bedrijven, organisaties en collega-onderwijsinstellingen in en buiten de regio. Ontwikkelingen in de maatschappij én de regio worden op de voet gevolgd. De vertaling van buiten naar binnen is daarbij de rode draad en wordt gerealiseerd door samen met het bedrijfsleven onderwijscontent samen te stellen, gastsprekers uit het bedrijfsleven de school in te halen, floormeetings en masterclasses op innovatieve thema's te organiseren en bedrijven te verbinden aan onze studenten via het uitvoeren van bedrijfsopdrachten (regioleren).

Het belang is dat studenten in het mbo, door brede en vakgerichte opleidingen, een goede basis krijgen voor een passende plek op de arbeidsmarkt in binnen- of buitenland of voor een vervolgopleiding.

De projectleiders van de afdeling Projecten (met sturing vanuit het CvB) zijn landelijk en regionaal actief in diverse samenwerkingsverbanden en netwerkorganisaties. Projectleiders zijn o.a. trekkers van meetingspoints en fungeren als 'verbindingsofficier' met CIV's (Centra voor Innovatief Vakmanschap), KCNL (Kenniscentrum Natuur & Leefomgeving) en zijn eerste aanspreekpunt voor docenten en teams. Zij zorgen ook dat de integraliteit bewaakt wordt en de onderwijsteams aangesloten blijven. Daarnaast verkent de afdeling Projecten subsidiemogelijkheden die deze ontwikkelingen ondersteunen.

De afdeling Projecten wordt bekostigd uit projectsubsidies en extra onderwijsmiddelen. De afdeling zorgt voor goede borging en verantwoording van deze middelen. In bijlage 8 is het volledige overzicht van projecten terug te vinden waarbij de afdeling Projecten betrokken is.

(Leer)bedrijven

Voor het Clusius College zijn de bedrijven en instellingen in de regio van groot belang. Samenwerking met het bedrijfsleven begint bij de leerlingen van het vmbo. Zij maken kennis met het bedrijfsleven d.m.v. de maatschappelijke en de beroepsoriënterende stages. Daarnaast zijn er excursies naar bedrijven en projecten waarbij het bedrijfsleven betrokken wordt. Op deze manier kunnen leerlingen van het vmbo zich een beeld vormen van het bedrijfsleven wat een bijdrage levert aan hun (toekomstige) keuze voor een vervolgopleiding.

Dit geldt ook voor de studenten binnen het mbo. Ook voor hen is een optimale samenwerking met het bedrijfsleven onmisbaar.

De beroepspraktijkvorming (bpv), in de bol- en bbl-opleidingen speelt hierbij een belangrijke rol. De organisatie van de bpv is binnen het Clusius College in handen van professionele bpv-begeleiders, aangestuurd door een teamleider. Elke begeleider heeft de verantwoordelijkheid voor de matching, de voorbereiding en de begeleiding van de student en de praktijkopleider binnen een specifiek cluster van opleidingen. Ze zijn ook het aanspreekpunt voor de docenten m.b.t. de bpv. De bpv-begeleiders werken nauw samen met de relatiemanagers (elk opleidingsteam heeft een relatiemanager) en nemen deel aan de Sectoradviesraad (SAR), met als doel een goede aansluiting van het onderwijs op de ontwikkelingen in de branche te waarborgen.

De bpv wordt uitsluitend uitgevoerd bij bedrijven die door de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) erkend zijn. Hiertoe werken de bpv-begeleiders nauw samen met de adviseurs van SBB. Vanuit deze samenwerking worden er voor de praktijkopleiders van de bedrijven jaarlijks workshops georganiseerd, gericht op het verwerven van basiskennis en -vaardigheden m.b.t. matching, voorbereiding, begeleiding en beoordeling.

Kwaliteitsoptimalisatie is een permanente opdracht. Zo is er in 2016 een bpv-verbeterplan ingediend (onderdeel van de kwaliteitsafspraken mbo 2015-2019). De eindresultatenrapportage hiervan is in juli 2018 opgeleverd. Dit verbeterplan heeft op basis van een advies van Mbo in bedrijf van het ministerie van OCW de kwalificatie "goed" gekregen.

Enkele andere samenwerkingsverbanden uitgelicht:

Sectororganisaties

Het Clusius College is lid van de AOC Raad, de MBO Raad en de VO-raad. Het Clusius College is in alle drie de organisaties op verschillende niveaus, o.a. bestuurlijk, actief. Belangrijke taak van de AOC Raad, inmiddels omgevormd tot een netwerkorganisatie met een klein ondersteunend bureau, was het behartigen van de belangen van het groene onderwijs richting het ministerie van EZ. Met de overgang van het groen onderwijs naar OCW richt ook de belangenbehartiging zich op het ministerie van OCW, die overigens voor een belangrijk deel uitgevoerd wordt door de MBO Raad en VO-raad. LNV is belangrijk voor de AOC's als vakdepartement (zie hierna Groene Tafel). De voorzitter CvB van het Clusius is voorzitter van de AOC Raad. Eind maart 2019 zal de AOC Raad opgeheven worden en vervangen worden door een lichtvoetiger samenwerkingsarrangement (Connect Groen).

De MBO Raad behartigt voor de AOC's werkgeverszaken (incl. cao) voor zowel het mbo als vmbo, de bekostiging in het mbo en alle ontwikkelingen in het middelbaar beroepsonderwijs. De mbo-overlegstructuur van de AOC's is onderdeel van de MBO Raad.

In de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) adviseren onderwijs en sociale partners (werkgevers en werknemers) de minister over macrodoelmatigheid, de

kwalificatiestructuur en de beroepspraktijkvorming. Ook vindt hier afstemming plaats over genoemde onderwerpen. De AOC's zijn vertegenwoordigd in het bestuur in thema-adviescommissies van de SBB en in de sectorkamer Voedsel, Groen en Gastvrijheid. SBB erkent de leerbedrijven in het mbo.

Een voor het Clusius College belangrijke activiteit van de VO-raad is, naast het behartigen van de algemene belangen van het voortgezet onderwijs, Vensters VO. Dit is een webbased verantwoordingsinstrument waarin men op schoolniveau informatie kan vinden over de kwaliteit van het onderwijs, het beleid van de school en andere relevante zaken.

Groene Tafel

De Groene Tafel is het samenwerkingsverband van de groene kennisinstellingen. Hierin werken de AOC's, het groen hbo en Wageningen UR samen en behartigen onder meer de belangen van de groene kenniskolom richting het ministerie van LNV.

In het GroenPact, hebben het groen onderwijs, het bedrijfsleven (in de volle breedte van de groene sector) en het ministerie van LNV afspraken gemaakt over samenwerking. In januari 2019 hebben de minister van LNV en alle partners GroenPact 2.0 ondertekend. De minister heeft in haar begroting langjarig middelen vrijgemaakt om de doelstellingen van het GroenPact te realiseren en haar beleid te ondersteunen.

De activiteiten van de Groene Tafel worden gecoördineerd door een viertal bestuurders ('het kwartet'), afkomstig uit Wageningen UR, het groen hbo en de AOC's (2x). De voorzitter CvB van het Clusius College maakt deel uit van dit kwartet.

Samenwerking met gemeenten

Zowel op het gebied van passend onderwijs (RMC's) en op het gebied van aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt (Regionale educatieve agenda) wordt samengewerkt met (clusters van) gemeenten. Het lid CvB van het Clusius College is bestuurslid van het RPA (Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid).

2.14 Inhoudelijke verantwoording subsidies

Kwaliteitsplan

Begin 2019 is de eindrapportage van het Kwaliteitsplan 2015-2019 'Eigentijds, aantrekkelijk en goed onderwijs' verstuurd naar MBO in Bedrijf, dat het plan, de voortgang en de rapportages beoordeeld heeft en de eindrapportage beoordeelt. Het kwaliteitsplan was opgesteld naar aanleiding van het Bestuursakkoord dat de minister van OCW medio 2014 gesloten heeft met de MBO Raad en de daaruit voortvloeiende kwaliteitsafspraken.

In de eindrapportage is teruggeblikt op de in- en externe ontwikkelingen die in de planperiode plaatsgevonden hebben of zijn ingezet, waaronder teruglopende leerling- en studentenaantallen, tekort aan docenten, de samenwerking in het groen onderwijs en de uitkomsten van de tevredenheidsonderzoeken.

Vervolgens zijn in de rapportage alle thema's en geformuleerde resultaten langsgelopen en aangegeven wat (gedeeltelijk) bereikt is, wat niet (en waarom niet) en wat een vervolg krijgt, onder andere in de Kwaliteitsagenda 2019-2022. In tabellen is de voortgang (doel-beoogd resultaat-acties-eindverantwoording-bestede budget) meer gedetailleerd weergegeven.

Tenslotte zijn de 'lessons learned' benoemd, mede met het oog op de nieuwe kwaliteitsagenda voor de volgende planperiode.

De thema's kwaliteitsbewustzijn en professionalisering zijn ook prominente onderdelen van de Kwaliteitsagenda 2019-2022.

De resultaten van het bpv-verbeterplan – onderdeel van de kwaliteitsafspraken 2015-2019 en onderwerp van prestatiebekostiging – zijn in 2018 goedgekeurd als gevolg waarvan het Clusius College het bijbehorende resultaatafhankelijke budget ontvangen heeft.

Excellentie

Het Clusius College wil met excellentie-onderwijs vooral talenten van de studenten verder ontwikkelen. Het Clusius College stimuleert opleidingsteams om een excellentieprogramma te ontwikkelen. Het is een verrijking van het onderwijs, valt buiten het reguliere onderwijsprogramma en geeft energie aan studenten en medewerkers. Bij de ontwikkeling van het excellentie-onderwijs betreft Clusius College docenten, bedrijven, andere kennisinstellingen en bovenal de studenten. Voorbeelden zijn deelname aan de Skills beroepenwedstrijden, mbo-ambassadeur, debattoernooien, masterclasses en interdisciplinaire programma's op initiatief van docenten en studenten.

Op basis van een hernieuwde visie wordt het thema excellentie de aankomende jaren verder doorontwikkeld en is ook onderdeel van de Kwaliteitsagenda 2019-2022.

Skills

Competitie werkt goed om studenten te laten excelleren op velerlei gebied. Daarom is deelname aan de Skills beroepenwedstrijden een speerpunt. Het Clusius College heeft Skills-ervaring met vijf vakgebieden, te weten: hoveniers, bloembinden, veehouderij, etaleren en motortechneek.

Het afgelopen jaar vielen twee opleidingsteams in de prijzen van Skills Heroes.

Positieve aandacht, onder andere door behaalde finaleplaatsen en PR voor de deelnemende opleidingen, zorgt voor groei van deelname bij andere opleidingen. Ook ons vmbo heeft inmiddels de weg naar Skills gevonden. Verschillende teams deden mee aan Skills Talents.

Een plan van aanpak richt zich op uitbreiding van voorrondes voor de studenten, professionalisering van docenten en toenemende betrokkenheid van bedrijven. Clusius College zet in op verbreding en verankering van de vakwedstrijden in het onderwijs.

Tevens is er door de gezamenlijke AOC's (op initiatief van het Clusius College) een uitbreiding van de groene wedstrijden gerealiseerd. Uitbreiding betreft de opleidingen veehouderij, diervverzorging, paardenhouderij & -sport en paraveterinair.

NRO-projecten

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) stelt subsidies beschikbaar voor programma's die bijdragen aan verbetering en vernieuwing van het onderwijs. Clusius College participeert in twee onderzoeken; *'De hele school door een groene bril'* (een onderzoek naar inbedding van duurzaamheid in de school) en *'Taalcompetenties voor een dynamische arbeidsmarkt'*. Naast de resultaten van het onderzoek zelf is er waardevolle bijvangst zoals de aandacht voor het onderwerp en contacten met collega mbo-scholen. Een onderzoekende houding en 'Evidence-based' besluitvorming verhoogt de kwaliteit en professionaliteit. Bezoek aan internationale conferenties over onderwijsonderzoek (EAPRIL) is leerzaam en geeft uitbreiding van ons netwerk wat ook weer resulteert in meer deelname aan onderzoek.

Verantwoording geormerkte en niet-geormerkte subsidies

Het Clusius College heeft in 2018 diverse geormerkte en niet-geormerkte subsidies ontvangen. De financiële verantwoording van de subsidies die in 2018 zijn ontvangen en zijn vrijgevallen, is terug te vinden in hoofdstuk 7.5 in Model G.

2.15 Leerlingen- en studentenaantallen en diploma's

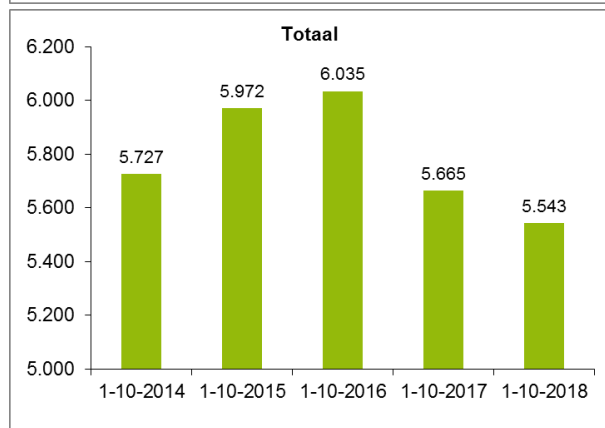
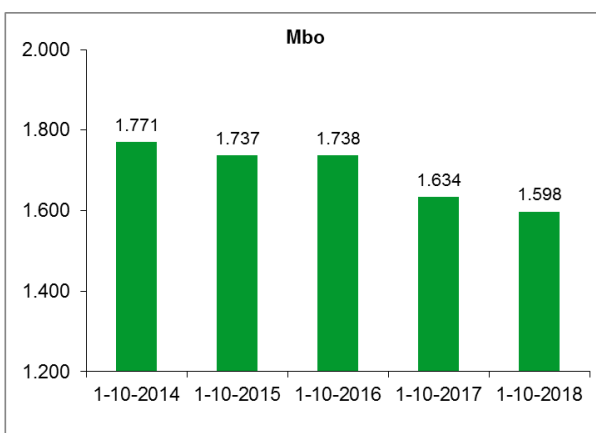
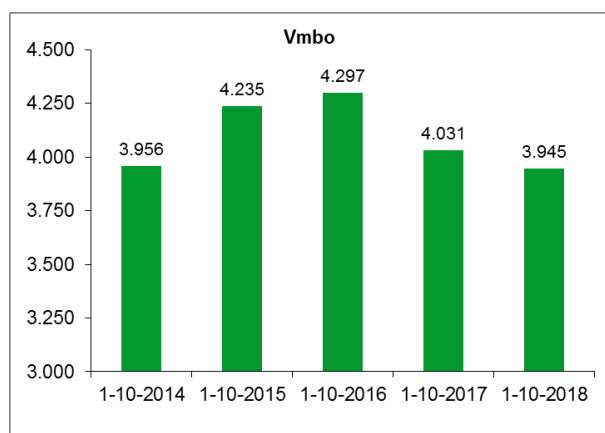
Leerlingen- en studentenaantallen

Vmbo	1-10-2018			1-10-2017		
	Regulier	LWOO	Totaal	Regulier	LWOO	Totaal
Alkmaar	327	28	355	284	47	331
Amsterdam	106	189	295	89	187	276
Castricum	953	109	1.062	846	219	1.065
Grootebroek	156	26	182	166	51	217
Heerhugowaard	271	34	305	233	56	289
Hoorn	433	59	492	361	114	475
Purmerend	445	272	717	511	291	802
Schagen	487	50	537	462	114	576
Totaal vmbo	3.178	767	3.945	2.952	1.079	4.031
Mbo						
Alkmaar	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
Bloem & Design	79	20	99	88	15	103
Diervozorging	254	9	263	226	6	232
Paardenhouderij	138	0	138	150	0	150
Paraveterinair	116	0	116	89	0	89
Tuin, Park & Landschap	15	158	173	18	153	171
Veehouderij	105	0	105	103	0	103
Voeding / FH&I	78	34	112	105	55	160
Zorgbedrijf Dierenhouderij	49	0	49	44	0	44
Totaal Alkmaar	834	221	1.055	823	229	1.052
Hoorn	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
Commercieel Ondernemen	60	0	60	59	0	59
Groen, Grond & Infra	24	27	51	40	22	62
In- & Outdoor Styling	80	0	80	93	0	93
Monteur Mobile Werktuigen *	11	54	65	21	54	75
Natuur, Water & Recreatie	28	0	28	45	0	45
Plantenteelt / Sierteelt	105	0	105	113	0	113
Tuin, Park & Landschap	53	2	55	37	2	39
Totaal Hoorn	361	83	444	408	78	486
Schagen	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
Bloem & Design	5	0	5	8	0	8
Groen, Grond & Infra	17	9	26	14	7	21
Plantenteelt / Sierteelt	11	4	15	9	6	15
Tuin, Park & Landschap	14	39	53	23	29	52
Totaal Schagen	47	52	99	54	42	96
Totaal mbo	1.242	356	1.598	1.285	349	1.634
Totaal Clusius College			5.543			5.665

* Monteur Mobile Werktuigen in samenwerking met het ROC Kop van Noord-Holland.

Ontwikkeling leerlingen- en studentenaantallen

	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018
Vmbo					
Regulier	2.317	2.517	2.887	2.952	3.178
LWOO	1.639	1.718	1.410	1.079	767
Totaal	3.956	4.235	4.297	4.031	3.945
Mbo					
BOL	1.380	1.369	1.343	1.285	1.242
BBL	391	368	395	349	356
Totaal	1.771	1.737	1.738	1.634	1.598
Totaal	5.727	5.972	6.035	5.665	5.543

Diploma's mbo

Alkmaar	2018			2017		
	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
Entree	8	12	20	11	31	42
Niveau 2	42	13	55	45	24	69
Niveau 3	65	14	79	64	36	100
Niveau 4	112	9	121	180	28	208
Totaal Alkmaar	227	48	275	300	119	419
Hoorn						
Entree	6	2	8	0	0	0
Niveau 2	20	8	28	15	3	18
Niveau 3	24	13	37	47	16	63
Niveau 4	81	0	81	113	0	113
Totaal Hoorn	131	23	154	175	19	194
Schagen						
Entree	5	6	11	4	10	14
Niveau 2	13	13	26	10	22	32
Totaal Schagen	18	19	37	14	32	46
Totaal mbo	376	90	466	489	170	659
Totaal Clusius College			466			659

Relatief snelle uitschrijvers

De relatief snel uitgeschreven leerlingen en studenten in het laatste kwartaal 2018:

	Oktober	November	December	Totaal
Reden uitschrijving				
Afspraken niet nakomen		2	1	3
Belangstelling andere opleiding	1		1	2
Combi werk / leren te zwaar	1	1		2
Fysieke beperking	1			1
Geen bpv-contract			1	1
Leerproblemen		1		1
Liever werken	1	5	3	9
Niveau opleiding te hoog			2	2
Opleiding bevalt niet	1	2		3
Opleiding sluit niet aan		2		2
Overlijden		1		1
Problemen thuissituatie		1		1
Psycho/sociale beperkingen	2	2	2	6
Verhuizen	3		1	4
Verkeerde keuze opleiding	1		1	2
Vertrokken uit AZC	1	1	1	3
Ziekte / gezondheidsredenen		2		2
Totaal	12	20	13	45

3. Personeel

3.1 Loopbaan, vitaliteit en werkplezier

Binnen het onderwijs staat de ervaren werkdruk hoog op de agenda. De ondernemingsraad heeft in 2018 in een 'rondje langs de vestigingen' gesproken met medewerkers om op te halen wat, op basis van ervaring, de oorzaken en mogelijke oplossingen zijn om werkdruk te verminderen. Daarnaast zijn in het medewerkerstevredenheidsonderzoek, eind 2018, extra vragen opgenomen over werkbelasting.

Verschillende vestigingen hebben in het kader van een evenwichtige werkverdeling en vermindering van werkdruk aanpassingen aangebracht in de frequentie en wijze van vergaderen. De sociale partners hebben in de cao opgenomen dat door de werkgever in overleg met de ondernemingsraad het proces wordt ingezet om tot een plan te komen. In dit plan worden concrete acties opgenomen die tot reductie van werkdruk en verhoging van de vitaliteit en het werkplezier bij medewerkers moeten leiden. De samenwerking tussen de ondernemingsraad en de loopbaanadviseur van P&O om tot dit plan te komen is gestart. Het plan wordt in 2019 verder uitgewerkt.

Het programma werkplezier en veerkracht is in 2018 gecontinueerd. Aan dit programma hebben 28 medewerkers deelgenomen uit alle geledingen van de organisatie. Daarnaast maken we bij een gerichte vraag over de voortzetting van de loopbaan gebruik van het programma van het Horizon College, "het loopbaanlab". Aan dit programma hebben vier medewerkers deelgenomen.

Loopbaangesprekken

Het voorjaar van 2018 stond in het teken van het oplossen van de overformatie. Een van de instrumenten was mobiliteit. In totaal hebben 32 medewerkers belangstelling getoond om de loopbaan in een andere functie of dezelfde functie maar op een andere vestiging voort te zetten of de loopbaan bij het Clusius College te willen beëindigen.

In najaar van 2018 heeft de loopbaanadviseur met zeven medewerkers individuele loopbaangesprekken gevoerd over mobiliteitswensen. De onderwerpen die in een loopbaangesprek aan bod komen, lopen overigens uiteen. Voorbeelden daarvan zijn: studieadvies, interne of externe ambities, balans werk en privé, duurzame inzetbaarheid, verzuimbegeleiding en uitstroom.

Loopbaanperspectief docenten

Het Clusius College vindt het belangrijk dat docenten perspectief wordt geboden om horizontaal door te kunnen groeien in de functie. In 2018 is, in de vorm van een pilot, een docent gestart met de uitoefening van de docentfunctie op niveau C. Deze docent is, naast het docentschap, betrokken bij wetenschappelijk onderwijskundig onderzoek. De ervaring van 2018 wordt meegenomen om op termijn meerdere docenten C te kunnen benoemen. De inschatting is dat er op termijn op basis van onderzoeksvragen, Clusiusbreed drie docenten actief zullen zijn.

3.2 Professionalisering

Onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel

De professionalisering van onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel is vooral decentraal georganiseerd en gericht op de specifieke behoefte van de medewerkers en de teams in de vestigingen.

Op de vestigingen zijn onder andere de volgende thema's professionaliseringsactiviteiten ingezet:

- Teamontwikkeling gericht op de verbetering teamcultuur, samenwerking, reflecteren en de rol van de individuele teamleden hierbij;
- Collegiaal Leren – intervisie; het opleiden van docentencoaches en intervisiebegeleiders;
- Onderwijsinhoud: passend onderwijs en een training in activerende/motiverende didactiek en, teamontwikkeling;
- IT in de klas: er zijn brede-scholingen geweest op gebied van IT-vaardigheid en scholing didactisch inzetten digitale middelen.

Leiderschapsontwikkeling

De ontwikkeling van onderwijskundig en persoonlijk leiderschap heeft de aandacht. Zowel bij medewerkers in leidinggevende posities als bij medewerkers met ambitie en potentie. In 2018 hebben tien docenten deelgenomen aan een voorlichtingsbijeenkomst door de Thomas More Leiderschapsacademie. Deze bijeenkomst heeft geresulteerd in deelname van twee docenten aan de oriëntatiecursus op leiderschap en zeven docenten aan de opleiding Leidinggeven aan schoolontwikkeling.

Ook in 2018 zijn voor de managementfuncties de studiedagen en de intervisiebijeenkomsten gecontinueerd.

De twee interne studiedagen van de teamleiders zijn dit schooljaar (2018-2019) voorbereid en geleid door de teamleiders van de vestiging Alkmaar en Castricum. De afdelingen K&O en P&O zijn betrokken bij de voorbereidingen.

Op 29 oktober heeft in Alkmaar weer de tweejaarlijkse Clusiusbrede studiedag plaatsgevonden met als thema "Leer mij het onderwijs kennen". Zo'n 650 medewerkers hadden – in twee rondes – de keuze uit een 70-tal workshops, die voor het merendeel door eigen collega's verzorgd werden. Met aansprekende sprekers voor de plenaire opening en afsluiting, was het een inspirerende en geslaagde dag.

3.3 Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

In 2018 heeft het Clusius College te maken gehad met overformatie ten gevolge van de daling van het aantal leerlingen in het vmbo. Deze daling is in 2017 al ingezet en is niet op alle vestigingen in gelijke mate merkbaar.

Door tijdig te anticiperen en met medewerkers op vrijwillige basis in gesprek te gaan over mobiliteitswensen is het gelukt om de overformatie terug te dringen en is er slechts in één situatie tot een gedwongen herplaatsing overgegaan.

Op basis van de prognose van de instroom van leerlingen en studenten is de verwachting dat in 2019 opnieuw sprake is van overformatie. Bij het terugdringen van de overformatie wordt ook in 2019 ingezet op het oplossen door het beëindigen van tijdelijke dienstverbanden, natuurlijk verloop, omscholing en herplaatsing van medewerkers binnen het Clusius College. Een van de maatregelen die we nemen is het faciliteren van het behalen van een tweede bevoegdheid door docenten in een van de tekortvakken.

De discrepantie tussen de kwantiteit en de gevraagde kwaliteit blijft bestaan.

Voor de praktijkvakken nask, wiskunde, Engels en Nederlands blijft het een uitdaging om bevoegde en bekwame docenten aan te stellen. Dit is niet alleen het probleem van het Clusius College, maar geldt voor het voortgezet en beroepsonderwijs in de hele regio.

Er is een goede samenwerking met de VO-scholen in West-Friesland en Noord-Kennemerland om gezamenlijk op te trekken bij de arbeidsmarktproblematiek. Vacatures worden gedeeld en er wordt

in samenwerking inzet gepleegd om docenten die op een van de scholen bovenformatief zijn, te behouden voor de regio.

Begeleiding (toekomstige) WW-gerechtigden

Als eigenrisicodragers WW is het Clusius College zelf verantwoordelijk voor de re-integratietrajecten. De adviseur Loopbaan richt zich op de begeleiding van medewerkers van werk naar werk. Hiervoor wordt zo nodig externe deskundigheid ingeschakeld.

In 2018 zijn er in totaal zestien medewerkers uitgestroomd. In januari 2018 maakten vierentwintig ex-medewerkers gebruik van het WW-recht, in augustus 2018 stonden zestien personen geregistreerd bij het UWV en in december 2018 nog achttien personen.

3.4 Arbeidsvoorwaarden

Incidentele beloning

Het beleid incidentele beloning is in 2018 gecontinueerd. In het kalenderjaar 2018 is er zeventien keer (op zes vestigingen) gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een incidentele beloning toe te kennen.

3.5 Arbeidsomstandigheden

Organisatie Arbo

Het Clusius College kent op elke vestiging een preventiemedewerker. De taak en verantwoordelijkheid van de preventiemedewerkers is door wetgeving verzwakt. Op centraal niveau vallen de arbeidsomstandigheden onder de verantwoordelijkheid van P&O. Er is een centrale preventiemedewerker benoemd. Deze medewerker werkt samen met de officemanager van B&O. Zij coördineert de Arbo-taken. Op decentraal niveau vindt de uitvoering onder verantwoordelijkheid van de vestigingsdirecteur plaats en zijn, afhankelijk van de omvang en complexiteit van de vestiging, een of twee medewerkers belast met de preventietaak.

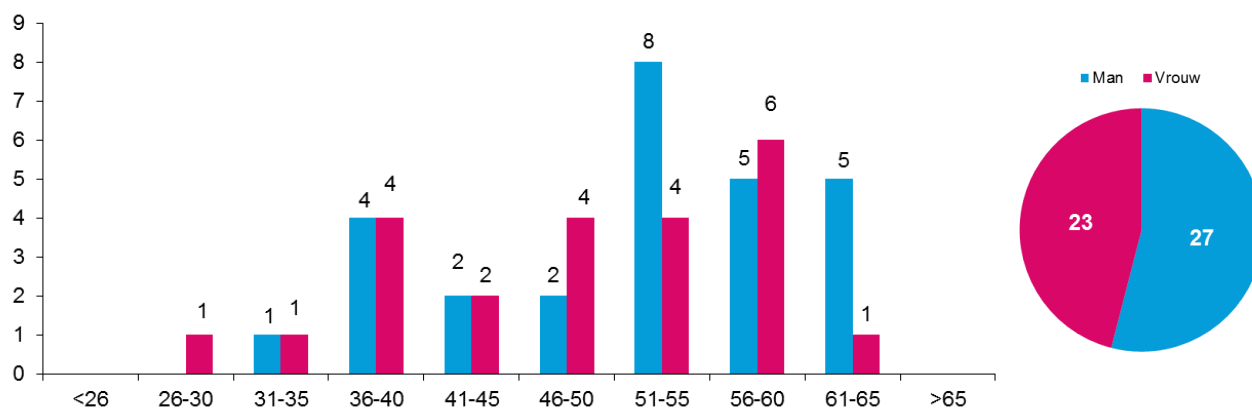
Bedrijfsarts

Het Clusius College werkt samen met een zelfstandig gevestigde bedrijfsarts. Daarnaast beschikken we over een netwerk van andere Arbo- en gezondheidsdeskundigen. De bedrijfsarts is in 2018 gestopt met zijn werkzaamheden. Er is opnieuw gekozen voor het samenwerken met een zelfstandig gevestigd bedrijfsarts. De gesprekken met kandidaten zijn samen met de Arbo-commissie van de ondernemingsraad gevoerd. Per 1 mei 2018 is de nieuwe bedrijfsarts gestart.

3.6 Diversiteit

Het Clusius College streeft naar een evenwichtige opbouw in leeftijd en geslacht van zijn personeelsbestand. In de onderstaande tabel is de leeftijdsopbouw en de verdeling naar geslacht weergegeven van het management (vestigingsdirecteuren, adjunct-directeuren, teamleiders en managers B&O).

Leeftijdsopbouw management naar geslacht (man = blauw / vrouw = roze)

3.7 Gegevens personeel

Indeling naar functiegroepen

Functiegroep	2018				2017			
	Fte	Aantal	% Fte	Gem. omvang baan	Fte	Aantal	% Fte	Gem. omvang baan
OP-10	273,02	369	68,9%	0,74	275,31	372	70,7%	0,74
OP-11	123,06	141	31,1%	0,87	113,96	130	29,3%	0,88
OP-12	0,00	0	0,0%	0,00	0,00	0	0,0%	0,00
OP	396,09	510	63,4%	0,78	389,27	502	63,2%	0,78
OBP	228,17	283	100%	0,81	226,82	281	100%	0,81
OBP	228,17	283	36,6%	0,81	226,82	281	36,8%	0,81
Totaal	624,26	793	100%	0,79	616,09	783	100%	0,79

Indeling naar leeftijd en functiegroepen

Groep	2018				2017			
	OP	OBP	Totaal	%	OP	OBP	Totaal	%
<26	16	9	25	3,2%	23	12	35	4,5%
26-30	73	16	89	11,2%	68	20	88	11,2%
31-35	50	21	71	9,0%	54	18	72	9,2%
36-40	71	29	100	12,6%	69	28	97	12,4%
41-45	63	26	89	11,2%	54	24	78	10,0%
46-50	68	39	107	13,5%	72	38	110	14,0%
51-55	55	55	110	13,9%	46	60	106	13,5%
56-60	63	52	115	14,5%	66	51	117	14,9%
61-65	47	33	80	10,1%	45	29	74	9,5%
>65	4	3	7	0,9%	5	1	6	0,8%
Totaal	510	283	793	100%	502	281	783	100%

Indeling naar geslacht en functiegroepen

Geslacht	2018				2017			
	OP	OBP	Totaal	%	OP	OBP	Totaal	%
Aantal mannen	200	111	311	39,2%	205	113	318	40,6%
Aantal vrouwen	310	172	482	60,8%	297	168	465	59,4%
Totaal	510	283	793	100%	502	281	783	100%

Aanstelling

	2018			2017		
	Fte	% Fte	Aantal	Fte	% Fte	Aantal
Vast	514,0	82,3%	717	519,1	84,3%	705
Tijdelijk	99,7	16,0%	218	89,2	14,5%	190
Tijdelijk Vervanging	10,6	1,7%	25	7,8	1,3%	21

Deelname aan Bapo en seniorenverlof

Groep	Fte's			Aantal medewerkers			
	Deelname 2018			2018	2017	2018	2017
	57-59	>=60	Totaal	Gerechtigden		Deelname	
OP	1,51	6,65	8,16	105	104	66	65
OBP	0,99	3,34	4,33	79	68	37	32
Totaal	2,51	9,99	12,50	184	172	103	97
% van gerechtigden						56%	56%

In dienst en uit dienst (aantal medewerkers)

Periode	2018	
	In dienst	Uit dienst
Januari	8	4
Februari	4	4
Maart	3	3
April	2	5
Mei	2	6
Juni	3	4
Juli	0	36
Augustus	46	6
September	12	6
Oktober	11	10
November	6	3
December	4	14
Totaal	101	101

Verzuim

	2018	2017
ZVP	5,98%	6,08%
GZVD (dagen)	26,59	18,63
ZMF (keren/pp)	1,25	1,01

Verzuim naar leeftijd

Leeftijd	2018		
	ZVP	GZVD	ZMF
< 26	1,77%	3,98	1,85
26-30	4,62%	8,29	1,36
31-35	4,78%	5,26	1,48
36-40	5,97%	24,88	1,32
41-45	4,79%	31,74	1,40
46-50	6,68%	26,17	1,01
51-55	6,14%	49,52	1,00
56-60	7,25%	33,38	1,23
61-65	7,67%	35,87	1,26
> 65	1,61%	22,00	0,47
Totaal	5,98%	26,59	1,25

ZVP: Ziekteverzuimpercentage

Percentage verzuimde dagen t.o.v. het potentieel beschikbare kalenderdagen in de periode.

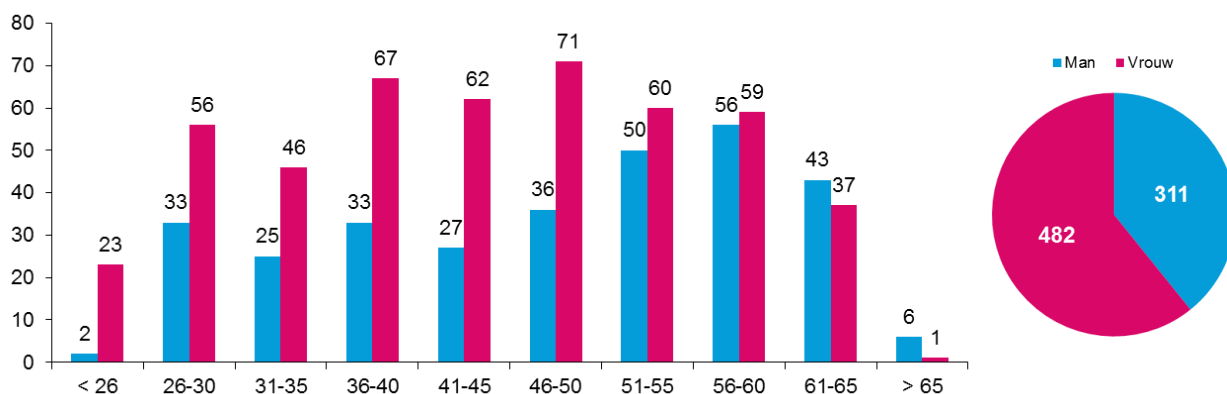
GZVD: Gemiddelde ziekteverzuimduur

Gemiddelde duur van de beëindigde gevallen in de periode.

ZMF: Ziekmeldingsfrequentie

Gemiddeld aantal nieuwe ziektegevallen per werknemer in de periode, omgerekend naar jaarbasis.

Leeftijdsopbouw naar geslacht (man = blauw / vrouw = roze)

4. Bedrijfsvoering

4.1 Facilitair

De adviseur Centraal inkoopbeleid en Contractmanagement (afdeling Finance & Control) beoordeelt (nieuwe) contracten en leidt (Europese) aanbestedingstrajecten. Vanwege veranderde wetgeving op het gebied van de privacy, met ingang van mei 2018, houdt de adviseur inmiddels ook de bewerkersovereenkomsten bij.

De aanbesteding van de schoonmaak voor de vestiging Schagen is eind 2017 afgerond.

Een nieuw schoonmaakbedrijf is begonnen met ingang van 1 januari 2018. Het blijkt zeer goed te zijn om oude gewoontes tegen het licht te houden en sommige zaken anders, lees efficiënter te organiseren. De schoonmaak voor de vestiging Amsterdam is in 2018 aanbesteed.

Verder heeft de adviseur het traject begeleid voor de overgang van de publieke verzekering naar de private verzekering voor de Ziektewet en de Wet Gedeeltelijke Arbeidsgeschiktheid en is de adviseur toegetreden tot de werkgroep van facilitair coördinatoren van de vestigingen. Hieruit voortkomend gaat getracht worden meer uniformiteit tussen de vestigingen te realiseren op diverse gebieden.

4.2 Huisvesting

Hoorn

In Hoorn is in 2016 een naast ons schoolterrein gelegen gebouw aangekocht (Blauwe Berg 3A). Op de eerste verdieping zijn kantoor- en vergaderruimten, waar de groene bedrijfsopleidingen van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland gehuisvest zijn, alsmede de teamleider van de bpv-begeleiders en een deel van de afdeling Projecten. In 2017 zijn ook GreenPort Noord-Holland Noord en Seed Valley – zij hielden daarvoor kantoor in Enkhuizen – hier ingetrokken.

Op de begane grond zijn lesruimten gecreëerd, waarmee de bestaande krapte in de vmbo- en mbo-gebouwen opvangen kan worden en waarmee geanticipeerd is op de nieuw- en verbouw die voorbereid wordt.

Dit nieuw- en verbouwproject, met een geschatte omvang van € 8,0 miljoen (incl. inrichting), wordt voorbereid door een stuurgroep en procesmatig en bouwtechnisch begeleid door BOAG (Rotterdam). De ver- en nieuwbouw zal pas gerealiseerd kunnen worden bij een voldoende liquiditeitspositie. Naar verwachting zal dat na 2019 zijn.

Onderhoud

De planning, aanbesteding en begeleiding van het onderhoud aan de gebouwen is evenals voorgaande jaren uitbesteed aan BBA te Heemskerk. BBA maakt tevens een meerjarenbegroting en -planning voor het groot en planmatig onderhoud van de gebouwen. Daarnaast begeleidt BBA de minder omvangrijke nieuw- en verbouwprojecten.

4.3 Groen licht voor IT in de klas

Planning en rooster

Verbetering rooster: Xedule is met ingang van september 2018 het plannings- en roosterprogramma voor het hele Clusius. Alle vestigingen werken sinds de start van het schooljaar met hetzelfde gereedschap en (heel belangrijk) volgens vergelijkbare werkwijzen. De geleerde lessen van de opstart zijn met alle vestigingen gedeeld en dat heeft geresulteerd in een soepele start van het nieuwe jaar met goede roosters op alle vestigingen.

Experiment met Digitaal Leren en Lesgeven (DLL)

Ontwikkelingen Digitaal Leren en Lesgeven: in samenwerking met Iddink, leverancier van ons studenteninformatiesysteem, hebben we een experiment gedaan met de nieuw ontwikkelde module Digitaal Leren en Lesgeven. Deze module is een uitbreiding op het studentenportaal waarmee in één geïntegreerde omgeving lesstof aan de klassen gepresenteerd kan worden. De omgeving bevat ook een inlever- en beoordelingsmodule, waarmee de communicatie tussen leerlingen en docenten volledig wordt ondersteund. Door de integratie met EduArte worden resultaten gelijk in de resultaatstructuur weggeschreven waarmee een belangrijke wens van de docenten (eenvoudiger registratie van cijfers) is bereikt. Dit systeem heeft de experimentfase succesvol doorlopen, in 2019 wordt dit opgeschaald tot pilot om later bij positief resultaat tot Clusius standaard verheven te worden. De I-coaches en de directieraad zijn bij de besluitvorming leidend.

Platform van I-coaches

In het vorige jaarverslag werd geconstateerd dat de samenwerking en doel van de I-coaches scherper neergezet moest worden. In de tweede helft van 2018 is hiertoe een procesbegeleider ingeschakeld die samen met de groep heeft gewerkt aan deze doelen. Begin 2019 is een verbetering waar te nemen en we zetten deze ontwikkeling komend jaar door.

Elektronische Content Keten (ECK)

De landelijke ontwikkeling in de leermiddelenketen is in 2018 voortvarend opgepakt. Samen met Iddink is een experiment gedaan bij drie mbo-opleidingen met een nieuwe webshop waar de studenten gepersonaliseerde studiematerialenlijsten gepresenteerd krijgen. Vanuit deze webshop kan de student ervoor kiezen om de geselecteerde materialen bij bol.com te bestellen of elders op de markt. De komst van de webshop vereist een goed georganiseerd proces van definiëren van de leermiddelenlijsten. De ervaring met de drie opleidingen zijn een goede leerschool voor de verdere implementatie in de rest van het Clusius. Door deel te nemen aan dit traject voldoen we straks aan de eisen die de nieuwe privacyregels stellen en nemen we stappen op weg naar een vrije markt voor leermiddelen.

Informatievoorziening via portalen

Met behulp van EduArte portalen is er nu voor leerlingen, ouders en studenten inzage in het rooster, de behaalde resultaten (cijfers), huiswerk en de toetsen. Helaas zitten er nog kinderziektes in het systeem waardoor het niet mogelijk is om te voorkomen dat er teveel toetsen of opdrachten op één dag gepland worden. Het oplossen van dit probleem heeft hoge prioriteit.

4.4 Communicatie

Met de ontelbare communicatiekanalen die 24 uur per dag online beschikbaar zijn en snel veranderen, is de afdeling Communicatie continu in beweging. Communicatie is overal en is van iedereen. Van ons als organisatie vraagt dit dat we in het midden van de omgeving en van onze doelgroepen moeten staan, zodat we deze kunnen monitoren en hierop kunnen inspelen.

Hedendaagse communicatie

Communicatie is door de vele kanalen grenzeloos. Voor het Clusius College staat voorop dat we goed onderwijs bieden in een prettige en veilige leeromgeving. Dit leidt tot positieve reclame van leerlingen, studenten en hun ouders. Dit beperkt zich niet alleen van mond tot mond maar ook online. Samen met het beeld dat het bedrijfsleven heeft, zijn dit de belangrijkste factoren die van invloed zijn op het imago van het Clusius College. Zo zetten we ons Facebookkanaal in voor ouders/verzorgers, Instagram voor onze (potentiële) leerlingen en studenten en LinkedIn voor ons zakelijke netwerk. Ook onze medewerkers zijn belangrijke ambassadeurs van de organisatie. Hen bereiken we via intranet (Mijn.Clusius) en het personeelsblad. Als Clusius College spelen we hierop in door het vertellen van ons verhaal, via de juiste kanalen, voor de juiste doelgroep. Ook maken we daarbij meer dan voorheen gebruik van video. Zo hebben diverse opleidingen nu een eigen opleidingsfilmje en geldt dat alle vestingen hun eigen vestigingsvideo's hebben waarin de specifieke sfeer van die vestiging goed wordt weergegeven.

Wervingscampagnes

Voor het vmbo is in samenwerking met de opleidingsteams een nieuwe campagne ontwikkeld. In deze eigentijdse en frisse campagne is er ruimte gelaten voor het unieke karakter van iedere vestiging. Het bieden van een fijne schooltijd met goed onderwijs waarmee de leerling nadien nog alle kanten op kan, vormt de hoofdboodschap. Deze campagne is onder de aandacht gebracht bij basisscholen, regionale media en verschillende online kanalen. Daarnaast zetten we in op de gehele *customer journey*: van de allereerste kennismaking met het Clusius College tot en met diplomering.

De campagne van het mbo werd afgelopen jaar gecontinueerd en verder doorontwikkeld. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de ontwikkeling van bewegend beeld voor de online campagne.

Open dagen

De open dagen in januari zijn goed bezocht. Reacties van de bezoekers waren overwegend positief. Om ruchtbaarheid te geven aan de open dagen is er een mix van media ingezet. In de regionale dag- en weekbladen is er volop geadverteerd voor ons vmbo en mbo. Ook is er digitaal campagne gevoerd. In november was er voor de tweede keer de open dag voor het mbo. Niet zo druk als het eerste jaar qua bezoekersaantallen maar wel goede en gerichte belangstelling. Wederom kon men zich voorafgaand aan het bezoek aan de open dagen van het mbo registreren. Daarmee kunnen we een beter beeld vormen waar onze bezoekers vandaan komen en kunnen we onze wervingsstrategie doorontwikkelen. Tijdens de open dagen is er met name een belangrijke rol weggelegd voor onze leerlingen en studenten. Zij zijn immers onze beste ambassadeurs.

Voorlichting

In september 2018 is Elaine Vlaming gestart om invulling te geven aan de rol van mbo-voorlichter. Hiermee is er één aanspreekpunt gecreëerd voor decanen vo-onderwijs, toekomstige studenten en ouders. De mbo-voorlichter verzorgt de voorlichting voor alle mbo-opleidingen van het Clusius College en is hiermee het eerste aanspreekpunt voor de vo-scholen. De opleidingsteams spelen vanzelfsprekend een rol in de specialistische informatie van de studierichtingen, de coördinatie hiervan ligt bij de voorlichter.

4.5 Beleidscyclus en Planning & Control

Beleidscyclus

De beleidscyclus van het Clusius College, waarvoor de missie en visie het uitgangspunt zijn, bestaat uit de jaarlijkse kaderbrief met een deel voor de hele instelling en een deel per vestiging (zie ook paragraaf 1.1). De missie en visie worden eens per vier jaar herijkt en vastgesteld. In 2019 wordt het strategisch beleid opnieuw uitgewerkt. Het deel voor het mbo is in 2018 vastgelegd in de Kwaliteitsagenda 2019-2022.

Er is in 2018 een (wettelijk verplicht voor het vmbo) Clusiusbreed schoolplan vastgesteld, waarna dit door elke vestiging aangevuld wordt met vestigingsspecifieke onderwerpen en ontwikkelingen. Dit schoolplan per vestiging, dat tenminste eens per vier jaar geactualiseerd wordt, omvat ook een SWOT-analyse⁵ en een schets van de vestiging en haar omgeving.

Er wordt nog nagedacht over hoe het mbo – dat altijd aangeboden wordt op vestigingen met ook vmbo – in deze cyclus zijn plek krijgt.

De complexiteit van het goed op elkaar afstemmen van de beleidscyclus, de planning- en controlcyclus en de overige beleidsplannen (bv. de kwaliteitsagenda) hebben geleid tot een nieuwe opzet van de beleidscyclus die in 2019 verder uitgewerkt wordt en vanaf 2020 operationeel is.

Planning & Control, administratieve organisatie en interne beheersing

Het Clusius College beschikt over een goede planning- en controlcyclus, waaronder de beleidscyclus, managementinformatie met kengetallen, een adequaat instrumentarium en een planning- en controlkalender waarin de jaarlijkse cyclus is vastgelegd. Hiermee is er inzicht in de bedrijfsvoering en de resultaten op alle beleidsterreinen, waardoor er op alle niveaus goed gestuurd kan worden. In de interne verantwoording – van vestigingsdirecteuren naar college van bestuur en van college van bestuur naar raad van toezicht – zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet en ook is de informatie voor externe verantwoording sterk verbeterd.

Voor alle informatie en planning op personeelsgebied wordt sinds 2017 AFAS InSite gebruikt.

Om de managementinformatie goed toegankelijk te maken, wordt gebruik gemaakt van QlikView (business discovery-platform). Hierin wordt managementinformatie ontsloten uit diverse bronsystemen, waaronder EduArte, Exact en AFAS. Met het gebruik van QlikView is de informatie overzichtelijker, sneller en actueler beschikbaar voor de gebruikers.

Jaarlijks wordt voorafgaand aan de accountantscontrole, onder verantwoordelijkheid van de manager Finance & Control, een interne audit uitgevoerd op de vestigingen, waarbij de focus ligt op bekostigingsvoorwaarden en bedrijfsvoering. Deze audit betreft onder andere leerlingen- en studentendossiers en wettelijke documenten. In deze audit worden ook aspecten van de financiële administratie en personeelsadministratie in kaart gebracht.

⁵ Analyse van kansen en bedreigingen (extern) en sterke en zwakke punten (intern).

4.6 Risicomanagement

De beleidscyclus, planning & control en bedrijfsvoering hebben alle ook het aspect in zich om zicht te krijgen op toekomstige risico's en hierop te (kunnen) anticiperen.

Belangrijke resultaten en instrumenten met betrekking tot risicomanagement zijn:

- de planning- & controlcyclus, inclusief kengetallen en bijbehorend instrumentarium;
- een planning- & controlkalender, waarin de managementinformatie- en de verantwoordingscyclus is vastgelegd. Ook de gesprekkencyclus tussen college van bestuur en vestigingsdirecteuren is hierin opgenomen;
- meerjarenprognoses leerlingen- en studentenaantallen;
- meerjarenpersoneelsplanning en –formatieplanning (strategische personeelsplanning);
- financiële meerjarenraming aan de hand van drie scenario's op basis van leerlingen- en studentenprognoses, meerjareninvesteringsplannen (zoals het strategisch huisvestingsplan en het grootonderhoudsplan) en meerjarenformatieplanning;
- interne audits;
- inspectieonderzoeken;
- opbrengstgegevens van mbo en vmbo (Vensters VO, MBO Transparant).

Begin 2018 heeft alweer voor de negende keer een risico-inventarisatie en -analyse plaatsgevonden. Het CvB heeft in samenspraak met de manager Finance & Control de groslijst van voor het Clusius College mogelijk relevante risico's van 2017 en voorgaande jaren geactualiseerd. Er zijn enkele tientallen potentiële risico's, verdeeld over de categorieën personeel, budget, onderwijs, communicatie, facilitair, omgeving, organisatie en toezicht. Vervolgens is door de leden van het CvB, leden van de raad van toezicht, de ondernemingsraad, de vestigingsdirecteuren en de managers van de ondersteunende afdelingen aangegeven welke risico's zij relevant achten voor het Clusius College en wat hun 'top 10' is binnen deze groep. Van deze top 10 is vervolgens door een ieder de kans en impact aangegeven. De top 10 van grootste risico's (kans x impact) is in de tabel weergegeven, met de veranderingen ten opzichte van 2017.

2018	2017	Vershil	Categorie	Risico
1	1	0	Budget	Vermindering leerlingen- en studentenaantallen (vmbo en mbo)
2	6	↑ 4	Personeel	Professionaliteit personeel: competenties
3	2	↓ -1	Personeel	Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel (aansluiting vraag en aanbod)
4	Nieuw		Onderwijs	Kwaliteit onderwijs: examenkwaliteit mbo
5	4	↓ -1	Onderwijs	Gebruik van ICT in het onderwijs
6	9	↑ 3	Toezicht	Toenemende eisen verantwoordingslast
7	10	↑ 3	Organisatie	Betrokkenheid medewerkers bij Clusius-beleid
8	26	↑ 18	Organisatie	Onvoldoende projectmatig werken bij vernieuwingen (ICT, onderwijs etc.)
9	3	↓ -6	Budget	Vermindering budget als gevolg van overheidsbeleid
10	16	↑ 6	Personeel	Tevredenheid medewerkers

In en met elk van de lagen in de organisatie die meegewerkt hebben aan deze inventarisatie zijn de uitkomsten besproken. Vervolgens is er gekeken of er voor de belangrijkste risico's nog aanvullende beheersmaatregelen getroffen moeten worden. Deze zijn onderdeel van de kaderbrief en/of activiteitenplannen.

De risico-inventarisatie en -analyse en de beheersmaatregelen voor de tien belangrijkste risico's zijn uitvoerig beschreven in het document Risicomanagement 2018.

Risico's en beheersmaatregelen

Uit de hiervoor genoemde risico-inventarisatie en -analyse kan een aantal risico's van invloed zijn op de continuïteit van de instelling. De 'top vijf' hiervan wordt kort toegelicht met de beheersmaatregelen.

1. Vermindering leerlingen- en studentenaantallen

Als gevolg van vooral de demografische ontwikkelingen zien we op enkele vestigingen (Purmerend, Grootebroek en Schagen) de instroom en daarmee het aantal leerlingen in het vmbo (soms flink) afnemen. Op andere vestigingen zal ook in de komende jaren het aantal leerlingen stabiliseren of zelfs nog licht kunnen groeien. Waar we in de voorgaande jaren – tegen de prognose in – in ons vmbo nog aanzienlijk gegroeid zijn, was 2017 een keerpunt. In de komende jaren, in elk geval tot en met 2022, zal het aantal leerlingen in ons vmbo teruglopen met ongeveer 450 leerlingen.

In het mbo is de afgelopen jaren sprake geweest van een afname van het aantal studenten in de beroepsbegeleidende leerweg, vooral als gevolg van de economische situatie en het wegvallen van de WVA (wet vermindering afdracht). In 2018 lijkt het aantal studenten in de bbl te stabiliseren. In 2018 is het aantal studenten in het mbo 36 minder dan in 2017, de vermindering is dit jaar zichtbaar in de bol.

We zetten de komende jaren in op een grotere doorstroom van ons vmbo naar ons eigen mbo (nu zo'n 20%). Het is lastig te voorspellen hoe het studentenaantal in het mbo zich zal ontwikkelen. Ons marktaandeel in het mbo in de regio is met zo'n 5% veel kleiner dan in het vmbo (> 25%). De krimp in het vmbo brengt in de komende jaren een structureel lagere instroom in het totale mbo met zich mee.

Beheersmaatregelen:

- Jongeren blijven interesseren voor kwalitatief goed, groen onderwijs in een prettige, kleinschalige leeromgeving.
- Benadrukken van het goede banenperspectief in met name de agrarische sector, de foodsector en in de sector hoveniers en groenvoorziening.
- Doelgroepgerichte voorlichting en marketing.
- Een uitstekende samenwerking met het regionale bedrijfsleven, resulterend in aantrekkelijke opleidingen met goede stages.
- Een steeds grotere rol voor internationalisering.
- Interne doorstroom vergroten door goede LOB-programma's, doorlopende leerlijnen vmbo-mbo en goede kennismakingsprogramma's.
- Zorgen voor flexibiliteit in huisvesting en personeelsbestand, mocht er in de toekomst krimp ontstaan.

2. en 3. Professionaliteit personeel: competenties en Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel (aansluiting vraag en aanbod)

In de komende jaren wordt een terugloop van het aantal leerlingen vmbo verwacht en zal ook het personeelsbestand evenredig moeten krimpen. Ondanks deze ontwikkeling wordt het – zeker in de 'tekortvakken' (rekenen, wiskunde, Nask, talen) – steeds moeilijker om (goede) docenten te vinden. Dit geldt ook voor de praktijkvakken in het vmbo. In het mbo wordt voor een aantal opleidingen steeds meer gezocht naar andere wegen dan de klassieke werving om docenten te vinden. Zij-instroom vanuit het bedrijfsleven wordt hierbij belangrijker. Daarnaast worden de eisen die we aan docenten (ook zittende) stellen steeds hoger, onder meer door de invoering van passend onderwijs, het gebruik van IT in de klas, de noodzaak om steeds meer gedifferentieerd les te geven en de vernieuwing van het beroepsgerichte programma in het vmbo.

We anticiperen hierop door:

- een aantrekkelijke werkgever te zijn;
- ruime mogelijkheden voor medewerkers om te professionaliseren en zich te ontwikkelen (incl. coaching en intervisie);

- participatie in het Groen Consortium (opleidingsschool in het groene domein);
- uitstekende begeleiding van nieuwe medewerkers;
- loopbaanperspectief, onder andere door interne mobiliteit en intern opleiden (ook van leidinggevenden) en het herkennen van talenten;
- optimale benutting van de mogelijkheden van zij-instroom.

4. Kwaliteit onderwijs: examenkwaliteit mbo

De onderstaande beheersmaatregelen worden getroffen om de oorzaak of het gevolg te verkleinen:

- verbeterplan examinering, gebaseerd op een onafhankelijk functionerende examencommissie met adequaat toezicht op de uitvoering van de examens;
- actieve rol bij aanpassing examens door examenleverancier (Groene Norm);
- verbeteren van de kennis met betrekking tot examinering in teams door onder andere assessorentrainingen, een aspectverantwoordelijke examinering in elk team en portfeuillehouders examinering bij de teamleiders.

5. Gebruik van IT in het onderwijs

Gebruik van informatietechnologie (IT) in het onderwijs wordt steeds belangrijker. Veel leermiddelen zijn (ook) digitaal beschikbaar of worden digitaal ondersteund. IT is ondersteunend bij differentiatie: het onderwijs afstemmen op de behoefte van individuele leerlingen en studenten. Een goed functionerende elektronische leeromgeving is geen wens meer maar een voorwaarde.

Technische ontwikkelingen gaan zo snel dat 'devices' snel afgeschreven worden en daardoor relatief kostbaar zijn.

Voor de bedrijfsvoering en voor de ondersteuning van het onderwijs is de afgelopen jaren een aantal nieuwe systemen ingevoerd, die onderling ook met elkaar moeten kunnen 'praten'. Dit brengt als risico een grotere complexiteit en kwetsbaarheid met zich mee.

Eigentijdse communicatie, zowel intern als extern, is niet meer denkbaar zonder IT. Onze eigen informatievoorziening is in belangrijke mate afhankelijk van IT.

In toenemende mate spelen (wettelijke) eisen op het gebied van privacy en gegevensbeveiliging een rol.

Echter de belangrijkste factor voor succesvol gebruik van IT zijn de mensen. We willen graag dat medewerkers de ondersteunende systemen zien als een adequaat hulpmiddel bij de uitvoering van hun werk, bij het verzorgen van onderwijs en het begeleiden van leerlingen en studenten.

Met 'Vier in balans' als uitgangspunt voor ons beleid 'Groen licht voor IT in de klas', met I-coaches op de vestigingen en met het instellen van de Toetsgroep hebben we de afgelopen jaren flinke stappen gezet (zie ook paragraaf 4.3).

Beheersmaatregelen:

- een Clusiusbreed scholingsaanbod voor medewerkers afgestemd op het gebruik van systemen en toepassingen;
- verdere professionalisering van (het team van) I-coaches;
- adequate apparatuur op de vestigingen en voor medewerkers, afgestemd op de behoefte;
- projectmatige aanpak van de introductie van nieuwe systemen en toepassingen, begeleid door adviseurs informatievoorziening/informatiemanagement ;
- uitstekende ondersteuning door de afdeling I&A;
- integrale aanpak van gegevensbeveiliging en privacybeleid; samenwerking met scholen in de regio voor wat betreft de 'functionaris gegevensbescherming';
- actieve participatie in saMBO-ict en andere relevante netwerken ;
- (verdere) digitalisering van leermiddelen.

4.7 Treasurybeleid

Het treasurybeleid vindt plaats binnen de kaders van de regeling van het ministerie van OCW. Bij het aantrekken, respectievelijk uitzetten van alle benodigde en niet direct-benodigde middelen wordt gehandeld overeenkomstig de in de regeling gestelde verplichtingen.

In 2018 hebben er geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Schatkistbankieren

Het Clusius College is in december 2012 overgestapt op schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Het Clusius College heeft de beschikking over een rekening-courantfaciliteit bij het ministerie van Financiën van € 4,5 miljoen. De faciliteit is in het boekjaar niet gebruikt.

Het Clusius College heeft twee leningen bij het ministerie van Financiën op basis van hypothecaire zekerheid ter hoogte van in totaal € 12.000.000. De leningen worden lineair afgelost.

4.8 Inkomens

Bezoldiging college van bestuur en honorering raad van toezicht

Naar aanleiding van de Governance Code Goed bestuur in het mbo (toen nog BVE) vindt de bezoldiging van het college van bestuur vanaf 2008 niet meer plaats volgens de cao. In de code wordt gesteld dat het ongewenst is dat het college van bestuur als werkgever deel uitmaakt van de cao, waar hij zelf, via de MBO Raad, over onderhandelt. De bezoldiging van het college van bestuur is conform de beloningscode zoals deze is vastgesteld in MBO Raadverband en blijft binnen de normen van de Wet Normering Topinkomens.

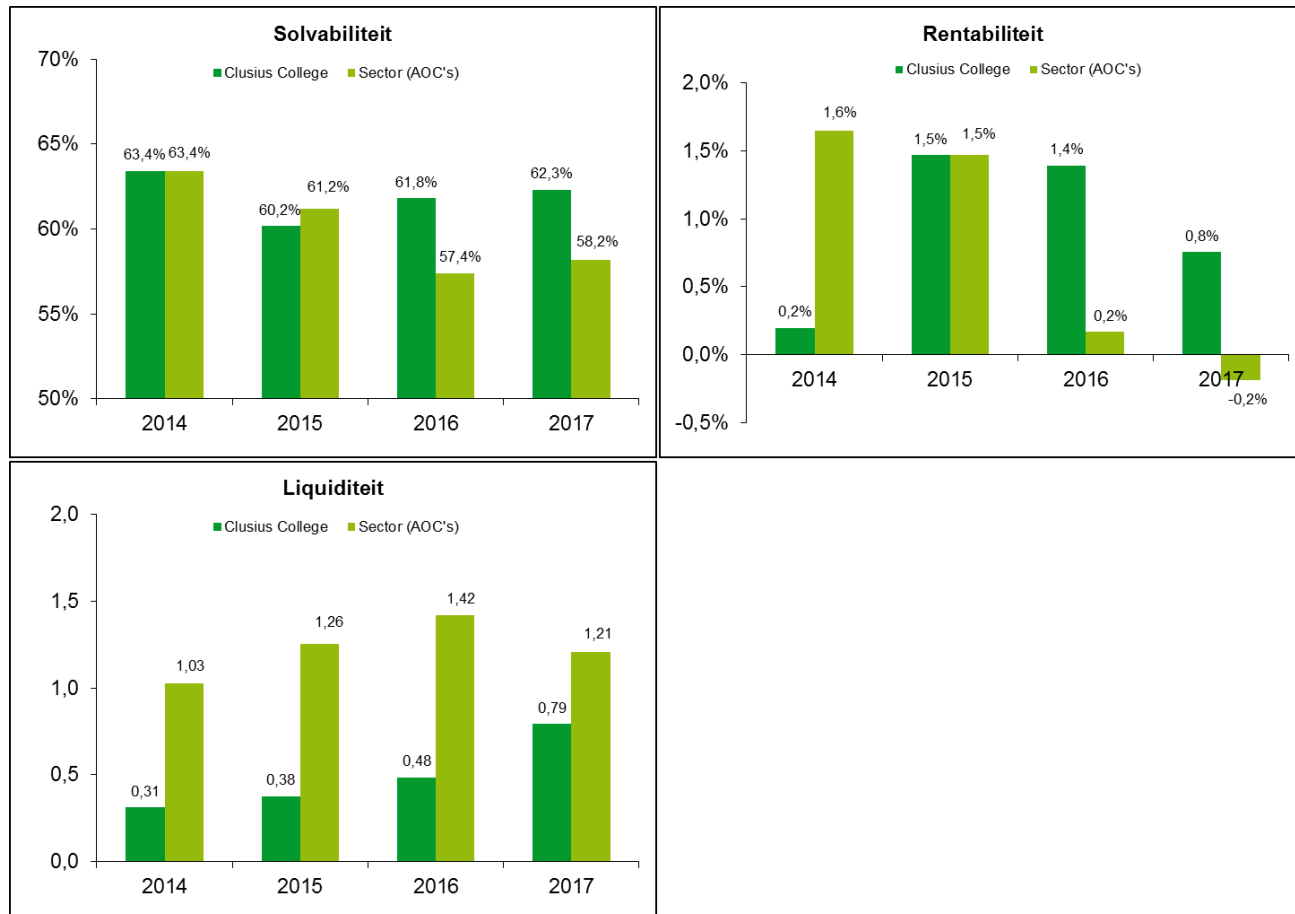
De honorering van de raad van toezicht vindt vanaf 2008 plaats conform 'De honorering van leden van de raad van toezicht van mbo-instellingen', een sectorbrede regeling die tot stand gekomen is op initiatief van het Platform voor Raden van Toezicht.

In hoofdstuk 7.11 zijn de honorering, bezoldiging en (neven)functies van de raad van toezicht en het college van bestuur opgenomen.

4.9 Indicatoren

Financiële kengetallen

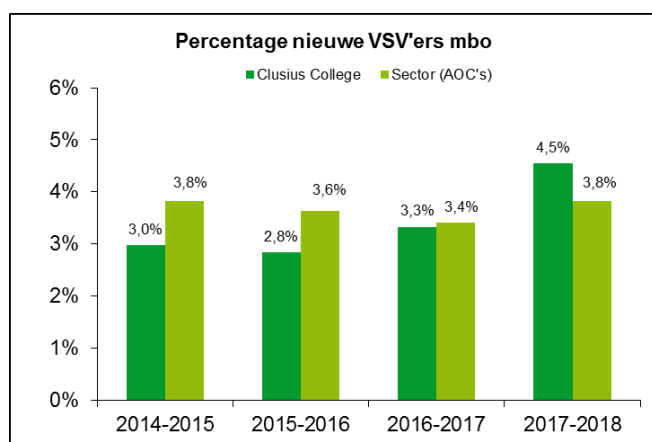
Voor een uitgebreide toelichting op de financiële kengetallen wordt verwezen naar hoofdstuk 6.3.

Bron: DUO databestanden – Indicatoren mbo 2019

Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters mbo

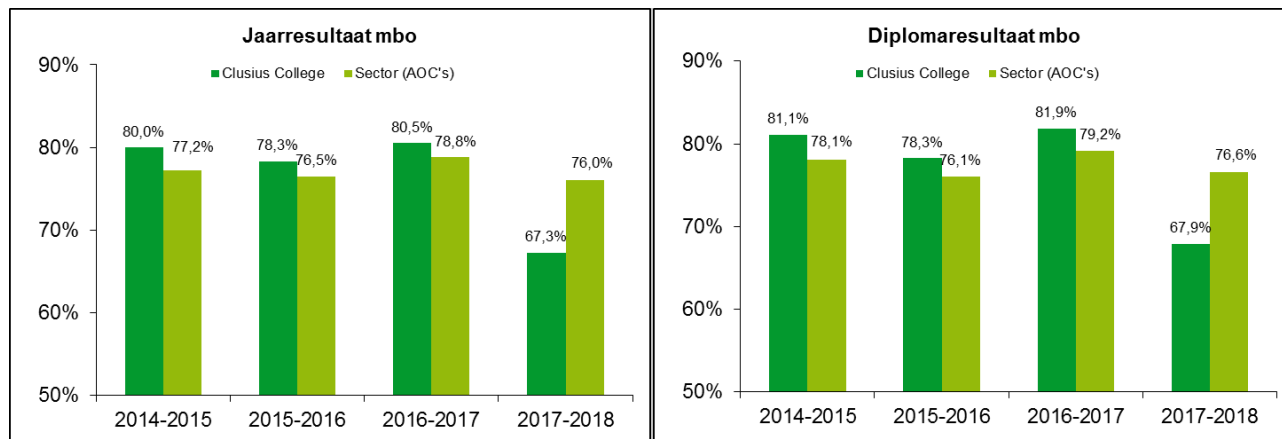
De uitgebreide toelichting is terug te vinden in hoofdstuk 2.3.

Bron: DUO databestanden – Indicatoren mbo 2019

Jaar- en diplomaresultaat mbo

Het streven van het Clusius College is om een jaar- en diplomaresultaat van 75% te behalen. In de onderstaande grafiek is te zien dat het Clusius College voor schooljaar 2017-2018 onder de streefwaarde en het gemiddelde van de AOC's scoort.

Bron: DUO databestanden – Indicatoren mbo 2019

Ten aanzien van het jaar- en diplomaresultaat is dit jaar vanuit de MBO Raad het volgende gemeld:

Trendbreuk in de berekening:

De cijfers voor JR en DR zijn iets anders berekend dan in voorgaande jaren. Om de cijfers toch goed met elkaar te vergelijken is deze wijziging met terugwerkende kracht ook doorgevoerd in eerder gepubliceerde jaren. De basis voor de berekening heeft de volgende wijzigingen ondergaan:

- *De onderwijsresultaten van de Entree-opleidingen worden niet meer meegeteld in de resultaten op instellingsniveau.*
- *De reikwijdte van het diplomaresultaat is begrensd op zes jaar: oudere diploma's tellen niet meer mee in de resultaten.*
- *De gewijzigde berekeningen zijn beschikbaar voor de jaren: 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018.*

Jaarresultaat

Het jaarresultaat is het aantal gediplomeerden in een schooljaarperiode – zowel de instellingsverlaters als de gediplomeerde doorstromers binnen het Clusius College – als percentage van hetzelfde aantal gediplomeerden plus de ongediplomeerde instellingsverlaters in dezelfde periode.

Diplomaresultaat

Het diplomaresultaat is het aantal gediplomeerde instellingsverlaters in een schooljaar als percentage van alle instellingsverlaters in hetzelfde jaar.

4.10 Continuïteitsparagraaf

Risicomanagement

In hoofdstuk 4.6 staat beschreven op welke wijze het Clusius College het interne risicobeheersingssysteem heeft ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert.

De belangrijkste risico's en onzekerheden zijn beschreven en voor de belangrijkste risico's zijn en worden beheersmaatregelen getroffen.

Op bladzijde 9 en 10 is de rapportage van het toezichthoudend orgaan, de raad van toezicht, opgenomen.

Bezuinigingen van de baan

Het wegvallen van de middelen voor Groene plus en Praktijkleren heeft de afgelopen paar jaar geleid tot een ongelijkwaardige bekostiging in het mbo in Nederland (zie ook in 4.6

Risicomanagement de toelichting onder het risico "Vermindering van het budget als gevolg van overheidsbeleid").

Voor de meerjarenraming in het vorige geïntegreerd jaardocument betekende dit, dat niet meer uitgegaan kon worden van een resultaat dat gelijk is aan de nullijn, zonder dat er ingeboet zou worden aan kwaliteit.

Door de overgang van het groen onderwijs naar het ministerie van OCW is de bekostiging van het groen mbo met ingang van 2019 gelijkgetrokken met het overig mbo.

Kengetallen

De komende jaren worden als belangrijkste sturingsvariabelen de rentabiliteit en de liquiditeit genomen. Aangezien het Clusius College bij het ministerie van Financiën een roodstandfaciliteit heeft ter hoogte van 4,5 miljoen euro is het uit het oogpunt van continuïteit niet noodzakelijk om een grote buffer aan te houden. Als ondergrens van de liquide middelen wordt daarom minimaal een saldo aangehouden van drie miljoen euro.

Om in de toekomst te kunnen blijven investeren in mensen, middelen en huisvesting – zoals de geplande ver- en nieuwbouw in Hoorn – zal de liquiditeit de komende jaren een stabiel stijgende lijn moeten laten zien, met een jaarlijkse stijging die ongeveer gelijke tred houdt met de hoogte van de afschrijvingen van de gebouwen. De meerjarenraming laat zien dat dit het geval is.

Voor de solvabiliteit is het belangrijk dat dit kengetal niet onder de 50% komt. Door de overgang van het groen onderwijs naar het ministerie van OCW is de bekostiging van het groen mbo met ingang van 2019 gelijkgetrokken met het overig mbo. Het effect hiervan is dat de rentabiliteit vanaf 2019 weer positieve waarden laat zien. Jaarlijks worden de streefwaarden en bandbreedtes van de kengetallen geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Financiële kengetallen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Solvabiliteit 1	62%	63%	64%	65%	66%	67%	67%
Solvabiliteit 2 (EV + voorzieningen)	67%	67%	68%	69%	69%	70%	71%
Liquiditeit (current ratio)	0,79	1,02	1,21	1,12	0,97	1,24	1,52
Rentabiliteit	0,8%	-0,1%	1,0%	0,4%	0,2%	0,6%	0,9%
Personele lasten / Totale lasten	75%	76%	75%	74%	74%	74%	74%

Personele bezetting (in fte's)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Management / Directie	10	10	10	10	10	10	10
Onderwijzend personeel	389	396	388	365	355	352	349
Indirect onderwijsondersteunend personeel	93	88	87	82	79	79	78
Direct onderwijsondersteunend personeel	129	123	121	113	110	109	108
Totaal	622	617	607	570	555	550	545

Leerlingenaantallen (t-1)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier	2.887	2.952	3.178	3.248	3.151	3.146	3.083
Lwoo	1.410	1.079	767	435	425	420	420
Totaal vmbo	4.297	4.031	3.945	3.683	3.576	3.566	3.503
Studentenaantallen (t-2)							
Bol	1.368	1.343	1.285	1.242	1.225	1.250	1.270
Bbl	368	395	349	356	360	350	345
Totaal mbo	1.736	1.738	1.634	1.598	1.585	1.600	1.615
Totaal	6.033	5.769	5.579	5.281	5.161	5.166	5.118

Overige kengetallen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal leerlingen/studenten per fte totaal	9,71	9,35	9,20	9,26	9,30	9,39	9,39
Aantal leerlingen/studenten per fte OP	15,51	14,57	14,37	14,48	14,53	14,68	14,67

Toelichting op de kengetallen

De omvang van de personele bezetting (in fte) is afhankelijk van de ontwikkeling van de leerlingen- en studentenaantallen. De komende jaren is de verwachting dat het aantal leerlingen in het vmbo gaat dalen. De verwachting voor het mbo is dat het aantal studenten de komende jaren licht gaat afnemen. Echter door de nieuw- en verbouwplannen in Hoorn is de verwachting dat het aantal studenten vanaf 2022 licht gaat stijgen.

Balans

1 Activa

	31 dec 2017	31 dec 2018	31 dec 2019	31 dec 2020	31 dec 2021	31 dec 2022	31 dec 2023
Vaste activa (in euro's)							
1.2 Materiële vaste activa	55.693.000	52.564.000	50.477.000	51.030.000	52.154.000	48.951.000	45.820.000
Totaal vaste activa	55.693.000	52.564.000	50.477.000	51.030.000	52.154.000	48.951.000	45.820.000
Vlottende activa							
1.5 Vorderingen	695.000	584.000	584.000	584.000	584.000	584.000	584.000
1.7 Liquide middelen	8.247.000	10.497.000	12.562.000	11.611.000	9.996.000	12.936.000	15.926.000
Totaal vlottende activa	8.942.000	11.081.000	13.146.000	12.195.000	10.580.000	13.520.000	16.510.000
Totaal activa	64.635.000	63.645.000	63.623.000	63.225.000	62.734.000	62.471.000	62.330.000

2 Passiva

	31 dec 2017	31 dec 2018	31 dec 2019	31 dec 2020	31 dec 2021	31 dec 2022	31 dec 2023
2.1 Eigen Vermogen	40.282.000	40.195.000	40.806.000	41.041.000	41.183.000	41.554.000	42.046.000
2.2 Voorzieningen	2.778.000	2.725.000	2.575.000	2.425.000	2.276.000	2.125.000	1.975.000
2.3 Langlopende schulden	10.317.000	9.833.000	9.350.000	8.867.000	8.383.000	7.900.000	7.417.000
2.4 Kortlopende schulden	11.258.000	10.892.000	10.892.000	10.892.000	10.892.000	10.892.000	10.892.000
Totaal passiva	64.635.000	63.645.000	63.623.000	63.225.000	62.734.000	62.471.000	62.330.000

Financieringsstructuur

Het Clusius College heeft twee leningen bij het ministerie van Financiën op basis van hypothecaire zekerheid ter hoogte van in totaal € 12.000.000. Dit ter financiering van de nieuw- en verbouwprojecten van de vestigingen Alkmaar en Castricum. De investeringen over 2018 en de toekomstige investeringen zijn en zullen worden gefinancierd uit eigen middelen. De leningen worden lineair afgelost.

De investering met betrekking tot het nieuw- en verbouwproject in Hoorn is begroot op een bedrag ter hoogte van in totaal € 8.500.000 inclusief btw. Deze investering zal volledig worden gefinancierd uit eigen middelen. Dit project start in 2020 onder de voorwaarde dat de liquiditeit van voldoende niveau is.

Huisvestingsbeleid

Het Clusius College heeft nagenoeg alle schoolgebouwen en terreinen in eigendom. Alleen in Castricum wordt (extra) onderwijsruimte gehuurd. De vestiging Amsterdam heeft de grond in erfpacht. De erfpacht is voor de gehele looptijd in één keer afgekocht.

Mutaties van reserves en voorzieningen

Jaarlijks wordt het resultaat van de Staat van baten en lasten ten gunste of ten laste van de algemene reserve gebracht. Het Clusius College heeft een onderhoudsvoorziening gevormd ter egaliseren van uitgaven voor groot en planmatig onderhoud. Voor het groot onderhoud is een meerjarenplanning opgesteld.

Staat van baten en lasten

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baten (in euro's)							
3.1 Rijksbijdragen	57.378.000	57.176.000	58.321.000	55.198.000	54.279.000	54.521.000	54.615.000
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	119.000	95.000	85.000	80.000	80.000	80.000	80.000
3.5 Overige baten	3.491.000	3.161.000	2.646.000	2.692.000	2.734.000	2.776.000	2.819.000
Totaal baten	60.988.000	60.432.000	61.052.000	57.970.000	57.093.000	57.377.000	57.514.000
Lasten							
4.1 Personeelslasten	45.341.000	45.681.000	45.298.000	42.739.000	42.062.000	42.125.000	42.183.000
4.2 Afschrijvingen	4.444.000	4.359.000	4.593.000	4.547.000	4.477.000	4.503.000	4.431.000
4.3 Huisvestingslasten	3.792.000	3.814.000	3.853.000	3.891.000	3.930.000	3.969.000	4.009.000
4.4 Overige lasten	6.717.000	6.442.000	6.484.000	6.354.000	6.290.000	6.227.000	6.227.000
Totaal lasten	60.294.000	60.296.000	60.228.000	57.531.000	56.759.000	56.824.000	56.850.000
Saldo baten en lasten	694.000	136.000	824.000	439.000	334.000	553.000	664.000
5 Financiële baten en lasten	-233.000	-223.000	-213.000	-204.000	-192.000	-182.000	-172.000
Resultaat	461.000	-87.000	611.000	235.000	142.000	371.000	492.000
9 Buitengewoon resultaat	0	0	0	0	0	0	0
Totaal resultaat	461.000	-87.000	611.000	235.000	142.000	371.000	492.000

Kasstroomoverzicht

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten (in euro's)							
Saldo Staat van baten en lasten	461.000	-87.000	611.000	235.000	142.000	371.000	492.000
Aanpassing voor:							
Afschrijvingen	4.444.000	4.359.000	4.593.000	4.547.000	4.477.000	4.503.000	4.431.000
Mutaties voorzieningen	327.000	-52.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
	4.771.000	4.307.000	4.443.000	4.397.000	4.327.000	4.353.000	4.281.000
Verandering in vottende middelen:							
Vorderingen	3.000	-110.000	0	0	0	0	0
Schulden	-80.000	-366.000	0	0	0	0	0
	-83.000	-256.000	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	5.149.000	3.964.000	5.054.000	4.632.000	4.469.000	4.724.000	4.773.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten							
Investerings in materiële vaste activa	1.218.000	1.231.000	2.506.000	5.100.000	5.601.000	1.301.000	1.300.000
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	1.218.000	1.231.000	2.506.000	5.100.000	5.601.000	1.301.000	1.300.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten							
Mutaties langlopende schulden	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000	-483.000
Mutatie liquide middelen	3.448.000	2.250.000	2.065.000	-951.000	-1.615.000	2.940.000	2.990.000
Beginstand liquide middelen	4.799.000	8.247.000	10.497.000	12.562.000	11.611.000	9.996.000	12.936.000
Mutatie liquide middelen	3.448.000	2.250.000	2.065.000	-951.000	-1.615.000	2.940.000	2.990.000
Eindstand liquide middelen	8.247.000	10.497.000	12.562.000	11.611.000	9.996.000	12.936.000	15.926.000

B. Jaarrekening

5. Helderheid in de bekostiging (BVE)

Zoals opgenomen in het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 doen we hierbij verslag van de thema's die staan vermeld in de notitie: "Helderheid in de bekostiging van het BVE".

Hieronder volgt een opsomming van de thema's met daarbij een korte toelichting.

Thema 1: Uitbesteding

In 2018 heeft het Clusius College geen onderwijs uitbesteed.

Thema 2: Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Het Clusius College investeert niet met publieke middelen in private activiteiten.

Thema 3: Het verlenen van vrijstellingen

Het Clusius College verleent geen vrijstellingen aan studenten voor het afleggen van toetsen of examenonderdelen.

Thema 4: Les- en cursusgeld niet betaald door de student

Binnen het Clusius College is er een aantal bbl-studenten voor wie het cursusgeld wordt betaald door het bedrijf waar de studenten in dienst zijn. In alle gevallen hebben de studenten het desbetreffende bedrijf gemachtigd om het cursusgeld te betalen.

Thema 5: In- en uitschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk

Er zijn binnen het Clusius College geen studenten die staan ingeschreven voor meer dan één opleiding.

Thema 6: De student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven

Alle studenten die op de peildatum van 1 oktober 2018 staan ingeschreven voor een bepaalde opleiding volgen deze opleiding ook daadwerkelijk. Het komt weleens voor dat studenten van opleiding veranderen na de peildatum. Het is echter niet het beleid van het Clusius College om via deze procedure financieel voordeel te behalen.

Thema 7: Bekostiging van maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven

Het Clusius College verzorgt incidenteel maatwerktrajecten voor bedrijven. Op verzoek van de werkgever volgen studenten extra modules die geen onderdeel uitmaken van de reguliere opleiding. Voor dit extra onderwijs wordt van de werkgever een vergoeding gevraagd. Hierbij zijn de eisen uit de notitie 'helderheid' gevolgd. In 2018 zijn onder andere voor de bedrijven Koninklijke Vezet B.V., Koninklijke Verkade, Antoni van Leeuwenhoek, Biesheuvel Knoflook en Plukon Blokker B.V. maatwerktrajecten uitgevoerd.

Thema 8: Buitenlandse studenten

Er zijn binnen het Clusius College geen buitenlandse studenten en het Clusius College verzorgt geen onderwijs in het buitenland.

Horizontale, in de tijd verspreide, stapeling van diploma's heeft in 2018 niet plaatsgevonden.

6. Toelichting bij de jaarrekening

6.1 Balans

1. Activa

Vaste activa

1.2 Materiële vaste activa

1.2.1 *Gebouwen en terreinen*

In 2018 hebben er geen investeringen in de gebouwen en terreinen plaatsgevonden. De volledig afgeschreven Gebouwen zijn uit de aanschaf en de cumulatieve afschrijving gehaald voor een totaalbedrag van € 359.530.

1.2.2 *Inventaris en apparatuur*

Onder deze rubriek vallen naast de Inventaris en apparatuur ook de Hardware en randapparatuur, Schoolmeubilair, Machines en installaties en Uitbreiding machines en inventaris. De volledig afgeschreven Inventaris en apparatuur en Hardware en randapparatuur zijn uit de aanschaf en de cumulatieve afschrijving gehaald voor een totaalbedrag van € 726.998.

Inventaris en apparatuur

Investeringen zijn gedaan voor het verbeteren en inrichten van het (draadloze) netwerk, bekabeling en uitbreiding van het camera-observatiesysteem op de vestigingen. Er is in totaal voor een bedrag van € 289.288 geïnvesteerd.

Hardware en randapparatuur

De investeringen van Hardware en randapparatuur bestaan voornamelijk uit de aanschaf van pc's, laptops en Chromebooks. De totale investering in Hardware en randapparatuur is € 566.921.

Schoolmeubilair

Op verschillende vestigingen zijn leerlingensets, kasten, tafels en stoelen aangeschaft. De totale investering in Schoolmeubilair bedraagt € 158.688.

Uitbreiding machines en inventaris

De investeringen in deze rubriek betreffen termijnfacturen. In totaal is er per 31 december 2018 voor € 79.414 aan termijnfacturen ontvangen.

De totale investering in Inventaris en apparatuur bedraagt € 1.094.312.

1.2.3 *Andere vaste bedrijfsmiddelen*

De Andere vaste bedrijfsmiddelen bestaan uit Voertuigen en de Overige materiële vaste activa. De investeringen in Voertuigen bestaan uit de aanschaf van een personenbus en een bakfiets. De totale investering in Voertuigen bedraagt € 21.839. In de Overige materiële vaste activa hebben geen mutaties plaatsgevonden.

1.2.4 *In uitvoering en vooruitbetalingen*

De rubriek In uitvoering en vooruitbetalingen bestaat uit de investeringen met betrekking tot nieuw- en verbouwprojecten. In Hoorn is in 2018 ten behoeve van de nieuw- en verbouw € 114.347 geïnvesteerd.

VLottende activa

1.5 Vorderingen

1.5.1 Debiteuren

Het debiteurensaldo is afgenomen ten opzichte van 2017. Er staat een bedrag van € 47.095 open bij ROC Kop van NH in verband met afrekeningen van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland en een bedrag ter hoogte van € 94.765 in verband met een voorschot op de internationaliseringssubsidies Call 2018 voor leerlingen en docenten. De overige openstaande posten in 2018 bestaan voornamelijk uit de gefactureerde opleidingsbijdragen mbo. Het totale saldo openstaande posten bedraagt € 264.573.

1.5.7 Overige vorderingen

Onder Overige vorderingen is het nog niet ontvangen resultaat over 2018 van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland opgenomen.

1.5.8 Overlopende activa

In 2018 is vooruitbetaald aan crediteuren voor kosten die betrekking hebben op het financiële jaar 2019. Dit zijn onder andere de kosten voor abonnementen, softwarelicenties, voorschotten op werkweken en de opstal- en inventarisverzekering.

1.5.9 Debiteurenvoorziening in verband met oninbaarheid

De voorziening wordt opgebouwd als vorderingen langer dan vier maanden openstaan. In eerste instantie wordt de vordering overgedragen aan een incassobureau. Voor het eventueel resterende risico wordt een voorziening voor oninbaarheid opgenomen.

1.7 Liquide middelen

Vanaf december 2012 is het Clusius College overgestapt op schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Dagelijks wordt de aangewezen hoofdrekening bij de Rabobank aangevuld dan wel afgeroomd ten laste respectievelijk ten gunste van de rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Het Clusius College heeft de beschikking over een rekening-courantfaciliteit bij het ministerie van Financiën van € 4,5 miljoen. De faciliteit is in het boekjaar niet gebruikt.

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

2.1.1 *Algemene reserve*

Het negatieve resultaat van € 87.034 komt ten laste van de Algemene reserve.

2.1.6 *Bestemmingsreserve*

Deze reserve is ontstaan door de afkoop van de erfpacht over de grond in Amsterdam. Jaarlijks valt een gelijk deel vrij ten gunste van de Algemene reserve.

2.2 Voorzieningen

2.2.1 *Personeelsvoorzieningen*

Duurzame inzetbaarheid

In de cao mbo is in het kader van duurzame inzetbaarheid de seniorenregeling ingevoerd. Medewerkers hebben recht op seniorenverlof als zij voldoen aan de volgende criteria:

- de werknemer is 57 of ouder;
- de werknemer direct voorafgaand aan de ingangsdatum van het verlof gedurende ten minste vijf jaren aaneengesloten in dienst is;
- de werknemer een werktijdfactor van tenminste 0,4 bij de werkgever heeft;
- de werknemer geen gebruik maakt van de Bapo-regeling.

Als uitgangspunt voor de waardering van de voorziening is, voor de werknemers die gebruikmaken van de seniorenregeling, de aanspraak berekend tot de AOW-gerechtigde leeftijd.

In 2018 is een bedrag gedoteerd, ten gunste van de voorziening, ter hoogte van € 85.894.

Jubilea

Deze voorziening is getroffen om de toekomstige financiële verplichting te kunnen voldoen van medewerkers die recht hebben op een gratificatie bij het bereiken van hun 25-jarig of 40-jarig jubileum in het onderwijs. De gratificatie bedraagt bij een 25-jarige dienstverband in het onderwijs 50% en bij een 40-jarig dienstverband 100% van het bruto maandsalaris, verhoogd met het vakantiegeld. Het Clusius College heeft gekozen voor het creëren van de voorziening door het aantal personeelsleden in fte per balansdatum te vermenigvuldigen met € 550.

2.2.3 *Voorziening groot onderhoud*

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van uitgaven voor groot en planmatig onderhoud. Voor groot onderhoud is een meerjarenplanning opgesteld door de Bouwkundige Begeleidings- en Adviesgroep BV (BBA). De tienjarige meerjarenplanning is voor de komende vijf jaren gesplitst in drie onderdelen te weten:

- de kosten van klein onderhoud die ten laste komen van het resultaat;
- de vervangings- of grootonderhoudskosten ten laste van de voorziening;
- de verbeteringen en aanpassingen aan gebouwen die geactiveerd worden.

In 2018 heeft er groot onderhoud plaatsgevonden ter hoogte van € 688.315 voor de volgende vestigingen:

Alkmaar – Drechterwaard 16

Nieuwe dakbedekking, hang- en sluitwerk vervangen en diverse schilderwerkzaamheden.

Alkmaar

Troffelvloer techniekhal, nieuwe rijbodem aangebracht in de paardenbak, vervanging dakbedekking en vervangen cilinders Atrium.

Amsterdam

Diverse schilderwerkzaamheden en aanpassen van de receptie.

Castricum

Vervanging elektrisch brandmeldinstallatie, tegelwerk VAP-lokaal, vervanging gasboiler, akoestische voorzieningen, onderhoud WKO-installatie en elektronische werkzaamheden.

Heerhugowaard

Vervangen van de cv-ketels en de verdelers, schilderwerkzaamheden en aanpassen receptie.

Hoorn

Saneren asbestpakkingen stookruimte, vervangen afsluiters en akoestische voorzieningen.

Purmerend

Verbouwing kopieerruimte.

Schagen

Wand met deurkozijn in de kas gemaakt, divers hang- en sluitwerk, vervanging gevelbekleding, wand- en kabelgoten legolokaal, schilderwerkzaamheden en herstel houtrot.

2.3 Langlopende schulden

2.3.3 *Kredietinstellingen*

Het Clusius College heeft twee leningen bij het ministerie van Financiën op basis van hypothecaire zekerheid ter hoogte van in totaal € 12.000.000. De leningen worden lineair afgelost.

De hypothecaire leningen dienen tot zekerheid van het perceel grond met schoolgebouwen, gymlokalen, fietsenstalling en verdere aanhorigheden gevestigd te Schagen, Castricum, Alkmaar, Purmerend en Hoorn.

2.4 Kortlopende schulden

2.4.2 *Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen onderhanden werk (OHW)*

In deze rubriek zijn de ontvangsten opgenomen van de nog te verantwoorden projecten. Het gaat hier om penvoerderprojecten. Er zijn in 2018 subsidies ontvangen met betrekking tot internationalisering en kleinere projecten per locatie. De in 2018 ontvangen gelden vanuit de samenwerkingsverbanden zijn hier ook opgenomen. De vrijval van deze gelden zal plaatsvinden in 2019.

2.4.3 *Crediteuren*

De crediteuren worden dertig dagen na factuurdatum betaald. Per balansdatum bedraagt het saldo openstaande posten € 1.145.173.

2.4.7 *Belastingen en premies sociale verzekeringen*

De afdracht aan de Belastingdienst, als gevolg van de salarissen van december 2018, zal in januari 2019 worden overgemaakt.

2.4.8 *Schulden terzake van pensioenen*

De afdracht aan het pensioenfonds ABP, als gevolg van de salarissen van december 2018, zal in januari 2019 worden overgemaakt.

2.4.9. Overige kortlopende schulden

De Overige kortlopende schulden hebben betrekking op de Nog te betalen bedragen. Onder Nog te betalen bedragen zijn onder andere de rente- en aflossingsverplichtingen over 2018 opgenomen van de leningen. In 2019 zullen de rentes en aflossingen worden betaald. De aflossingsverplichting over 2018 bedraagt in totaal € 483.334 en wordt begin januari 2019 betaald.

2.4.10 Overlopende passiva

Onder de Overlopende passiva worden de nog te verantwoorden subsidies gespecificeerd (zie model G). Verder bestaat deze rubriek uit het nog te betalen vakantiegeld en de vooruitontvangen bedragen van leerlingen en studenten in 2018 met betrekking tot het verslagjaar 2019. Daarnaast is er in 2018 voor € 384.588 Rijksbijdrage 2019 vooruitontvangen van ROC Kop van Noord-Holland ten behoeve van de studenten van de opleiding Monteur Mobiele Werktuigen.

2.4.10.5 Vakantiegeld en -dagen

De kosten van de salarissen worden maandelijks inclusief reservering vakantiegeld en eindejaarsuitkering geboekt. Een en ander als gevolg van het beleid om de lasten zo geleidelijk mogelijk over het jaar te boeken in de Staat van baten en lasten.

6.2 Staat van baten en lasten

3. Baten

3.1 Rijksbijdragen

De Rijksbijdragen bestaan uit de rijksbijdragen en de geormerkte en niet-geormerkte subsidies.

3.1.1 Rijksbijdragen OCW en EZ

De realisatie van de rijksbijdrage per leerling voor het vmbo is in 2018 hoger uitgekomen dan de begroting. De rijksbijdrage voor het mbo is in 2018 eveneens hoger uitgekomen ten opzichte van de begroting. De hoogte van de rijksbijdrage 2018 is voor het vmbo gebaseerd op het leerlingenaantal van 1 oktober 2017 (t-1) en voor het mbo op het studentenaantal van 1 oktober 2016 (t-2). De onderstaande tabel geeft de opbouw en het verloop weer van de rijksbijdragen.

Vmbo

	Realisatie 2018		Begroting 2018		Realisatie 2017	
Aantallen (t-1)						
Regulier	2.951	0%	2.954	3%		2.874
LWOO	1.079	0%	1.077	-24%		1.411
	4.030	0%	4.031	-6%		4.285
Lumpsum						
Regulier	€ 7.175	3%	€ 6.989	0%	€ 6.989	
LWOO	€ 11.681	3%	€ 11.382	0%	€ 11.382	
Huisvestingsvergoeding	€ 570	2%	€ 560	0%	€ 560	
Vaste voet incl. schoolprofiel	€ 305.608	3%	€ 297.834	0%	€ 297.834	
<i>Rijksbijdrage vmbo</i>						
Regulier	€ 21.174.340	3%	€ 20.646.067	3%	€ 20.086.932	
LWOO	€ 12.603.637	3%	€ 12.258.306	-24%	€ 16.059.861	
Huisvestingsvergoeding	€ 2.442.450	2%	€ 2.399.600	1%	€ 2.371.600	
Vaste voet incl. schoolprofiel	€ 305.608	3%	€ 297.834	0%	€ 297.834	
Rijksbijdrage vmbo	€ 36.526.035	3%	€ 35.601.808	-8%	€ 38.816.227	

Mbo

	Realisatie 2018		Begroting 2018		Realisatie 2017	
Aantallen (t-2)						
BOL	1.313	0%	1.313	-1%		1.323
BBL	318	0%	318	1%		314
	1.631	0%	1.631	0%		1.637
<i>Rijksbijdrage mbo</i>						
Entree	€ 497.854	3%	€ 485.238	184%	€ 170.897	
Niveau 2, 3 en 4	€ 10.822.732	10%	€ 9.865.236	-6%	€ 10.530.711	
Inhouding cursusgeld	€ 110.628-	0%	€ 110.628-	-1%	€ 111.977-	
Rijksbijdrage mbo	€ 11.209.958	9%	€ 10.239.846	-3%	€ 10.589.631	
Overgangsbekostiging mbo	€ 72.995-		€ 72.995-		€ 145.990-	
Rijksbijdrage vmbo en mbo	€ 47.662.998	4%	€ 45.768.659	-7%	€ 49.259.868	

3.1.2 *Overige subsidies OCW en EZ*

Onder de Overige subsidies OCW en EZ vallen de geormerkte en niet-geormerkte subsidies. In model G staat de detaillering van de subsidies vermeld. Hierbij is onderscheid gemaakt in geormerkte en niet-geormerkte subsidies en aflopende en doorlopende subsidies. Er is € 363.475 meer aan subsidie vrijgevallen dan begroot voor 2018. Dit in verband met omhoog bijgestelde subsidies die onder andere zijn toegekend in het kader van de regeling Nieuwkomers (vluchtelingen). Tevens is er meer subsidie ontvangen voor de regeling Prestatiebox mbo VSV variabel 2018 in verband met het voldoen aan de resultaatverplichtingen zoals opgenomen in de regeling.

3.1.4 *Ontvangen doorbetalingen SWV*

In het kader van Passend Onderwijs worden de ontvangsten vanuit de samenwerkingsverbanden geboekt onder Ontvangen doorbetalingen SWV.

3.3 College-, cursus-, les- en examengelden

De cursusgelden mbo worden door het Clusius College gefactureerd aan de bbl-studenten die op 1 augustus 2018 achttien jaar of ouder zijn. De cursusgelden worden door het ministerie in mindering gebracht op de rijksbijdrage mbo (Inhouding cursusgeld).

3.4 Baten in opdracht van derden

Per 1 januari 2012 is het cursus- en contractonderwijs ondergebracht bij de Onderwijsgroep Noordwest-Holland. Het voorlopige resultaat van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland bedraagt over 2018 voor het Clusius College € 60.000 en is opgenomen onder de Overige baten.

3.5 Overige baten

3.5.1 *Verhuur onroerende zaken*

De baten over 2018 bestaan onder andere uit de verhuur van een aantal kantoorruimtes (SUSP, GreenPort NHN en Seed Valley), verhuur van het pand aan de Drechterwaard 16 aan Bewonersonderneming De Rekere 2.0 en de verhuur van leslokalen en kantoorruimtes aan de Onderwijsgroep Noordwest-Holland.

3.5.2 *Detachering personeel*

In 2018 zijn hier onder andere de baten terug te vinden van de directe en indirecte loonkosten van de medewerkers die werkzaam zijn geweest ten behoeve van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland.

3.5.5 *Ouderbijdragen*

De vrijwillige ouderbijdrage vmbo wordt door de boekenleverancier bij de ouders geïnd en bedraagt voor 2018 € 268.376. De boekenleverancier maakt de ontvangen bedragen over aan het Clusius College en aan het eind van het schooljaar wordt de afrekening gemaakt.

3.5.6 *Deelnemersbijdragen*

De opleidingsbijdragen mbo worden door het Clusius College gefactureerd aan de studenten. De directe kosten die in rekening worden gebracht voor studenten zoals excursies en werkweken worden gefactureerd en ontvangen per vestiging.

3.5.10 Overige baten

Bijdragen van derden

Hieronder worden onder andere de ontvangsten verwerkt van personeel dat tijdelijk ingezet wordt voor instanties die een relatie hebben met de (groene) onderwijssector zoals het Ontwikkelcentrum en Cito. Het resultaat van de Onderwijsgroep Noordwest-Holland is hier terug te vinden, evenals de vergoeding voor de cursusadministratie en de indirecte huisvestingskosten. Tenslotte zijn hieronder de ontvangsten verwerkt met betrekking tot het Startcentrum en de opleiding Monteur Mobiele Werktuigen. De baten met betrekking tot Bijdragen van derden zijn € 239.086 hoger uitgevallen. Dit in verband met instroom van leerlingen na de peildatum waarvoor een factuur is gestuurd naar de toeleverende scholen en doordat er meer bekostigde opleidingstrajecten hebben plaatsgevonden. Hiervoor ontvangt het Clusius College een vergoeding via de Onderwijsgroep Noordwest-Holland. In totaal is er in 2018 voor € 1.130.393 aan baten gerealiseerd.

Projecten

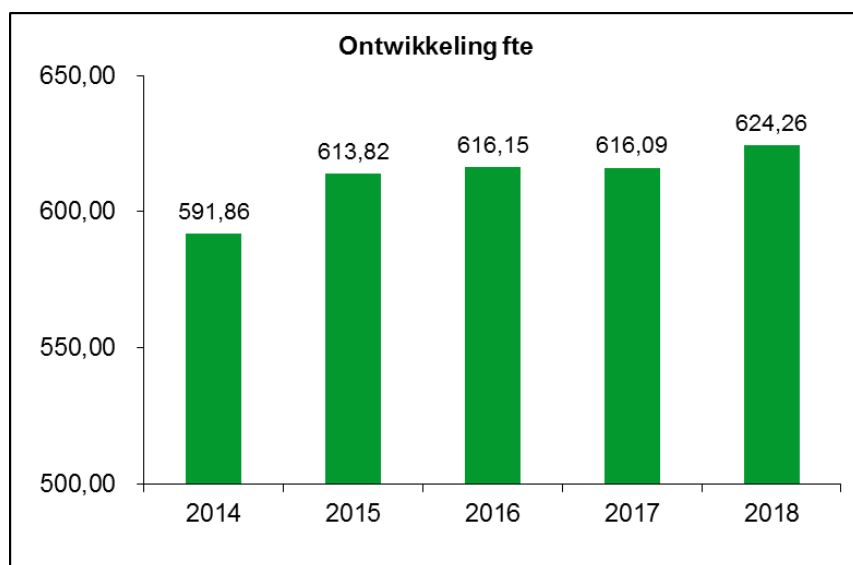
Onder deze rubriek wordt de vrijval verantwoord van verschillende projecten. In het bestuursverslag worden de projecten en subsidies inhoudelijk verantwoord. In 2018 is een deel van de subsidies vrijgevallen van de projecten Kweekkas (€ 47.500) en Seed Breeding kas (€ 75.500) en is voor internationaliseringsprojecten ruim € 138.000 vrijgevallen.

4. Lasten

4.1 Personeelslasten

4.1.1 *Lonen en salarissen*

De realisatie van 2018 overschrijdt de begroting aangezien er in de begroting een taakstelling is opgenomen in verband met een verwachte daling van het aantal leerlingen. De ombuiging van het aantal fte's na de zomer is onvoldoende gerealiseerd. Dit aangezien de krimp van het totaal aantal leerlingen en studenten veel minder groot is dan was verwacht. Hierdoor zijn de loonkosten over 2018 uitgekomen boven de begroting. Door de cao-loonsverhoging (structureel en eenmalig) is het verschil het laatste kwartaal verder opgelopen. Dit is gecompenseerd door een verhoging van de rijksbijdragen. De uitgebreide gegevens inzake personeel zijn terug te vinden in hoofdstuk 3.7.

4.1.2.1 *Dotatie personele voorzieningen*

In het kader van duurzame inzetbaarheid is ten behoeve van de seniorenregeling een voorziening gevormd (zie ook 2.2.1 Personele voorzieningen). In 2018 is er een bedrag gedoteerd ter hoogte van € 85.895.

4.1.2.2 *Personeel niet in loondienst*

Onder Personeel niet in loondienst zijn de kosten geboekt van de inhuur van personeel via het uitzendbureau ter vervanging van het ziekteverzuim. Daarnaast worden hieronder kosten geboekt voor inhuur van externen ten behoeve van tijdelijke uitbreiding. Voor onderwijzend personeel bedragen de kosten € 1.123.420 en voor onderwijsondersteunend personeel bedragen de kosten in totaal € 471.515. In totaal bedragen de kosten € 1.594.935 over heel 2018.

4.1.2.3 Overige personeelslasten

Scholingskosten personeel

De Scholingskosten bestaan uit diverse cursussen en scholingstrajecten van medewerkers.

Overige personele lasten

Onder de Overige personele lasten worden de kosten geboekt in verband met de BWWW en WW. De kosten in verband met uitkeringen BWWW en WW bedragen ruim € 579.000. Voor 2018 is er € 500.000 begroot voor de BWWW en WW. Hierdoor komt de verdichting Overige personele lasten boven het begrote bedrag uit.

4.1.3 Uitkeringen UWV

De Uitkeringen sociale fondsen betreffen de ontvangen bedragen van het UWV in verband met de ziektewetuitkeringen naar aanleiding van ziekte en verloven in verband met zwangerschap.

4.2 Afschrijvingen

De Afschrijving Materiële vaste activa is onderverdeeld in zeven groepen: Gebouwen, Inventaris en apparatuur, Hardware en randapparatuur, Schoolmeubilair, Machines en installaties, Voertuigen en Overige materiële vaste activa. De post Afschrijvingen blijft voor 2018 binnen de begroting.

4.3 Huisvestingslasten

4.3.1 *Huur*

De Huur wijkt af van de begroting aangezien de huur van de gymlocatie in Amsterdam (zaalhuur gemeente) hoger uitvalt dan begroot.

4.3.3 *Onderhoud*

Onder Onderhoud worden jaarlijks de kosten voor klein onderhoud aan de gebouwen en onderhoud aan de installaties geboekt. De post Onderhoud komt hoger uit dan de begroting. Voor diverse vestigingen hebben er in januari 2018 schilderwerkzaamheden plaatsgevonden voor de open dagen. Daarnaast zijn er kosten gemaakt in verband met storingen en onderhoud aan diverse cv-installaties.

4.3.4 *Energie en water*

Onder Energie en water worden alle kosten geboekt van gas, elektriciteit en water.

4.3.6 *Heffingen*

De post Heffingen verloopt conform de begroting. Een deel van de heffingen die betrekking hebben op 2016 zijn ontvangen en verwerkt in 2017. Dit verklaart tevens het verschil tussen de realisatie van 2017 en 2018.

4.3.7 *Dotatie onderhoudsvoorziening*

In 2018 is groot onderhoud gepleegd waarvan de kosten via de voorziening zijn gelopen. De voorziening is gewaardeerd volgens opstelling van het meerjarenonderhoudsplan. In 2018 is er € 550.000 gedoteerd aan de Voorziening groot onderhoud.

4.3.8 *Overige*

De kosten voor Overige huisvestingslasten zijn hoger uitgekomen dan begroot. Er zijn meer kosten gemaakt dan begroot ten behoeve van het onderhoud aan diverse beveiligingsinstallaties.

4.4 Overige lasten

4.4.1 *Administratie en beheerslasten*

De accountantskosten ten behoeve van de controle van de jaarrekening bedragen in 2018 € 42.084 (inclusief btw). In 2017 bedroegen de kosten € 38.720 (inclusief btw).

Daarnaast worden onder Administratie en beheerslasten kosten geboekt met betrekking tot Deskundigenadvies, Reproductie, PR & Communicatie, Representatie, Contributies bestuurlijke organisaties, Drukwerk, Portokosten, Telefonie, Verzekeringen en Kantoorbenodigdheden.

4.4.2 *Reis- en verblijfskosten*

De kosten hebben betrekking op de schoolreisjes, werkweken en excursies.

4.4.3 *Inventaris en apparatuur*

Onder Inventaris en apparatuur worden de kosten geboekt die betrekking hebben op Hardware en randapparatuur (niet zijnde investeringen), Software en Infrastructuur. De totale kosten die hiervoor gemaakt zijn in 2018 bedragen € 1.170.300.

4.4.4 *Leermiddelen algemeen*

Voor Leermiddelen algemeen is in 2018 € 472.399 uitgegeven. Dit bestaat voor het grootste gedeelte uit Praktijkleren en Leer- en hulpmiddelen mbo.

4.4.5 *Leermiddelen vmbo*

Onder de Leermiddelen vmbo zijn onder andere de kosten opgenomen voor het ter beschikking stellen van de 'gratis schoolboeken' door het Clusius College. De totale kosten van deze 'gratis' leermiddelen bedragen € 1.205.378 over 2018. De realisatie 2018 is lager dan de realisatie van 2017 in verband met een daling van het aantal leerlingen.

4.4.6 *Overige instellingslasten*

Onder de Overige instellingslasten zijn onder andere de kosten opgenomen die betrekking hebben op Testen en toetsen, Studiedagen en conferenties, Projectkosten en Bijdragen aan derden. De kosten voor Overige instellingslasten zijn boven het begrote bedrag uitgekomen. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van de posten Bijdragen van derden en Studiedagen en conferenties.

5 Financiële baten en lasten

5.1 *Rentebaten*

De Rentebaten zijn ontstaan door de ontvangen vergoeding van tijdelijk overtollige middelen op de spaarrekeningen.

5.2 *Rentelasten*

De Rentelasten hebben betrekking op de rente over 2018 van de leningen die zijn aangetrokken bij het ministerie van Financiën, ter hoogte van in totaal € 12.000.000.

6.3 Financiële kengetallen

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin het Clusius College in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen (rente en aflossing) te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname.

Het Clusius College streeft naar een solvabiliteitspercentage dat ligt tussen de 40% en 75%.

In 2018 komt het solvabiliteitspercentage boven de streefwaarde van 50% uit. In 2018 is de solvabiliteit gestegen in verband met een daling van de kortlopende en langlopende schulden.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de mate aan waarin het Clusius College in staat is op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname. Het Clusius College hanteert 0,5 als ondergrens.

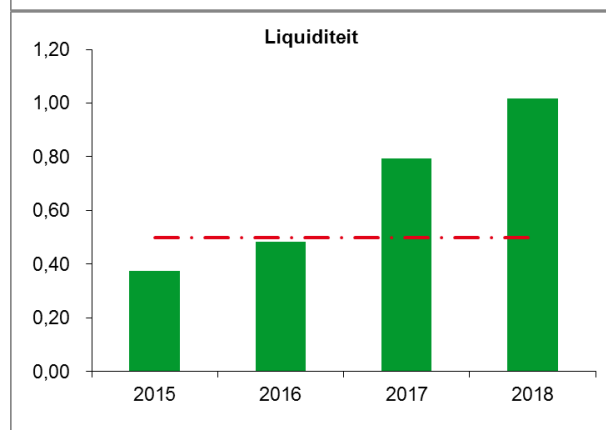
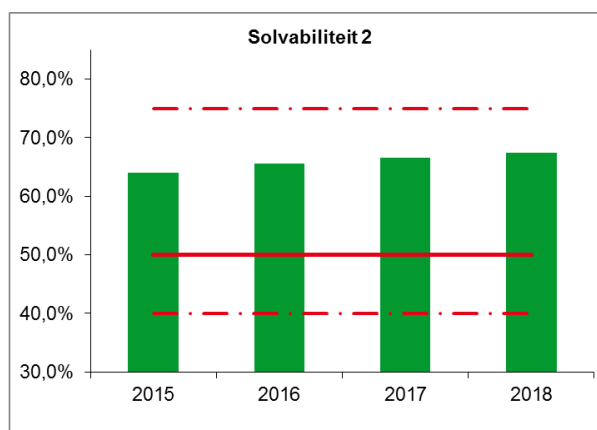
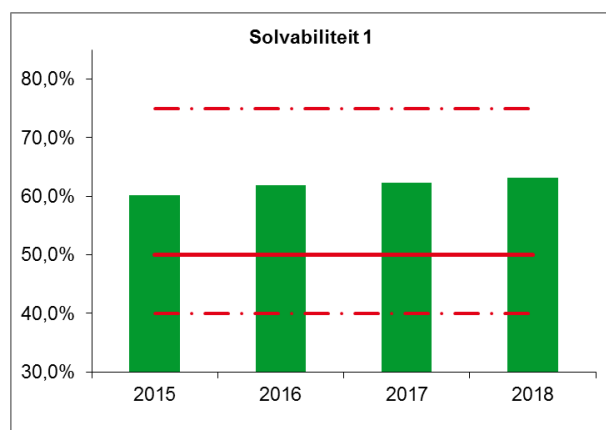
De liquiditeit van het Clusius College ligt in 2018 boven de streefwaarde. Dit is te verklaren door een toename van de liquide middelen.

	2015	2016	2017	2018
Solvabiliteit 1	60,2%	61,8%	62,3%	63,2%
Solvabiliteit 2	64,0%	65,6%	66,6%	67,4%
Liquiditeit	0,38	0,48	0,79	1,02

Solvabiliteit 1 $(\text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}) * 100\%$

Solvabiliteit 2 $((\text{eigen vermogen} + \text{voorzieningen}) / \text{totaal vermogen}) * 100\%$

Liquiditeit $(\text{vlottende activa} / \text{kortlopende schulden})$

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan hoe effectief met de baten wordt omgegaan. Bij dit kengetal wordt gekeken naar de verhouding tussen het resultaat uit gewone bedrijfsvoering en de totale baten. Het Clusius College heeft geen winstoogmerk. Om toch financieel gezond te blijven hanteert het Clusius College een streefwaarde van 1%. Als onder- en bovengrens worden respectievelijk 0% en 2% aangehouden. Het negatieve resultaat van 2018 wordt onder andere verklaard door de onderbesteding van het groen mbo. De rentabiliteit voor 2018 komt hierdoor onder de ondergrens en de streefwaarde van 1% uit. Vanaf 2019 is de besteding van het groen mbo gelijkgetrokken met dat van het overige mbo.

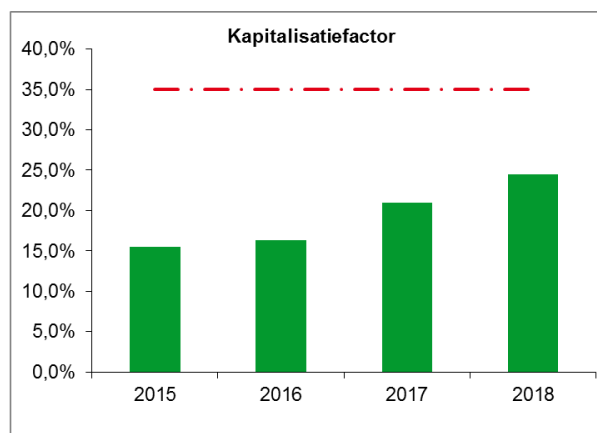
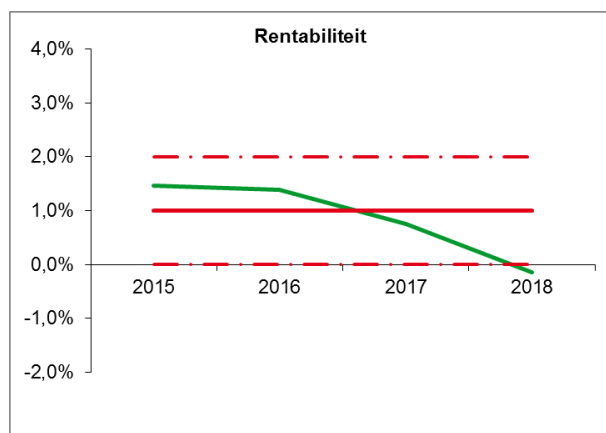
Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor signaleert of een onderwijsinstelling zijn kapitaal al dan niet efficiënt benut. Dit kengetal wordt berekend door het totaal vermogen te delen door de totale baten. Als signaleringsgrens wordt hierbij een bovengrens van 60% gegeven voor kleine schoolbesturen en een bovengrens van 35% voor grote schoolbesturen. Het Clusius College valt onder de grote schoolbesturen aangezien de totale baten groter zijn dan 12 miljoen euro.

	2015	2016	2017	2018
Rentabiliteit	1,5%	1,4%	0,8%	-0,1%
Kapitalisatiefactor	15,5%	16,4%	21,0%	24,5%

Rentabiliteit $(\text{saldo baten en lasten} / \text{totale baten}) * 100\%$

Kapitalisatiefactor $((\text{totaal vermogen} - \text{gebouwen en terreinen}) / \text{totale baten}) * 100\%$

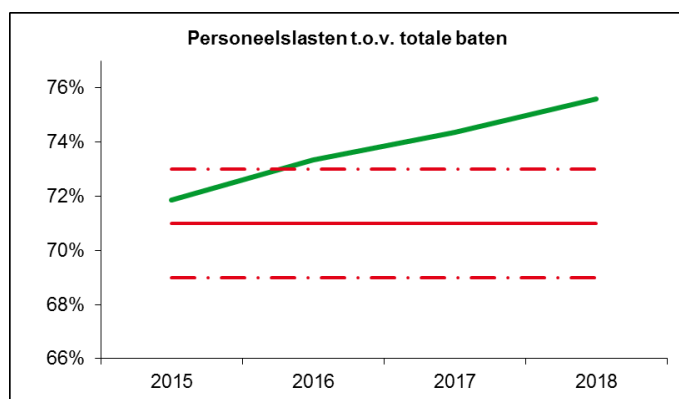

Totale personeelslasten t.o.v. totale baten

In de onderstaande tabel en grafiek is de ontwikkeling van de totale personeelslasten en de totale baten weergegeven. Ter bevordering van de kwaliteit van het onderwijs en de verdere ontwikkeling van de organisatie is er vanaf 2016 voor gekozen om de streefwaarde te verhogen van 70% naar 71%. Dit op basis van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Als onder- en bovengrens worden respectievelijk 69% en 73% aangehouden.

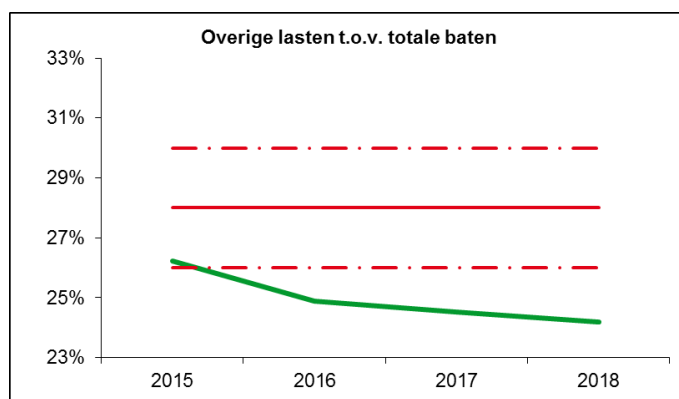
In 2018 zijn de loonkosten gestegen door een stijging van de pensioenpremie en de cao-loonsverhoging (structureel en eenmalig). Tevens heeft er een dotatie plaatsgevonden aan de personele voorziening inzake duurzame inzetbaarheid. Daarnaast vallen de baten lager uit door de onderbesteding van het groen mbo. Dit verklaart waarom dit kengetal boven de bovengrens van 73% uitkomt.

	2015	2016	2017	2018
Totale personeelslasten (a)	€ 41.249.257	€ 43.673.759	€ 45.341.331	€ 45.681.764
Totale baten (b)	€ 57.399.448	€ 59.562.227	€ 60.988.669	€ 60.431.727
Percentage (a/b)	71,9%	73,3%	74,3%	75,6%

Totaal overige lasten t.o.v. totale baten

In de onderstaande tabel en grafiek is de ontwikkeling van de overige lasten (totale lasten exclusief personeelslasten) en de totale baten weergegeven. Het Clusius College heeft gekozen voor een streefwaarde van 28% als het gaat om de verhouding totaal overige lasten ten opzichte van de totale baten. Als onder- en bovengrens worden respectievelijk 26% en 30% aangehouden.

	2015	2016	2017	2018
Totaal overige lasten (a)	€ 15.053.793	€ 14.818.150	€ 14.953.162	€ 14.614.305
Totale baten (b)	€ 57.399.448	€ 59.562.227	€ 60.988.669	€ 60.431.727
Percentage (a/b)	26,2%	24,9%	24,5%	24,2%

7. Jaarrekening

7.1 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is in opdracht van het college van bestuur van Stichting Clusius College te Alkmaar opgesteld. In opdracht van de raad van toezicht is de jaarrekening gecontroleerd door Flynth. Stichting Clusius College is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41236238. De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJ 660). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar. De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Kasstroomoverzicht

Het Kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De Materiële vaste activa (roerende en onroerende zaken) worden gewaardeerd op aanschaffingskosten, verminderd met de afschrijvingen. Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

De van het ministerie overgenomen terreinen en gebouwen in het kader van de OKF-operatie worden gewaardeerd tegen de normatief bepaalde waarde. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de geraamde gebruiksduur.

Inventaris

Nieuw aangekochte inventaris met een waarde boven de € 1.000 wordt geactiveerd.

Vooruitbetaalde erfpacht

In 2001 heeft het Clusius College voor de komende dertig jaar de erfpacht over de grond in Amsterdam afgekocht. Dit bedrag is in het verleden volledig ten laste van het resultaat gebracht.

Voor een betere toerekening van de kosten aan de jaren waar zij betrekking op hebben, is in 2003 het deel van de afkoopsom voor de nog komende jaren geactiveerd. Daartegenover is voor hetzelfde bedrag een bestemmingsreserve gevormd. Jaarlijks wordt op de erfpacht afgeschreven en valt een gelijk deel van de bestemmingsreserve vrij ten gunste van de algemene reserve.

Vorderingen

De Vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De Liquide middelen bestaan uit kasmiddelen, banktegoeden en direct opeisbare tegoeden op spaarrekeningen, deze staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het Bestuur.

Eigen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de instelling en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De reserves zijn publieke middelen.

Voorzienen

De Voorzienen worden opgenomen voor de nominale waarde en bestaan uit verplichtingen en risico's waarvan de omvang onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten.

Langlopende schulden

Onder de Langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De op korte termijn (binnen één jaar) verschuldigde aflossingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden. De hypothecaire leningen dienen tot zekerheid van het perceel grond met schoolgebouwen, gymlokalen, fietsenstalling en verdere aanhorigheden gevestigd te Schagen, Castricum, Alkmaar, Purmerend en Hoorn.

Kortlopende schulden

De Kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar worden in acht genomen als zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen OCW en EZ

Onder de Rijksbijdragen OCW en EZ worden de vergoedingen voor personele en materiële kosten opgenomen. De rijksbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar.

Overige baten

Onder de Overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet zijn verstrekt door het ministerie van OCW en EZ, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelslasten

Onder de Personeelslasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van het Clusius College, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op o.a. het inhuren van externen, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Op grond van de gewijzigde regelgeving mag met ingang van 2010 geen voorziening meer worden getroffen voor de Bapo. De kosten voor de Bapo moeten als periodelasten worden verwerkt. Het aantal fte bedraagt 624,26 per ultimo 2018 en 616,09 per ultimo 2017.

Afschrijvingen

De Afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Per 1 januari 2018 is de afschrijvingstermijn van de pc's verhoogd van drie jaar naar vijf jaar. Dit in verband met de technische levensduur.

	Afschrijving in jaren
1.2.1 Gebouwen en terreinen	
Nieuwbouw gebouwen	30
Gebouwen en grote verbouwingen	20
Kleine verbouwingen	10
Terreinen	n.v.t.
1.2.2 Inventaris en apparatuur	
Inventaris en apparatuur	5
Hardware en randapparatuur	3-5
Schoolmeubilair	10
Machines en installaties	10
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	
Voertuigen	5
Overige materiële vaste activa	10

Huisvestingslasten

Onder de Huisvestingslasten worden de uitgaven voor de huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De Overige lasten hebben betrekking op de uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

7.2 Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

1 Activa

	31 december 2018		31 december 2017	
Vaste activa (in euro's)				
1.2 Materiële vaste activa	52.564.374		55.692.548	
Totaal vaste activa		52.564.374		55.692.548
Vlottende activa				
1.5 Vorderingen	584.085		694.401	
1.7 Liquide middelen	10.496.949		8.247.273	
Totaal vlottende activa		11.081.034		8.941.674
Totaal activa		63.645.408		64.634.222

2 Passiva

	31 december 2018		31 december 2017	
2.1 Eigen Vermogen	40.195.148		40.282.182	
2.2 Voorzieningen	2.725.289		2.777.710	
2.3 Langlopende schulden	9.833.333		10.316.667	
2.4 Kortlopende schulden	10.891.638		11.257.663	
Totaal passiva		63.645.408		64.634.222

7.3 Staat van baten en lasten 2018

	2018	Begroting 2018	2017
Baten (in euro's)			
3.1 Rijksbijdragen	57.176.081	54.936.388	57.378.477
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	95.305	84.500	118.738
3.4 Baten in opdracht van derden	0	0	0
3.5 Overige baten	3.160.341	2.913.336	3.491.454
Totaal baten	60.431.727	57.934.224	60.988.669
Lasten			
4.1 Personeelslasten	45.681.764	43.780.037	45.341.331
4.2 Afschrijvingen	4.358.672	4.465.434	4.443.572
4.3 Huisvestingslasten	3.814.126	3.748.000	3.792.552
4.4 Overige lasten	6.441.507	6.446.093	6.717.038
Totaal lasten	60.296.069	58.439.564	60.294.493
Saldo baten en lasten	135.658	-505.340	694.176
5 Financiële baten en lasten	-222.692	-222.707	-232.798
Resultaat	-87.034	-728.047	461.378
9 Buitengewoon resultaat	0	0	0
Totaal resultaat	-87.034	-728.047	461.378

7.4 Kasstroomoverzicht 2018

	2018		2017	
Kasstroom uit operationele activiteiten (in euro's)				
Saldo Baten en Lasten		135.658		694.176
Aanpassing voor:				
Afschrijvingen	4.358.672		4.443.572	
Mutaties voorzieningen	-52.421		327.163	
		4.306.251		4.770.735
Verandering in vlottende middelen:				
Vorderingen	-110.316		2.992	
Schulden	-366.025		-79.824	
		-255.709		-82.816
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties		4.186.200		5.382.095
Ontvangen interest	15		32	
Betaalde interest	-222.707		-232.830	
		-222.692		-232.798
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		3.963.508		5.149.297
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.230.498		1.221.186	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0		3.271	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.230.498		-1.217.915
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen lening	0		0	
Aflossing langlopende schulden	483.334		483.333	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-483.334		-483.333
Mutatie liquide middelen		2.249.676		3.448.049
Beginstand liquide middelen	8.247.273		4.799.223	
Mutatie liquide middelen	2.249.676		3.448.049	
Eindstand liquide middelen		10.496.949		8.247.273

7.5 Toelichting op de Balans

1.2 Materiële vaste activa (in euro's)

Boekwaarde

	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
1.2.1 Gebouwen en terreinen	51.480.640	0	0	3.056.294	48.424.346
1.2.2 Inventaris en apparatuur	3.785.134	1.094.312	0	1.281.715	3.597.731
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	41.629	21.839	0	20.663	42.805
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	385.146	114.347	0	0	499.493
Materiële vaste activa	55.692.548	1.230.498	0	4.358.672	52.564.374

Aanschafprijs

	Aanschaf- prijs 1-1-2018	Investerings	Des- investerings	Afwaardering aanschafprijs	Aanschaf- prijs 31-12-2018
1.2.1 Gebouwen en terreinen	80.355.471	0	0	359.530	79.995.941
1.2.2 Inventaris en apparatuur	6.889.648	1.094.312	0	726.998	7.256.962
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	106.620	21.839	0	24.463	103.996
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	385.145	114.347	0	0	499.492
Materiële vaste activa	87.736.884	1.230.498	0	1.110.991	87.856.391

Afschrijving

	Afschrijving cumulatief 1-1-2018	Afwaardering afschrijvingen	Afschrijvingen	Afschrijving cumulatief 31-12-2018
1.2.1 Gebouwen en terreinen	28.874.831	359.530	3.056.294	31.571.595
1.2.2 Inventaris en apparatuur	3.104.514	726.998	1.281.715	3.659.231
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	64.990	24.463	20.663	61.190
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	0	0	0	0
Materiële vaste activa	32.044.335	1.110.991	4.358.672	35.292.016

Totaal

	1-1-2018	31-12-2018
1.2 Aanschafprijs	87.736.884	87.856.391
1.2 Afschrijving	32.044.335	35.292.016
Boekwaarde	55.692.549	52.564.375

1.5 Vorderingen (in euro's)

	31-12-2018	31-12-2017
1.5.1 Debiteuren	264.573	430.926
1.5.7 Overige vorderingen	52.731	100.988
1.5.8 Overlopende activa	266.781	162.487
1.5.9 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	0	0
Vorderingen	584.085	694.401
Uitsplitsing		
1.5.7.2 Overige	52.731	100.988
Overige vorderingen	52.731	100.988
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	263.323	160.614
1.5.8.2 Verstrekte voorschotten	3.334	1.873
1.5.8.3 Overige overlopende activa	124	0
Overlopende activa	266.781	162.487

1.7 Liquide middelen (in euro's)

	31-12-2018	31-12-2017
1.7.1 Kasmiddelen	8.187	5.406
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	304.103	326.285
1.7.4 Schatkistbankieren	10.184.659	7.915.582
Liquide middelen	10.496.949	8.247.273

2.1 Eigen Vermogen (in euro's)

	Stand per 1-1-2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
2.1.1 Algemene reserve	40.208.118	-81.615	0	40.126.503
2.1.6 Bestemmingsreserve	74.064	-5.419	0	68.645
Eigen vermogen	40.282.182	-87.034	0	40.195.148

2.2 Voorzieningen (in euro's)

	Stand per 1-1-2018	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2018
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	613.143	85.894	0	0	699.037
2.2.3 Overige voorzieningen	2.164.567	550.000	688.315	0	2.026.252
Voorzieningen	2.777.710	635.894	688.315	0	2.725.289

	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	117.389	581.648
2.2.3 Overige voorzieningen	671.616	1.354.636
Voorzieningen	789.005	1.936.284

2.3 Langlopende schulden (in euro's)

	Stand per 1-1-2018	Aangegane leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2018
2.3.3 Kredietinstellingen				
- Lening Ministerie van Financiën	6.066.667	0	233.334	5.833.333
- Lening Ministerie van Financiën	4.250.000	0	250.000	4.000.000
Langlopende schulden	10.316.667	0	483.334	9.833.333

	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet	Datum afloop lening	Datum afloop rente
2.3.3 Kredietinstellingen					
- Lening Ministerie van Financiën	5.833.333	4.900.000	2,41%	4-1-2044	4-1-2044
- Lening Ministerie van Financiën	4.000.000	3.000.000	1,80%	2-1-2035	2-1-2025
Langlopende schulden	9.833.333	7.900.000			

2.4 Kortlopende schulden (in euro's)

	31-12-2018	31-12-2017
2.4.2 Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	664.496	784.144
2.4.3 Crediteuren	1.145.173	1.318.102
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.238.995	2.146.689
2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen	471.644	418.437
2.4.9 Overige kortlopende schulden	745.755	766.307
2.4.10 Overlopende passiva	5.625.575	5.823.984
Kortlopende schulden	10.891.638	11.257.663
Uitsplitsing		
2.4.7.1 Loonheffing	2.168.875	2.074.224
2.4.7.2 Omzetbelasting	0	0
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	70.120	72.465
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.238.995	2.146.689
2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ	3.442.191	3.620.289
2.4.10.5 Vakantiegeld en -dagen	1.384.493	1.352.777
2.4.10.6 Accountants- en administratiekosten	23.934	24.200
2.4.10.8 Overige	774.957	826.718
Overlopende passiva	5.625.575	5.823.984

Model G

OCW

G1 - Geoormerkte subsidies zonder verrekenclausule (in euro's)

	Saldo 2017	Ontvangen	Vrijval	Saldo 2018	Prestatie afgerond?
Regeling salarismix 2017	586.370		586.370		J
Subsidie zij-instroom 2016	20.000		20.000		J
Korte opleidingstrajecten vmbo leraren 2017	36.289		36.289		J
Subsidie voor studieverlof VO 2017	33.731		33.731		J
Subsidie voor studieverlof BVE 2017	39.839		39.839		J
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2017	31.726			31.726	N
Regeling salarismix 2018		599.884		599.884	N
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2018		31.559		31.559	N
Aanvullende bekostiging technisch vmbo 2018		32.869		32.869	N
Subsidie voor studieverlof VO 2018		50.746		50.746	N
Subsidie voor studieverlof BVE 2018		15.909		15.909	N
Geoormerkte en aflopende subsidies	747.956	730.966	716.229	762.693	

OCW

G2a - Geoormerkte en aflopende subsidies met verrekenclausule (in euro's)

	Saldo 2017	Ontvangen	Vrijval	Saldo 2018
Schoolmaatschappelijk werk mbo 2017	51.883		51.883	
Geoormerkte en aflopende subsidies	51.883	0	51.883	0
G2b - Geoormerkte en doorlopende subsidies				
Regionaal investeringsfonds mbo - GreenTech	184.592	111.332	175.000	120.924
Regionaal investeringsfonds mbo - GreenLab	471.978	209.768	279.805	401.941
Regionaal investeringsfonds mbo - Greenstream mbo-hbo		200.000		200.000
Regionaal investeringsfonds mbo - Greenstream vmbo-mbo		24.500		24.500
Schoolmaatschappelijk werk mbo 2018		50.135		50.135
Geoormerkte en doorlopende subsidies	656.570	595.735	454.805	797.499

Model G - vervolg

OCW

Niet-geormerkte subsidies (zonder verrekenclausule, in euro's)

	Saldo 2017	Ontvangen	Vrijval	Saldo 2018
Excellentie mbo 2017	79.007		79.007	
Leerplusarrangement 2017	138.700		138.700	
Maatwerkbekostiging nieuwkomers 2018	33.000	117.335	150.335	
Passend onderwijs mbo 2018		213.219	213.219	
Prestatiebox mbo variabel VSV 2018		277.746	277.746	
Prestatiebox VO 2017	1.156.140		1.156.140	
Prestatiesubsidie VSV EZ vast VO 2018	39.788		39.788	
Prestatiesubsidie VSV VO variabel 2018		20.500	20.500	
Regeling kwaliteitsafspraken mbo 2018		537.362	537.362	
Resultaatafhankelijk budget - BPV 2017	259.553		259.553	
Resultaatafhankelijk budget - Studiewaarde 2017	239.697		239.697	
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2016	16.602		16.602	
Wachtgeld 2018		1.528.679	1.528.679	
Excellentie mbo 2018		75.142		75.142
Leerplusarrangement 2018		138.700		138.700
Maatwerkbekostiging nieuwkomers 2019		44.662		44.662
Praktijkgerichte leeromgeving	201.393		150.000	51.393
Prestatiebox VO 2018		1.188.260		1.188.260
Prestatiesubsidie VSV EZ vast VO 2019		39.770		39.770
Resultaatafhankelijk budget - BPV 2018		302.002		302.002
Resultaatafhankelijk budget - Studiewaarde 2018		42.070		42.070
Niet-geormerkte subsidies	2.163.880	4.525.447	4.807.329	1.881.999

OCW

	Saldo 2017	Ontvangen	Vrijval	Saldo 2018
G1 - Geormerkte subsidies OCW (zonder verrekening)	747.956	730.966	716.229	762.693
G2 - Geormerkte subsidies OCW (met verrekening)	708.453	595.735	506.688	797.499
Totaal geormerkte subsidies	1.456.408	1.326.701	1.222.918	1.560.192
Niet-geormerkte subsidies OCW (zonder verrekening)	2.163.880	4.525.447	4.807.329	1.881.999
Totaal niet-geormerkte subsidies	2.163.880	4.525.447	4.807.329	1.881.999
TOTAAL OCW EN EZ	3.620.289	5.852.148	6.030.246	3.442.191

7.6 Toelichting op de Staat van baten en lasten

3.1 Rijksbijdragen (in euro's)		2018	Begroting 2018	2017
3.1.1	Rijksbijdragen OCW/EZ	47.662.998	45.761.616	49.259.868
3.1.2	Overige subsidies OCW/EZ	6.030.246	5.666.771	5.815.749
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen SWV	3.482.837	3.508.001	2.302.860
Rijksbijdragen		57.176.081	54.936.388	57.378.477
Uitsplitsing				
OCW				
3.1.2.1.1	Geormerkte subsidies	1.222.918	500.452	296.409
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies	4.807.329	5.166.319	5.219.340
Overige subsidies OCW		6.030.247	5.666.771	5.515.749
EZ				
3.1.2.1.2	Geormerkte subsidies	0	0	300.000
Overige subsidies EZ		0	0	300.000
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden				
3.3.2	Cursusgelden sector MBO	95.305	84.500	118.738
College-, cursus-, les- en examengelden		95.305	84.500	118.738
3.4 Baten in opdracht van derden				
3.4.1	Contractonderwijs	0	0	0
Baten in opdracht van derden		0	0	0
3.5 Overige baten				
3.5.1	Verhuur	282.227	263.925	255.266
3.5.2	Detachering personeel	254.871	235.025	263.932
3.5.5	Ouderbijdragen	268.376	223.040	258.952
3.5.6	Deelnemersbijdragen	569.914	669.990	715.746
3.5.10	Overige	1.784.953	1.521.356	1.997.558
Overige baten		3.160.341	2.913.336	3.491.454

4.1 Personeelslasten

		2018	Begroting 2018	2017
4.1.1	Lonen en salarissen	42.791.386	41.175.552	42.359.060
4.1.2	Overige personele lasten	3.329.920	2.744.160	3.326.134
4.1.3	Af: uitkeringen	439.542	139.675	343.863
Personeelslasten		45.681.764	43.780.037	45.341.331
Uitsplitsing				
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	33.300.812	32.184.925	33.129.678
4.1.1.2	Sociale lasten	4.727.024	4.504.111	4.676.502
4.1.1.3	Pensioenpremies	4.763.550	4.486.516	4.552.880
Lonen en salarissen		42.791.386	41.175.552	42.359.060
4.1.2.1	Dotatie personele voorzieningen	85.895	0	274.893
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	1.594.935	1.245.100	1.473.816
4.1.2.3	Overig	1.649.090	1.499.060	1.577.424
Overige personele lasten		3.329.920	2.744.160	3.326.134

De lonen en salarissen zijn gestegen door enerzijds de cao-loonsverhoging (structureel en eenmalig) en anderzijds door een stijging van de werkgeverslasten, zoals de pensioenpremies.

Het aantal fte per 31 december 2018 is 624,26 (31 december 2017: 616,09).

4.2 Afschrijvingen

		2018	Begroting 2018	2017
4.2.2	Materiële vaste activa	4.358.672	4.465.434	4.443.572
Afschrijvingen		4.358.672	4.465.434	4.443.572

4.3 Huisvestingslasten

4.3.1	Huur	310.164	271.150	286.062
4.3.2	Verzekeringen	67.761	66.000	64.865
4.3.3	Onderhoud	693.414	660.600	734.739
4.3.4	Energie en water	640.979	648.750	599.977
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.005.602	1.009.600	1.011.327
4.3.6	Heffingen	245.825	249.100	251.337
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	550.000	550.000	550.000
4.3.8	Overige	300.381	292.800	294.245
Huisvestingslasten		3.814.126	3.748.000	3.792.552

4.4 Overige lasten

	2018	Begroting 2018	2017
4.4.1 Administratie en beheerslasten	1.437.123	1.551.150	1.670.331
4.4.2 Reis- en verblijfskosten	628.174	679.825	628.001
4.4.3 Inventaris en apparatuur	1.170.300	1.135.050	1.060.017
4.4.4 Leermiddelen algemeen	472.399	387.950	465.794
4.4.5 Leermiddelen vmbo	1.936.035	1.929.378	2.064.110
4.4.6 Overige	797.476	762.740	828.785
Overige lasten	6.441.507	6.446.093	6.717.038
Specificatie honorarium accountant			
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	42.084	42.084	38.720
4.4.1.2 Andere controleopdrachten	3.770	3.500	3.025
4.4.1.3 Fiscale adviezen	0	0	0
Accountantslasten	45.854	45.584	41.745
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Rentebaten	15	0	32
5.5 Rentelasten (-/-)	222.707	222.707	232.830
Financiële baten en lasten	-222.692	-222.707	-232.798
RESULTAAT	-87.034	-728.047	461.378

7.7 Overzicht verbonden partijen

Algemeen

Het Clusius College heeft geen beslissende zeggenschap in de onderstaande verbonden partijen.

Samenwerkingsverbanden

Het Clusius College participeert in zes samenwerkingsverbanden voor de leerlingenzorg in het voortgezet onderwijs.

	Belang
1. West-Friesland, voor de locaties Hoorn en Grootebroek	< 50%
2. Kop van Noord-Holland, voor de locatie Schagen	< 50%
3. Midden-Kennemerland, voor de locatie Castricum	< 50%
4. Noord-Kennemerland, voor de locaties Alkmaar en Heerhugowaard	< 50%
5. Waterland, voor de locatie Purmerend	< 50%
6. Amsterdam Diemen, voor de locatie Amsterdam	< 50%

Groene norm

Het Clusius College maakt sinds 2008 deel uit van Stichting De groene standaard, welke is opgevolgd in 2015 door de Stichting Groene Norm. Dit is een samenwerkingsverband van AOC's, waarin competentiegerichte examenproducten worden ontwikkeld.

Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland U.A.

Op 9 juli 2010 is de samenwerking tussen het Clusius College en ROC Kop van Noord-Holland geformaliseerd door de oprichting van de Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland U.A. De samenwerking betreft onder andere een gezamenlijke front- en backoffice bij de bedrijfsopleidingen (cursus- en contractonderwijs).

7.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Technisch beheer onderhoud gebouwen

De Stichting heeft een contract afgesloten voor het technisch beheer van de onroerende goederen. Het contract is afgesloten voor de periode 2016 t/m 2019 en de verplichting voor het jaar 2019 bedraagt € 54.000.

Huur multifunctionele afdrukapparatuur

De Stichting heeft een overeenkomst afgesloten voor de huur van afdrukapparatuur. Het contract heeft een einddatum van 31 juli 2020. De kosten voor het jaar 2019 bedragen € 56.500.

Schoonmaakbedrijven

De Stichting heeft overeenkomsten afgesloten met diverse schoonmaakbedrijven. De totale jaarlijkse vergoeding voor de diverse schoonmaakbedrijven bedraagt € 910.000 per jaar.

Softwarelicenties en ICT-infrastructuur

De stichting heeft overeenkomsten afgesloten met leveranciers van diverse software. De kosten hiervan bedragen € 600.000 op jaarbasis. Daarnaast heeft het Clusius College verschillende contracten afgesloten met leveranciers ten behoeve van de ICT-infrastructuur (glasvezelverbinding, storage). De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen ongeveer € 400.000.

'Gratis schoolboeken'

In 2014 heeft het Clusius College de Europese aanbesteding van de leermiddelen (in de volksmond 'gratis schoolboeken') afgerond. Met leverancier Iddink is voor vier schooljaren (2015-2016 tot en met 2018-2019) een contract afgesloten. Het contract is in juli 2018 met twee jaar verlengd. Jaarlijks bedragen de kosten ongeveer € 1.200.000 (afhankelijk van het aantal leerlingen).

Leasecontracten tractoren en graafmachine

Het Clusius College heeft een leasecontract afgesloten voor een tractor op de vestiging Schagen. Het leasecontract loopt af in november 2019. Tevens is er in Schagen een leasecontract afgesloten voor een graafmachine. Het leasecontract loopt af in december 2020. De totale verplichting ten aanzien van de leasecontracten over 2019 bedraagt € 16.500,-.

Voorwaardelijke verplichting

Stichting Waarborgfonds MBO

Het Clusius College heeft een verplichting jegens de Stichting Waarborgfonds MBO van ten hoogste 2% van de Rijksbijdrage. Deze verplichting ontstaat als het eigen vermogen beneden de € 9.983.165 komt.

Pensioenrechten

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Naar de stand van ultimo 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,0%.

De beleidsdekkingsgraad per 28 februari 2019 bedroeg 102,7%. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden.

Het Clusius College heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Het Clusius College heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

7.9 Bestemming van het resultaat

Het resultaat volgens de Staat van baten en lasten over 2018 bedraagt - € 87.034.

De bestemming van het negatieve resultaat over 2018 wordt vastgesteld in de vergadering van de raad van toezicht, d.d. 9 mei 2019. Dit resultaat is reeds in de jaarrekening verwerkt.

7.10 Gebeurtenissen na de balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers in de jaarrekening.

7.11 Honorering en bezoldiging

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT)

Bij het Clusius College is geen sprake van uit publieke middelen gefinancierde topinkomens die de norm van € 189.000 bij niet topfunctionarissen te boven gaan.

Voor het Clusius College gelden de complexiteitspunten uit de onderstaande tabel.

	Score	Punten
Gemiddelde totale baten per kalenderjaar	25 tot 75 miljoen euro	6
Gemiddeld aantal leerlingen of studenten	2.500 tot 10.000	3
Gewogen onderwijssoorten of -sectoren	vmbo (1) en mbo (2)	3
Totaal aantal complexiteitspunten		12

Het totaal aantal complexiteitspunten van 12 correspondeert met bezoldigingsklasse D.

Aan klasse D is een bezoldigingsmaximum gekoppeld van € 146.000.

Voor de toezichthouders geldt een bezoldigingsmaximum van € 21.900 voor de voorzitter en € 14.600 voor de leden. Zijnde 15% van € 146.000 voor de voorzitter en 10% van € 146.000 voor de leden.

Beide bestuurders hebben een fulltime dienstverband over het gehele kalenderjaar 2018. Voor beiden geldt de norm van € 146.000 (2017: € 141.000). Deze norm is niet overschreden.

Raad van toezicht

Rooster van aftreden

		Leeftijd	Lid sinds	Treedt af in	Hernoembaar
De heer E. Lücke MBA FFP	Voorzitter	54 jaar	2016	2020	Ja
Mevrouw drs. M.C. Bense	Vicevoorzitter	58 jaar	2011	2019	Nee
De heer M. Pennink	Lid	64 jaar	2010	2018	Nee
De heer mr.drs. J.W. Wessel	Lid	67 jaar	2010	2018	Nee
De heer drs. R. Viëtor	Lid	54 jaar	2015	2019	Ja
Mevrouw F.R. Dijkstra	Lid	38 jaar	2017	2021	Ja
De heer N. Verduin	Lid	56 jaar	2017	2021	Ja
Mevrouw Y. van Saaze	Lid	49 jaar	2018	2022	Ja

Bezoldiging

	Voorzitter	2018				2017			
		Aanvang	Einde	Norm	Bezoldiging	Aanvang	Einde	Norm	Bezoldiging
De heer E. Lücke	Ja	1-1	31-12	€ 21.900	€ 6.886	1-1	31-12	€ 21.150	€ 6.312
De heer A.J.M. Rozemond	Nee					1-1	31-7	€ 8.151	€ 2.678
Mevrouw M.C. Bense	Nee	1-1	31-12	€ 14.600	€ 4.590	1-1	31-12	€ 14.100	€ 4.590
De heer M. Pennink	Nee	1-1	31-7	€ 8.480	€ 2.295	1-1	31-12	€ 14.100	€ 4.590
De heer mr.drs. E.S. Rijnders	Nee					1-1	31-7	€ 8.151	€ 2.678
De heer mr.drs. J.W. Wessel	Nee	1-1	31-7	€ 8.480	€ 2.897	1-1	31-12	€ 14.100	€ 5.188
De heer R. Viëtor	Nee	1-1	31-12	€ 14.600	€ 4.590	1-1	31-12	€ 14.100	€ 4.590
Mevrouw F.R. Dijkstra	Nee	1-1	31-12	€ 14.600	€ 4.590	1-8	31-12	€ 5.872	€ 1.913
De heer N. Verduin	Nee	1-1	31-12	€ 14.600	€ 4.590	1-8	31-12	€ 5.872	€ 1.916
Mevrouw Y. van Saaze	Nee	1-8	31-12	€ 6.080	€ 1.913				
					€ 32.351				€ 34.455

De bezoldiging voor een lid van de raad van toezicht bedraagt € 4.590 per jaar (indien btw van toepassing is bedragen de kosten € 5.554 per jaar) en de bezoldiging van de voorzitter bedraagt € 6.886 per jaar (€ 8.332 inclusief btw). De hogere bezoldiging bij een lid in 2017 staat in verband met extra werkzaamheden ten behoeve van de raad van toezicht.

Functies en nevenfuncties

De heer E. Lücke MBA FFP
Executive Vice President Rabobank

- Secretaris Stichtingsbestuur Amicorum Rijksmuseum Muiderslot te Muiden
- Mentor en program partner Startupbootcamp FinTech & Cybersecurity te Amsterdam
- Lid van het Curatorium Adriba Gedragwetenschappen (Vrije Universiteit Amsterdam) te Amsterdam
- Vicevoorzitter Innovation Board te Utrecht

Mevrouw drs. M.C. Bense
Bestuurder en teamleider FNV Agrarisch Groen

- Voorzitter Raad van Commissarissen SAZAS, verzuimverzekering sector Agrarisch Groen
- Bestuurslid Colland Arbeidsmarkt Fonds
- Bestuurslid Sectorraad Colland
- Bestuurslid Sectorkamer Voedsel, Groen en Gastvrijheid (SBB)
- Bestuurslid Fair Produce (keurmerk Paddenstoelensector)

Mevrouw F.R. Dijkstra
Business manager Triam Floot

De heer drs. R.C. Viëtor
Directeur Faculteit Educatie Hogeschool Leiden

- Voorzitter Landelijk Netwerk Academische Pabo's
- Lid Raad van Toezicht Stichting Allure (Openbaar Primair Onderwijs) te Wognum

De heer M. Pennink (afgetreden in augustus 2018)

Directeur Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

- Lid Raad van Toezicht ISOB (Intergemeentelijke Stichting voor Openbaar Basisonderwijs, Castricum)
- Lid Raad van Commissarissen Kennemer Wonen (Alkmaar)
- Voorzitter Raad van Commissarissen ROC Kop van Noord-Holland
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht GGZ Noord-Holland Noord
- Voorzitter Stichting Karavaan

De heer mr. drs. J.W. Wessel (afgetreden in augustus 2018)

Zelfstandig adviseur en toezichthouder

- Voorzitter arbitragecommissie sierteelt VGB/VBN
- Voorzitter College van Beroep MPS/ECAS

De heer N. Verduin

Zelfstandig ondernemer

- Voorzitter LTO Noord regio West
- Voorzitter Redactieraad Nieuwe Oogst
- Lid Algemeen bestuur LTO Noord
- Voorzitter van de Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie
- Lid Raad van Commissarissen Rabobank West-Friesland
- Voorzitter stichting Westfries Product
- Lid Board Greenports Nederland

Mevrouw Y. van Saaze

Agrarisch ondernemer koel- en vriesbedrijf

- Voorzitter VvE Buiten Bergen
- Lid Raad van Commissarissen CAV Agrotheek BV
- Bestuurslid CAV Wieringermeer BA

College van bestuur

Samenstelling

		Leeftijd	Fte	Werkzaam sinds	Lid sinds
De heer M.H. van Tilburg	Voorzitter	63 jaar	1,0	1 november 2006	1 november 2006
De heer G.P. Oud	Lid	58 jaar	1,0	1 augustus 1982	1 juli 2001

De heer M.H. van Tilburg

Bezoldiging

	2018	2017
Brutoloon	€ 107.091	€ 105.717
Vakantiegeld	€ 8.681	€ 8.571
Beloning	€ 115.772	€ 114.288
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloning betaalbaar op termijn	€ 18.147	€ 17.563
Totaal	€ 133.919	€ 131.851

Overzicht nevenfuncties

- Bestuurslid (voorzitter) AOC Raad
- Bestuurslid (voorzitter) Stichting Innovatie Beroepsonderwijs
- Bestuurslid (voorzitter) Stichting GreenPort Noord-Holland Noord
- Bestuurslid Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland
- Bestuurslid (voorzitter) Stichting Uitwisseling en Studiereizen voor het Platteland
- Bestuurslid (vicevoorzitter) Stichting Amsterdam Green Campus
- Lid Ledenadviesraad VO-raad
- Lid Board Greenports Nederland (vanaf december 2018)

De heer G.P. Oud

Bezoldiging

	2018		2017	
Brutoloon	€	97.649	€	96.463
Vakantiegeld	€	7.812	€	7.717
Beloning	€	105.461	€	104.180
Belastbare onkostenvergoedingen	€	-	€	-
Beloning betaalbaar op termijn	€	17.795	€	16.902
Totaal	€	123.256	€	121.082

Overzicht nevenfuncties

- Bestuurslid/intern toezichthouder Vereniging Samenwerkingsverband VO-VSO West-Friesland
- Lid Raad van Toezicht Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Voortgezet Onderwijs Midden-Kennemerland
- Bestuurslid Vereniging Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland VO-VSO
- Bestuurslid Stichting Seed Valley (Enkhuizen)
- Bestuurslid Coöperatieve Onderwijsgroep Noordwest-Holland
- Bestuurslid Stichting Uitwisseling en Studiereizen voor het Platteland
- Voorzitter (dagelijks) bestuur Stichting Groene Norm
- Bestuurslid RPA NHN
- Bestuurslid saMBO-ICT

8. Overige gegevens

8.1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de Raad van Toezicht van Stichting Clusius College

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Clusius College te Alkmaar gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Clusius College op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Clusius College, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende toefunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende toefunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het College van Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het College van Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van Bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het College van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College van Bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard,

timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 9 mei 2019
Flynth Audit B.V.

Was getekend

drs. R.M. Janssen RA

Bijlage 1: Visiekaart Clusius College 2016-2020

Onze visie bestaat uit de visie op onze doelen en de visie op onze organisatie. Steeds wordt in de visie aangegeven wat nodig is om de doelen te realiseren. De visie op doelen is gericht op de inhoud, inrichting en leeromgeving van ons groene onderwijs. Ons onderwijs moet leerlingen en studenten uitdagen en stimuleren. Onze opleidingen sluiten aan op de belevingswereld van onze leerlingen en studenten en het toekomstige (internationale) werkveld. Als organisatie willen we flexibel en responsief zijn. Daarvoor zijn korte lijnen nodig. We willen onze medewerkers stimuleren, faciliteren en uitdagen. Samenwerken binnen het Clusius College en met onze omgeving staat hoog in het vaandel. Onze kernwaarden geven aan welke waarden voor het Clusius College belangrijk zijn en ten grondslag liggen aan de manier van werken. Onze drie kernwaarden zijn: kwaliteit, professionaliteit en betrokkenheid. Bij elke kernwaarde is aangegeven wat deze van ons vraagt, als individuele medewerker en als team.

Missie

Clusius College: Groen licht voor succes in een dynamische wereld

Wij stellen leerlingen en studenten in staat zich optimaal te ontwikkelen zodat ze succesvol zijn in vervolgopleiding, werk en maatschappij.

Visie op doelen

Welke doelen willen wij realiseren?

- Ons onderwijs interesseert leerlingen en studenten voor duurzaamheid, leefomgeving, voedsel en natuur.
- Ons onderwijs is actueel en sluit aan bij de behoeftes van leerlingen, studenten en hun toekomstige werkveld.
- Ons onderwijs daagt leerlingen en studenten uit, maakt nieuwsgierig en bereidt voor op een 'leven lang leren'.
- Ons onderwijs bereidt leerlingen en studenten voor op leven en werken in een internationale wereld.
- Ons onderwijs vindt plaats in een veilige en stimulerende leeromgeving.
- Ons onderwijs is zo ingericht dat de opbouw ervan voor leerlingen, studenten, medewerkers en ouders duidelijk is.

Wat vraagt het realiseren van deze doelen van ons?

- Wij passen onze kennis over ontwikkelingen in ons vakgebied, werkveld en samenleving toe in ons onderwijs.
- Wij onderhouden actief onze kennis en kunde over ontwikkelingen rond pedagogiek, didactiek en ons vakgebied.
- Wij kennen de leefwereld van onze leerlingen en studenten en weten wat hen beweegt.
- Wij zijn in staat om binnen ons onderwijs te differentiëren.
- Wij betrekken onze omgeving en werkveld actief bij de inhoud en uitvoering van ons onderwijs.

Visie op organisatie

Hoe ziet onze organisatie eruit?

- Onze organisatie heeft korte lijnen waardoor wij elkaar snel weten te vinden.
- Onze organisatie stimuleert en faciliteert de ontwikkeling van medewerkers.
- Onze organisatie biedt medewerkers ruimte om hun eigen verantwoordelijkheden in te vullen.
- Onze organisatie is in staat om binnen afgesproken kaders flexibiliteit te bieden waar deze nodig is.
- Onze organisatie ontwikkelt zich op basis van de inbreng van medewerkers en andere betrokkenen.
- Onze organisatie werkt op alle niveaus samen met haar omgeving, zoals ouders, scholen en werkveld.

Wat vraagt werken in deze organisatie van ons?

- Wij nemen verantwoordelijkheid voor onze ontwikkeling en benutten hierbij faciliteiten die het Clusius College biedt.
- Wij reflecteren met elkaar op de vraag hoe en in hoeverre wij onze professionele ruimte benutten.
- Wij werken in doelgerichte overlegstructuren samen met collega's, leerlingen, studenten, ouders en werkveld.
- Wij nemen initiatief, delen onze ideeën en vragen anderen naar die van hen.
- Wij onderhouden onze netwerken.

Visie op kernwaarden

Kwaliteit: wat vraagt deze kernwaarde van ons?

- Wij kijken kritisch naar ons eigen handelen en zoeken naar manieren dit te verbeteren.
- Wij geven inzicht in wat wij doen en kunnen uitleggen waarom wij doen wat wij doen.
- Wij dagen leerlingen, studenten en elkaar uit om het beste uit zichzelf te halen.
- Wij maken gebruik van alle kennis en ervaring die binnen het Clusius College aanwezig is.
- Wij delen onze kennis en kunde met elkaar.

Professionaliteit: wat vraagt deze kernwaarde van ons?

- Wij kennen onze sterke en zwakke punten en handelen hiernaar.
- Wij zijn ons bewust van ons gedrag en het effect hiervan op anderen.
- Wij communiceren helder en tijdig, en gaan na of er over en weer begrip is.
- Wij kennen de visie, onderschrijven deze en zetten ons in om deze te realiseren.
- Wij houden ons aan gemaakte afspraken en spreken elkaar aan op het naleven ervan.

Betrokkenheid: wat vraagt deze kernwaarde van ons?

- Wij houden in de gaten hoe het met onze leerlingen, studenten en collega's gaat.
- Wij onderhouden actief contact met onze leerlingen, studenten en directe collega's.
- Wij betrekken ouders actief bij de ontwikkeling van hun kind.
- Wij gaan duurzaam om met mens, natuur en middelen.
- Wij zijn ambassadeur van het Clusius College, binnen en buiten ons werk.

Bijlage 2: Checklist voor mbo-instellingen voor de verantwoording over governance in het Geïntegreerd Jaardocument 2018

Voor de verantwoording over de naleving van de Governance Code in het Geïntegreerd Jaardocument over 2018 heeft het Clusius College via de MBO Raad een checklist ontvangen. In de kolom 'Check instelling' wordt aangegeven of het Clusius College aan een afspraak voldoet.

Deel 1: Taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze colleges van bestuur		
Nr.	Afspraak uit de code 'Goed bestuur in de bve-sector'	Check instelling
1.	Het CvB zorgt bij verschillende inkomstenbronnen voor een heldere scheiding in de verantwoording.	✓
2.	Het CvB regelt (indien van toepassing) vertegenwoordigingsbevoegdheid in een bestuursreglement of procuratieregeling.	✓
3.	Het CvB zorgt voor actuele informatie over de behoeften en wensen van belanghebbenden en neemt die aantoonbaar mee in zijn besluitvorming.	✓
4.	Het CvB vraagt de RvT goedkeuring voor: <ul style="list-style-type: none"> a. de visie op basis waarvan het CvB wenst te opereren b. het strategisch meerjarenplan, de begroting, het jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag c. (wijzigingen in) het bestuursreglement d. besluiten tot statutenwijziging of ontbinding van de rechtspersoon, of het aanvragen van faillissement of surseance van betaling e. overige majeure beslissingen, vast te leggen in de statuten en/of het bestuursreglement 	✓
5.	Het CvB legt verantwoording aan de RvT af over de gang van zaken in de instelling en zijn eigen functioneren en verschaft de RvT daartoe actief de nodige informatie.	✓
6.	Het CvB verschaft de RvT alle informatie die deze nodig heeft voor zijn toezichttaak.	✓
7.	Het CvB legt belangrijke beslissingen en complexe zaken voor advies voor aan de RvT.	✓
8.	Het CvB legt zijn taken en werkwijze vast in de statuten en/of het bestuursreglement.	✓
9.	De RvT stelt de omvang van het CvB vast.	✓
10.	Het CvB omschrijft bij een meerhoofdig CvB in het bestuursreglement de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de leden.	✓
11.	De RvT werkt bij de werving en selectie van CvB-leden met vooraf door het CvB opgestelde en openbare profielen. De profielen worden voor advies voorgelegd aan de ondernemingsraad en de studentenraad.	✓
12.	De RvT evalueert jaarlijks (de leden van) het CvB en bespreekt met hen de verwachtingen en wensen voor de toekomst.	✓
13.	Leden van de RvT mogen niet worden benoemd in het CvB van dezelfde instelling.	✓
14.	Bij belet of ontstentenis van alle CvB-leden voorziet de RvT tijdelijk in het bestuur.	✓
15.	Leden van het CvB vragen voor het aanvaarden van betaalde of onbetaalde nevenfuncties goedkeuring aan de RvT.	✓
16.	De RvT stelt criteria vast, op grond waarvan goedkeuring wordt verleend of onthouden aan nevenfuncties van CvB-leden.	✓
17.	Relevante nevenfuncties van CvB-leden worden in het jaarverslag openbaar gemaakt.	✓
18.	Een lid van het CvB meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang aan de voorzitter van de RvT en zijn collega CvB-leden. De RvT beslist of er sprake is van een tegenstrijdig belang.	✓
19.	Een CvB-lid neemt niet deel aan discussie en besluitvorming over een onderwerp waarbij dat lid een tegenstrijdig belang heeft.	✓
20.	Belangenverstremgeling bij een CvB-lid is niet toegestaan bij familiale of zakelijke relaties met RvT-leden, CvB-leden en managementleden die rechtstreeks onder het CvB vallen.	✓
21.	Belangenverstremgeling bij een CvB-lid is niet toegestaan bij substantiële zakelijke relaties tussen de eigen organisatie en een andere rechtspersoon waar een CvB-lid financiële belangen heeft of bestuurder of toezichthouder is.	✓
22.	Het CvB zorgt voor een integriteitscode, na overleg met de ondernemingsraad.	✓

Deel 2: Taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze raden van toezicht		
Nr.	Afspraak uit de code 'Goed bestuur in de bve-sector'	Check instelling
23.	De RvT legt zijn taken en werkwijze vast in de statuten en/of het bestuursreglement.	✓
24.	De RvT stelt de omvang van de RvT vast, de competenties die nodig zijn, de zittingsduur en de honorering. Alle zaken rond de samenstelling van de RvT worden geregeld in de statuten en/of het bestuursreglement.	✓
25.	De RvT benoemt, schorst en ontslaat de leden van de RvT.	✓
26.	Bij vacatures in de RvT stelt de RvT een profielschets op. Alle profielen worden voor advies voorgelegd aan het CvB, de ondernemingsraad en de studentenraad.	✓
27.	Bij vacatures in de RvT worden afspraken gemaakt over de wervings- en selectieprocedure.	✓
28.	De zittingsperiode voor leden van de RvT is vier jaar, met de mogelijkheid tot herbenoeming voor één termijn. Daarbij wordt het lid beoordeeld op basis van zijn competenties in relatie tot de profielschets.	✓
29.	De RvT stelt een rooster van aftreden vast, waarin enerzijds fris bloed en anderzijds continuïteit wordt gewaarborgd.	✓
30.	De leden van de RvT ontvangen een honorering. De RvT stelt de hoogte van deze honorering vast.	✓
31.	Een lid van de RvT wordt benoemd op bindende voordracht van de ondernemingsraad, indien de OR van dit wettelijke recht gebruik wil maken.	✓
32.	Voormalige leden van het CvB, voormalige werknemers of iemand die belangrijke zakelijke relaties heeft gehad met de instelling, kunnen geen lid van de RvT van deze instelling worden.	✓
33.	De leden van de RvT functioneren zonder last en ruggespraak.	✓
34.	De instelling maakt het financieel mogelijk dat de RvT over een secretariaat beschikt.	✓
35.	Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en samenstelling van door de RvT in te stellen commissies worden vastgelegd in een commissiereglement.	Nog niet van toepassing.*
36.	De RvT benoemt de externe accountant. De opdrachtverlening tot niet-controlewerkzaamheden wordt goedgekeurd door de RvT. De externe accountant woont de vergaderingen van de RvT bij, waarin wordt gesproken over de jaarrekening en de managementletter. De externe accountant rapporteert zijn bevindingen over de jaarrekening tegelijkertijd aan de RvT en het CvB. De keuze voor de accountant wordt om de zes jaar gemotiveerd heroverwogen.	✓
37.	De RvT evalueert jaarlijks de leden van het CvB en het College als team. Conclusies en afspraken worden vastgelegd in een dossier dat wordt beheerd door of namens de RvT.	✓
38.	De RvT evalueert jaarlijks zijn eigen inrichting en functioneren en de bijdragen van de afzonderlijke leden, in afwezigheid van het CvB. Conclusies en afspraken worden vastgelegd in een dossier dat wordt beheerd door of namens de RvT.	✓
39.	De RvT legt de werkwijze bij de evaluatie van het CvB en de RvT vast in het bestuursreglement.	✓
40.	De RvT draagt zorg voor een transparante en toegankelijke klokkenluidersregeling en voor een correcte afwikkeling.	✓
41.	Een lid van de RvT meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang aan de voorzitter van de RvT en zijn collega RvT-leden. De RvT beslist of er sprake is van een tegenstrijdig belang.	✓
42.	Een lid van de RvT neemt niet deel aan discussie en besluitvorming over een onderwerp waarbij dat lid een tegenstrijdig belang heeft.	✓
43.	Belangenverstremgeling bij een RvT-lid is niet toegestaan bij familiale of zakelijke relaties met RvT-leden, CvB-leden en managementleden die rechtstreeks onder het CvB vallen.	✓
44.	Belangenverstremgeling bij een RvT-lid is niet toegestaan bij substantiële zakelijke relaties tussen de eigen organisatie en een andere rechtspersoon waar een RvT-lid financiële belangen heeft of bestuurder of toezichthouder is.	✓
45.	Relevante nevenfuncties van RvT-leden worden in het jaarverslag openbaar gemaakt.	✓

* De RvT heeft er voor gekozen (vooralsnog) niet te werken met commissies, om daarmee de integraliteit van het lidmaatschap van de raad te borgen.

Deel 3: Inrichting en verantwoording over de horizontale dialoog Klachtenregelingen voor externe en interne belanghebbenden		
Nr.	Afspraak uit de code 'Goed bestuur in de bve-sector'	Check instelling
46.	Het CvB formuleert wie externe belanghebbenden zijn, welke belanghebbenden waarbij worden betrokken, hoe de belanghebbenden bij de beleidsontwikkeling worden betrokken en waarover, hoe en aan wie welke informatie wordt gegeven.	✓
47.	De instellingen geven vorm aan de afspraken in het professioneel statuut voor werknemers.	✓
48.	Het CvB zorgt voor transparante, eenvoudige en gemakkelijk toepasbare klachtenregelingen voor externe belanghebbenden en interne belanghebbenden en zorgt ervoor dat deze klachtenregelingen bij de belanghebbenden bekend zijn.	✓
49.	De instellingen leggen verantwoording over de horizontale dialoog met externe belanghebbenden af in het jaarverslag.	✓

Deel 4: Overige governance-elementen in de regelgeving over verslaggeving van de rijksoverheid			
Nr.	Eis overheid	Bron regelgeving	Check instelling
50.	Het geheel van verslaggevingsdocumenten bestaande uit jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens.	Burgerlijk Wetboek (BW) boek 2, titel 9	✓
51.	Aansluiting BW en verslaggeving onderwijs met <ul style="list-style-type: none"> · Aansluiting BW en richtlijnen jaarverslaggeving onderwijs · Afwijkingen en in aanvulling op BW · Aanvullende richtlijnen m.b.t. personeelsbeloningen, profileringsfonds(HO) en vergoedingen en declaraties (HO) · Aanlevering gegevens 	Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO)	✓
52.	WEB met verplichtingen t.a.v. <ul style="list-style-type: none"> · Kwaliteitszorg en verslag examens · Jaarrekening · Jaarverslag, nadere regels en verplichting om te vermelden hoe wordt omgegaan met de code Goed Bestuur · Verslag deelnemersraad · Bestuur en inrichting van de instellingen 	Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), <ul style="list-style-type: none"> · artikel 1.3.6. · artikel 2.5. · artikel 8a.2.1 · hoofdstuk 9, titel 2 	✓
53.	UWEB met nadere uitwerking verplichtingen WEB t.a.v. informatie en controleprotocol.	Uitvoeringsbesluit WEB, hoofdstuk 5	✓
54.	Controleprotocol met nadere uitwerking accountantscontrole en verantwoording met o.a. overzicht wet- en regelgeving en overzicht verantwoording van subsidiemiddelen conform Wet overige OCW-subsidies (WOOS) of de Regeling onderwijs subsidies (ROS)	Onderwijscontroleprotocol OCW / EZ	✓
55.	Medezeggenschap over strategische keuzes voor de instellingen conform Wet op de ondernemingsraden (WOR) en zeggenschap over onderwijs (Professioneel Statuut) en werkverdeling (CAO)	(WOR), Professioneel Statuut en CAO	✓

Bijlage 3: Checklist Code Goed Onderwijsbestuur VO

Voor de verantwoording over de naleving van de Code Goed Onderwijsbestuur VO in het Geïntegreerd Jaardocument over 2018 heeft het Clusius College een checklist opgesteld. De checklist bestaat uit de 47 richtlijnen zoals opgenomen in de Code Goed Onderwijsbestuur VO. In de kolom 'Check instelling' wordt aangegeven of het Clusius College aan een richtlijn voldoet.

De lidmaatschapseisen

Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
1.	Het bestuur publiceert: a. de statuten, het bestuursreglement, reglementen inzake het functioneren van het bestuur en het interne toezicht, het professioneel statuut, de integriteitscode, de klachtenregeling(en), de klokkenluidersregeling. b. het jaarverslag, al dan niet betaalde (hoofd- en) nevenfuncties van bestuurder(s) en toezichthouder(s) en de gegevens over het bestuur en de interne toezichthouder(s) op de website van de onderwijsorganisatie.	✓
2.	Het bestuur zorgt dat de doelstellingen en de aanpak van de horizontale dialoog met externe stakeholders in de organisatie worden geformaliseerd, verankerd, onderhouden en vermeld in het jaarverslag.	✓
3.	Het bestuur evalueert jaarlijks het eigen functioneren, legt de conclusies en afspraken schriftelijk vast en doet hierover verslag in het jaarverslag.	✓
4.	Voor het aanvaarden van een al dan niet betaalde nevenfunctie door de bestuurder(s) wordt vooraf goedkeuring gevraagd aan het interne toezicht. De criteria die dienen als basis voor het interne toezicht om zijn goedkeuring aan het aanvaarden van al dan niet betaalde nevenfuncties van de bestuurder(s) te verlenen of te onthouden, worden vastgelegd in een reglement.	✓
5.	Een toezichthouder kan niet benoemd worden tot (dagelijks) bestuurder bij dezelfde onderwijsorganisatie als waar hij toezichthouder is of is geweest. Een bestuurder kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een onderwijsorganisatie binnen de onderwijssector VO. Een bestuurder kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een onderwijsorganisatie in een andere onderwijssector dan het VO, tenzij het een ander voedingsgebied betreft.	✓
6.	Belangenverstrengeling van een bestuurder is niet toegestaan en hiervan is sprake bij familiale of vergelijkbare relaties en bij zakelijke relaties met intern toezichthouders, medebestuurders of leden van het management die rechtstreeks onder het bestuur vallen. Een bestuurder meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang aan de voorzitter van het interne toezicht en verschaft alle relevante informatie. Het interne toezicht beslist of sprake is van een tegenstrijdig belang en hoe daarmee wordt omgegaan, en maakt hiervan melding in het jaarverslag.	✓

Het bestuur

Taak en werkwijze		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
1.	De rechtspersoon, vertegenwoordigd door het bestuur, bestuurt als bevoegd gezag de onderwijsorganisatie. Hem komen alle taken en bevoegdheden toe die tot het bestuur van de onderwijsorganisatie behoren. Het bestuur is daarvoor eindverantwoordelijk en kan daarop worden aangesproken.	✓
2.	Besturen in het VO zijn verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none"> - de missie, de visie en de strategie van de onderwijsorganisatie, rekening houdend met haar maatschappelijke taken; - de realisatie van de doelstelling, prestaties en de kwaliteit van onderwijs en de bedrijfsvoering en het bewaken van de continuïteit; - het naleven van wet- en regelgeving; - het in en buiten rechte vertegenwoordigen van de organisatie, onder meer in dialoog met de omgeving en de dialoog met de collega-onderwijsorganisaties in en buiten de vereniging; - het betrekken van de omgeving bij de missie, visie, strategie, beleid, aanbod en kwaliteitszorg van de onderwijsorganisatie. 	✓
3.	Bij de vervulling van zijn taak richt het bestuur zich naar het belang van leerlingen en hun ouders, de belangen van de overige stakeholders, het belang van de onderwijsorganisatie en naar het belang van de samenleving. De missie en doelstellingen van de onderwijsorganisatie vormen het uitgangspunt voor het handelen van het bestuur. Het bestuur handelt en besluit in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur.	✓
4.	Het bestuur treedt als eenheid naar buiten.	✓
5.	De wijze waarop de functies intern toezicht en bestuur onderscheiden en gescheiden worden, is vastgelegd in de statuten en/of een reglement. Daarin staat beschreven welke organen welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben ten aanzien van het besturen, toezicht houden en het afleggen van verantwoording, hoe deze organen worden samengesteld en welke werkwijze deze hanteren.	✓
6.	Indien het bestuur uit meerdere personen bestaat, wordt duidelijk omschreven wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft. Dit wordt vastgelegd in de statuten en/of het reglement.	✓
7.	Het bestuur legt uitgangspunten en uitwerkingen ten aanzien van professionaliteit van leraren vast.	✓
8.	Het bestuur bevordert een cultuur binnen de organisatie die het mogelijk maakt dat werknemers en andere belanghebbenden melding durven maken van door hen vermoede onregelmatigheden binnen de organisatie.	✓
9.	Het bestuur heeft een beleid ter bevordering van het integer handelen. Het bestuur draagt zorg voor een integriteitcode, waarin concrete regels en algemene gedragslijnen zijn geformuleerd.	✓
10.	Het bestuur informeert het interne toezicht actief, tijdig en adequaat en verschaft alle informatie die het interne toezicht voor vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.	✓

Benoeming, ontslag en beloning

Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
11.	Het interne toezicht stelt de gewenste omvang van het bestuur vast.	✓
12.	Het interne toezicht stelt de contractduur van de bestuurder(s) vast en geeft met redenen omkleed aan of wordt gekozen voor een aanstelling voor bepaalde of onbepaalde tijd.	✓
13.	Het interne toezicht maakt ten minste eens in de vier jaar een integrale balans op van het functioneren van het bestuur, op basis van in ieder geval de gemaakte afspraken over doelen en doelbereiking, en het actuele functioneren van het bestuur in relatie tot de toekomstige opgaven van de organisatie.	✓
14.	Het interne toezicht evalueert en beoordeelt jaarlijks het functioneren van het bestuur en van de bestuurder(s). Het interne toezicht voert hiertoe functionerings- en beoordelingsgesprekken met het bestuur, op basis van inbreng uit de onderwijsorganisatie en legt de uitkomsten en gemaakte afspraken schriftelijk vast.	✓
15.	Het interne toezicht laat zich bij het vaststellen van de beloning van het bestuur leiden door de wet- en regelgeving op dit punt.	✓
16.	Het interne toezicht bewaakt jaarlijks de professionaliseringsbehoefte van het bestuur en ziet toe op de uitvoering.	✓

Belangenverstrengeling		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
17.	Het interne toezicht meldt in het jaarverslag alle al dan niet betaalde nevenfuncties van de bestuurder(s).	✓

Het interne toezicht

Taak en werkwijze		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
18.	Het interne toezicht houdt integraal en onafhankelijk toezicht op de onderwijsorganisatie, in het bijzonder op het college van bestuur, en houdt daarbij rekening met het organisatiebelang en het publieke belang.	✓
19.	Naast intern toezichthouder is het interne toezicht werkgever van de bestuurder(s), staat deze het bestuur als klankbord met raad terzijde.	✓
20.	Aanvullend op hetgeen in de Wet op het Voortgezet Onderwijs, art. 24e1 is vastgelegd, is het de taak van het interne toezicht toezicht te houden op: <ul style="list-style-type: none"> - het besturen van de kwaliteit van onderwijs en van de kwaliteitszorg; - de onderwijsinhoudelijke, personele en financiële meerjarenraming en de prognoses van leerlingaantallen; - de financiële sturing en de kwaliteit van de administratieve organisatie; - risico-inventarisatie en risicomanagement; - externe verbindingen; - processen naar (bestuurlijke) (de-)fusie; - de kwaliteit van het eigen functioneren. 	✓
21.	Voor welke 'majeure besluiten' het bestuur de goedkeuring nodig heeft van het interne toezicht wordt formeel vastgelegd en betreft in elk geval hetgeen hierover in de Wet op het Voortgezet Onderwijs art. 24e1 is vastgelegd.	✓
22.	De taken van het interne toezicht worden vastgesteld in de statuten.	✓
23.	De werkwijze van het interne toezicht worden vastgesteld in het toezichtreglement.	✓
24.	Het interne toezicht hanteert een toezichtkader met expliciete doelstellingen en indicatoren voor het eigen toezicht.	✓
25.	Het interne toezicht vergaart zelf actief en tijdig informatie bij het bestuur, de externe accountant, de medezeggenschapsraad, de directie, bij interne of externe functionarissen/adviseurs en externe organisaties en actoren.	✓
26.	Het interne toezicht ziet erop toe dat er een klokkenluidersregeling bestaat die het belanghebbenden mogelijk maakt zonder benadeling van hun belangen onregelmatigheden binnen de onderwijsorganisatie kenbaar te maken. Het interne toezicht is verantwoordelijk voor een correcte afhandeling en dient er specifiek op toe te zien dat de belangen van de klokkenluider ook daadwerkelijk voldoende beschermd worden.	✓
27.	Het interne toezicht evalueert periodiek en in aanwezigheid van het bestuur de onderlinge samenwerking tussen bestuur en intern toezicht en de inhoud en werking van het toezichtkader, eventueel onder externe begeleiding.	✓
28.	Het interne toezicht evalueert jaarlijks het eigen functioneren, legt de conclusies en afspraken schriftelijk vast en doet hierover verslag in het jaarverslag. Het bestuur wordt om input gevraagd. De conclusies van de zelfevaluatie van het interne toezicht worden nabesproken met het bestuur, en minimaal eens in de drie jaar vindt de zelfevaluatie plaats onder begeleiding van een externe moderator/voorzitter.	✓

Benoeming, ontslag, samenstelling en deskundigheid		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
29.	Het interne toezicht stelt de gewenste omvang van het toezichthoudend orgaan vast.	✓
30.	Het interne toezicht zorgt er bij de samenstelling van het interne toezicht voor dat voldoende en op dat moment bij de organisatie passende deskundigheid en ervaring aanwezig is.	✓
31.	Het interne toezicht legt de wettelijk voorgeschreven openbare profielen voor de leden van het interne toezicht voor advies voor aan het bestuur en, conform de WMS artikel 11q, aan de medezeggenschapsraad.	✓
32.	In het geval van een vacature binnen het interne toezicht wordt het profiel van het interne toezicht als geheel bekeken. Het profiel van het nieuw te werven lid wordt opnieuw vastgesteld.	✓
33.	Een zittingsperiode van interne toezichthouders is maximaal vier jaar, de jaren bij een eventuele rechtsvoorganger meegerekend. Er kan meerdere malen worden herbenoemd, mits de maximale zittingsduur van acht jaar niet wordt overschreden. Bij herbenoeming wordt het desbetreffende lid beoordeeld op basis van zijn competenties in relatie tot het (herijkte) profiel. Hiertoe voert de voorzitter van het interne toezicht jaarlijks functioneringsgesprekken met alle leden van het interne toezicht. De vicevoorzitter en een lid voeren een functioneringsgesprek met de voorzitter van het interne toezicht.	✓
34.	Het interne toezicht inventariseert jaarlijks na overleg met het bestuur de professionaliseringsbehoefte van het interne toezicht als geheel en van de afzonderlijke leden en ziet toe op de uitvoering.	✓

Honorering		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
35.	Het interne toezicht bepaalt de vorm en de hoogte van de eigen vergoeding, mits deze redelijk en billijk zijn. De afspraken worden openbaar gemaakt via de website van de onderwijsorganisatie en jaarlijks verantwoord in de jaarrekening.	✓

Onafhankelijkheid		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
36.	Aan de functie van toezichthouder is zodanig invulling gegeven dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.	✓
37.	Zij die deel uitmaken van het interne toezicht verrichten nooit taken die aan de (dagelijks) bestuurder toebehoren.	✓

Belangenverstrengeling		
Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
38.	Een (oud)bestuurder is niet benoembaar als interne toezichthouder bij dezelfde onderwijsorganisatie of haar eventuele rechtsopvolger.	✓
39.	Een interne toezichthouder kan niet tegelijkertijd de functie van bestuurder vervullen bij een onderwijsorganisatie binnen de onderwijssector VO. Een interne toezichthouder kan niet tegelijkertijd de functie van bestuurder vervullen bij een onderwijsorganisatie in een andere onderwijssector dan het VO, tenzij het een ander voedingsgebied betreft.	✓
40.	Een interne toezichthouder meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang aan de voorzitter van het interne toezicht en zijn collega-leden en verschaft alle relevante informatie. Het interne toezicht beslist of sprake is van een tegenstrijdig belang en hoe daarmee wordt omgegaan, en maakt hiervan melding in het jaarverslag.	✓
41.	Belangenverstrengeling van een intern toezichthouder is niet toegestaan. Hiervan is sprake bij familiale of vergelijkbare relaties en bij zakelijke relaties met andere interne toezichthouders, bestuurders of leden van het management die rechtstreeks onder het bestuur vallen.	✓
42.	Het door een interne toezichthouder aanvaarden van een hoofd- of nevenfunctie, al dan niet betaald, wordt gemeld aan het interne toezicht.	✓
43.	Het interne toezicht meldt in het jaarverslag alle al dan niet betaalde hoofd- en nevenfuncties van interne toezichthouders	✓
44.	De onderwijsorganisatie verstrekt noch aan bestuurders, noch aan intern toezichthouders persoonlijke leningen of financiële garanties.	✓

De externe accountant

Nr.	Afspraak uit de code 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'	Check instelling
45.	Het interne toezicht is de opdrachtgever van de externe accountant. Het interne toezicht beoordeelt jaarlijks het functioneren van de externe accountant en besteedt de functie van externe accountant (minimaal) om de vijf jaar opnieuw aan.	✓
46.	De externe accountant woont in ieder geval de vergadering(en) van het interne toezicht bij waarin wordt gesproken over de jaarrekening en de managementletter.	✓
47.	De externe accountant rapporteert zijn bevindingen betreffende het onderzoek van de jaarrekening gelijktijdig aan het bestuur en het interne toezicht.	✓

Bijlage 4: Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's)

Onderwijs: Eigentijds, aantrekkelijk en goed onderwijs

	Streefwaarde	Bandbreedte	2018	2017	2016
<i>Vmbo</i>					
- Tevredenheid ouders	> 7,50	7,00 tot 7,50	7,7 ●	7,8 ●	●
- Tevredenheid leerlingen	> 7,00	6,50 tot 7,00	7,0 ●	7,0 ●	●
- Verschillen SE-CE	-0,3 tot 0,3	-0,5 tot 0,5	0,15 ●	0,13 ●	●
- Examencijfers					
Basisberoepsgerichte leerweg	> 6,5	6,1 tot 6,5	6,66 ●	6,90 ●	●
Kaderberoepsgerichte leerweg	> 6,23	6,1 tot 6,23	6,32 ●	6,26 ●	●
Gemengde leerweg	> 6,19	6,14 tot 6,19	6,30 ●	6,30 ●	●
- Onderbouwsnelheid	> 95,5%	92% tot 95,5%	99,0% ●	98,9% ●	●
- Bovenbouwsucces					
Basisberoepsgerichte leerweg	> 88%	82% tot 88%	96,5% ●	95,5% ●	●
Kaderberoepsgerichte leerweg	> 87%	80% tot 87%	94,5% ●	91,4% ●	●
Gemengde leerweg	> 87%	81% tot 87%	92,7% ●	92,4% ●	●
- Zittende leerlingen (1 oktober)	>= Begroting	afwijking < 1%	3.945 ●	4.031 ●	●
- Leerlingen per fte	> 9,75	9,5 tot 9,75	9,69 ●	9,81 ●	●
- Voortijdige schoolverlaters (VSV)					
Onderbouw	<= 0,2%	0,2% < 0,5%	0,22% ●	0,00% ●	●
Bovenbouw	<= 1,5%	1,5% < 2%	1,39% ●	0,77% ●	●
- Oordeel inspectie opbrengstindicatoren	voldoende	1x onvoldoende	1x onvoldoende ●	2x onvoldoende ●	●
<i>Mbo</i>					
- Tevredenheid studenten	> 7,00	6,50 tot 7,00	6,6 ●	6,6 ●	●
- Diplomaresultaat					
Niveau 2	> 75%	61% tot 75%	55,8% ●	71,7% ●	●
Niveau 3 en 4	> 75%	70% tot 75%	73,6% ●	85,3% ●	●
- Jaarresultaat					
Niveau 2	> 75%	67% tot 75%	61,3% ●	75,5% ●	●
Niveau 3 en 4	> 75%	68% tot 75%	69,7% ●	82,5% ●	●
- Startersresultaat					
Niveau 2	> 90%	79% tot 90%	75,3% ●	88,9% ●	●
Niveau 3 en 4	> 90%	82% tot 90%	81,7% ●	82,1% ●	●
- Zittende studenten (1 oktober)	>= Begroting	afwijking < 1%	1.597 ●	1.635 ●	●
- Studenten per fte	13	12,5 tot 13,0	10,5 ●	10,9 ●	●
- Voortijdige schoolverlaters (VSV)					
Entree	<15%	15% tot 27,5%	30,0% ●	15,2% ●	●
Niveau 2	< 6%	6% tot 9,4%	11,4% ●	8,3% ●	●
Niveau 3	< 2%	2% tot 3,5%	3,6% ●	3,0% ●	●
Niveau 4	< 2%	2% tot 2,75%	2,1% ●	1,5% ●	●
- Ongediplomeerde instellingsverlaters	< 5%	5% tot 10%	12,7% ●	7,9% ●	●
- Oordeel inspectie	voldoende		3x onvoldoende ●	1x onvoldoende ●	●

Personeel: Betrokken en professionele medewerkers

	Streefwaarde	Bandbreedte	2018	2017	2016
- Fte	<= Begroting		624,26 ●	616,09 ●	●
Bepaalde en onbepaalde tijd	17,5%	10% tot 25%	17,7% ●	15,7% ●	●
- Verzuimpercentage	5,0%	5,0% tot 5,7%	6,0% ●	6,1% ●	●
- Bevoegdheden (onbevoegd/bevoegd)	> 90%	85% tot 90%	91,8% ●	84,9% ●	●
- Tevredenheid medewerkers	> 7,25	7,00 tot 7,25	7,5 ●	7,4 ●	●

Financieel: Een gezonde, zelfbewuste organisatie

	Streefwaarde	Bandbreedte	2018	2017	2016
- Resultaat (staat van baten en lasten)	Begroting		€ -87.034 ●	€ 461.000 ●	●
- Saldo liquide middelen	> € 3 miljoen		€ 10.497.000 ●	€ 8.247.000 ●	●
- Investerings	Begroting		€ 1.230.000 ●	€ 1.221.000 ●	●
- Solvabiliteit	50%	40% tot 75%	63,2% ●	62,3% ●	●
- Rentabiliteit	1%	0% tot 2%	-0,1% ●	0,8% ●	●
- Liquiditeit	> 0,5		1,02 ●	0,79 ●	●
- Personele lasten t.o.v. totale baten	71%	69% tot 73%	75,6% ●	74,3% ●	●

Bijlage 5: Verslag Examencommissie mbo

Het jaar 2018 was voor de examencommissie wederom het jaar van verandering voor wat betreft de samenstelling. Per 1 augustus 2017 is de 'Wijziging van de Wet Educatie- en beroepsonderwijs inzake aanscherping van de eisen met betrekking tot examencommissies in het mbo en een technische aanpassing' van kracht geworden.

Begin 2018 bestond er naast de centrale examencommissie nog op elke mbo-vestiging een (vestiging)examencommissie. Na advies van de onderwijsinspectie heeft het college van bestuur besloten de drie vestigingsexamencommissies op te heffen en één onafhankelijke examencommissie in te stellen en deze goed te faciliteren. De samenstelling van de examencommissie is per 1 maart 2018 uitgebreid en bestaat uit: de externe voorzitter mevr. A. van den Broek (onafhankelijk), de heer C. Kooi (secretaris), mevr. A. van Kruijssen (onderwijs), mevr. D. Krelekamp en mevr. M. Martin (docenten) en de heer P. Raven en mevr. P. Bloedjes (bedrijfsleven/ondernemer). Mevr. E. Sikking ondersteunt de commissie inhoudelijk als adviseur en secretariële ondersteuning gebeurt door mevr. A. Bakker.

De examencommissie heeft tot taak het borgen van de kwaliteit van de examinering en examens, het vaststellen van richtlijnen om de examens te beoordelen op kwaliteit en vaststellen of een diploma of ander waardepapier op juiste gronden wordt afgegeven. De commissie verleent vrijstelling voor examens, stelt examens vast en verleent toestemming tot het verlenen van faciliteiten voor afwijkende examenafnames. Ook onderneemt de commissie actie bij geconstateerde onregelmatigheden c.q. fraude.

De examencommissie stelt formats en protocollen vast t.b.v. de organisatie, afname en archivering van examens.

De examencommissie leverde aan het CvB:

- een handboek examinering 2018-2019;
- het examenverslag over het schooljaar 2017-2018 met aanbevelingen voor verbetering;
- het onderzoeksplan 2018-2019.

De examencommissie stelde het examenreglement, de examenplannen en alle beroepsgerichte, AVO- en keuzedeelexamens vast.

De secretaris, onderwijs- en docentleden voeren dagelijks/wekelijks de taken van de examencommissie uit. Naast de vaststelling van alle examendocumenten borgt de commissie de examens o.a. door de examinering te monitoren middels haar planmatige en steekproefgerichte onderzoeken.

De examencommissie wordt in haar ontwikkeling begeleid door het CINOP (José Dams en Rena Punt). Ten behoeve van het vaststellen van examendocumenten zijn de commissieleden door het IVA (Paula Willemse) getraind. Individuele leden van de examencommissie genieten trainingen.

De examencommissie kwam driemaal in de "oude" en negenmaal in de "nieuwe" samenstelling bijeen.

Na elke examencommissievergadering vindt inhoudelijk overleg plaats, de ene maand met het CvB en de volgende maand met de directeurs. Na elke vergadering van de examencommissie worden de besluiten gedeeld via de nieuwsbrieven van de vestigingen. Vanuit de examencommissie vindt elke vijf weken overleg plaats met de teamleiders examinering van de drie vestigingen.

Samenvattend heeft de examencommissie in 2018 de volgende taken verricht:

A. *Diplomeren*

Van 442 studenten is vastgesteld dat zij aan de diploma-eisen voldeden. Dat is 68% van alle studenten in hun diplomajaar.

B. *Examenbeleid*

Door de examencommissie zijn vastgesteld:

- Het handboek examinering voor de tweede helft van 2017-2018.
- Het handboek voor het gehele schooljaar 2018-2019.
- Het examenverslag 2017-2018.
- Het onderzoekplan 2018-2019.
- Onderwijs en examenregeling, die is opgedeeld in:
 - Algemene informatie onderwijs en examinering
 - 47 examenplannen cohort 2018
 - Examenreglement
 - Regeling taal en rekenen
 - Regeling beroepsgericht examen
 - Keuzedeelreglement
- Faciliteiten voor het verlenen van afwijkende examenfaciliteiten.
- Vrijstellingsregeling.
- Beleid examinering keuzedelen.
- 30 keuzedeelexamens.
- Advies over de keuze voor aanschaf van AVO-instellingsexamens.

C. *Borgen en monitoren examenkwaliteit*

Om de kwaliteit te kunnen monitoren zijn er audits en controles uitgevoerd.

- Jaarlijks wordt door de examencommissie een onderzoekplan (v/h bezoekplan) vastgesteld en daarnaast vinden ook steekproeven plaats. In totaal zijn 24 examens bezocht. Van elk bezoek wordt een verslag gemaakt. De steekproefverslagen zijn met betreffende assessoren en teamleiders besproken waarbij het accent ligt op het verbeteren van de kwaliteitsaspecten organisatie en uitvoering. Twee bezoeken gaven aanleiding tot een gesprek met de schoolassessor en teamleider.
- Er zijn twee instellingsexamens Engels en twee instellingsexamens Nederlands bezocht. Ook deze bevindingen zijn met de assessoren besproken. Dit jaar is de procesgang voor het afnemen van de centrale examens Nederlands en Engels onderzocht. Dit gaf geen aanleiding voor verbeteractiviteiten.
- Voor elke vaststelling voor diplomering wordt steekproefgericht onderzoek verricht op de examendossiers. Bij twee beoordelingen werden de tellingen opnieuw uitgevoerd en vastgesteld.

D. *Belangrijkste aandachtspunten in het examenverslag 2017-2018*

- Sturing op de kwaliteit van organisatie en afname.
- Scholing deskundigheid afname, constructie, beoordelen en vaststellen examens.
- Voorlichting aan studenten over examinering.
- ICT-verbetering: inrichting registratie en aanmaak van waardepapieren.
- Geheimhouding rond examens.

E. *Overig*

Door drie studenten is een klacht ingediend. Een aanleiding was de uitslag van het afgelegde examen en dit is met de student besproken en afgehandeld. Twee studenten

gaven aan onvoldoende te zijn voorgelicht voor het examen. Deze klachten zijn door de examencommissie schriftelijk met de student afgehandeld en met het team besproken.

Bijlage 6: Verantwoording passend onderwijs vmbo

Passend onderwijs in het Clusius College

In de vestigingen Amsterdam Noord en Purmerend is er in het SWV (samenwerkingsverband passend onderwijs) niet gekozen voor opting out. Dit betekent dat er in deze regio's via het bekende (oude) systeem wordt gewerkt waarbij de leerlingen op basis van een test een indicatie LWOO (leerwegondersteunend onderwijs) krijgen en met deze indicatie ontvangt de school van DUO rechtstreeks de lichte ondersteuningsmiddelen. Het Samenwerkingsverband ontvangt in deze situatie alleen de middelen voor zware ondersteuning (voorheen het 'rugzakje'). De mogelijkheden om als SWV beleidsrijk samen te werken met de gemeenten rond jeugd(zorg) is in deze situatie beperkt.

In 2018 zaten alle leerlingen in het vierde leerjaar van het vmbo nog in de oude situatie van voor de opting out. Dit betekent dat voor alle leerlingen met een LWOO-indicatie de school de middelen voor lichte ondersteuning nog rechtstreek van DUO ontving.

SWV West-Friesland, vestiging Hoorn

Ontvangen middelen van het SWV:

Lichte ondersteuning:	€ 232.894
Zware ondersteuning:	€ 258.031

Typen van ondersteuning die de vestiging biedt met het betreffende budget.

- Wij bieden de basisondersteuning in de klas. Dit betekent dat de docenten en mentoren voldoende zijn toegerust om de leerlingen te begeleiden in de basisondersteuning. Hebben leerlingen meer ondersteuningsbehoefte, dan wordt de leerling extra begeleid. Die extra begeleiding, breedteondersteuning wordt geboden door de leerlingbegeleiders. We hebben een aparte ruimte, het Bolwerk, waar de leerlingbegeleiders werken. Die ondersteuning is heel breed.

Hieronder enkele voorbeelden:

- Mentoren en docenten lopen (heel vaak) makkelijk binnen om te overleggen over een leerling. Interne professionalisering door leerlingbegeleiders levert heel veel op. Handelingsverlegenheid van docenten is hierdoor afgenomen.
- Leerlingen kunnen middels een time-out-kaart, na overleg met docent, verder werken in het Bolwerk. Na het lesuur gaan ze bijna altijd de klas weer in. Waar nodig geeft de leerlingbegeleider de leerling de aandacht die nodig is.
- Er zijn leerlingen die wekelijks een gesprek hebben over bijvoorbeeld sociaal welbevinden. Dit gesprek vindt plaats in het Bolwerk en wordt gevoerd door de leerlingbegeleider.
- De contacten hierover met ouders/verzorgers worden dan ook gedaan door de begeleiders. Uiteraard wordt ook de interne communicatie verzorgd.
- Leerlingen mogen pauzeren in het Bolwerk. Dit wordt aangeboden aan leerlingen voor wie de grote kantine te druk is.
- Leerlingbegeleiders overleggen wekelijks met elkaar. Daarnaast zijn er structurele interne (bijvoorbeeld met leerplicht, J&G-werker, transitiecoaches) en externe overlegmomenten. De verbinding met de diepteondersteuning is goed te noemen.
- Wanneer wij alles hebben geboden wat binnen ons ondersteuningsprofiel beschreven staat en de leerling 'meer' nodig heeft, dan wordt de leerling besproken in de TCO (Toewijzingscommissie Ondersteuning). Hier schuift ook een leerlingbegeleider aan.

- Wanneer er sprake is van grote problematiek (vaak in de thuissituatie) en er hulpverlening ingezet moet worden (vaak in de vorm van één gezin één plan) of Veilig Thuis dan neemt een leerlingbegeleider de ondersteuning van de mentor over.
- Wanneer een leerling door omstandigheden (cognitief of vanwege gedrag) van school moet wisselen, neemt de leerlingbegeleider de ondersteuning over van de mentor.
- Aantal leerlingen met een OPP (ontwikkelingsperspectief) per leerjaar:
Lj 1: 40
Lj 2: 45
Lj 3: 24
Lj 4: 22

Specifieke ontwikkelingen of veranderingen van het afgelopen jaar:

- Toename van het aantal leerlingen dat niet in staat is om naar school te komen.
- Leerlingen die wachten op een plek in het VSO en nu een aangepast rooster hebben; een aantal uren per week in het Bolwerk zitten te werken.
- Leerling met lichamelijke klachten: heeft een aangepast rooster en zit een aantal uren per week in het Bolwerk te werken.
- Een aantal leerlingen dat thuis zit met een angststoornis en daardoor niet naar school komen.
- Afstroom naar praktijkschool van kinderen die het niveau niet aan kunnen.

Er zijn geen klachten op de vestiging binnengekomen over passend onderwijs.

SWV West-Friesland, vestiging Grootebroek

Ontvangen middelen van het SWV:

Lichte ondersteuning: € 95.594

Zware ondersteuning: € 77.564

Besteed aan:

Aanpassen ratio voor berekening toe te kennen formatie.

We hebben 40% LWOO-geïndiceerde leerlingen.

Populatie per 1-1-2018: 218 leerlingen.

Toe te kennen formatie zonder LWOO-geïndiceerde leerlingen:

$218 : 15 = 14,53$ fte

Toegekende formatie met 40% geïndiceerde leerlingen:

$(0,4 * 218) : 10 = 8,72$ fte

$(0,6 * 218) : 15 = 8,72$ fte

Totaal: 17,44 fte

GPL € 67.500,-

Dus extra ingezet: $17,44 - 14,53 = 2,91$ fte $= 2,9 * € 67.500 = € 195.750$

Per klas is 80 klokuren extra mentor ondersteuning ingecalculeerd:

Totaal $12 * 80 = 960$ klokuur = $0,60$ fte $= 0,6 * € 67.500 = € 40.500$

Extra lessen sova training klas 1 en 2 = 6 lessen per week = $0,2308$ fte = € 15.577

RT(remedial teaching)-lessen klas 1 en 2 = 6 lessen per week = $0,2308$ fte = € 15.577

Formatie ondersteuningscoördinator = $0,6$ fte $= 0,6 * € 67.500 = € 40.500$

Formatie TL onder- en bovenbouw elk $0,3$ fte LC = $0,6$ fte LC $= 0,6 * € 75.000 = € 45.000$

Formatie docent als lid van het ondersteuningsteam: 0,2 fte	=0,2 * € 67.500 = € 13.500
Dyslexiecoördinator 100 klokuren per jaar = 0,0625 fte	=0,06 * € 67.500 = € 4.050
Faalangstreductietrainer 100 klokuren per jaar = 0,0625 fte	=0,06 * € 67.500 = € 4.050
Totaal ingezet voor ondersteuning:	€ 374.504

Lopende ondersteuningstrajecten:

Leerjaar	Leerlingen met individueel handelingsplan	Leerlingen met ontwikkelperspectiefplan
1	1	5
2	3	6
3	17	5
4	5	1
Totaal:	26	17

Bij 43 van de 218 leerlingen is een maatwerktraject afgesproken in de vorm van een individueel handelingsplan of een ontwikkelperspectief plan.

Bij een ontwikkelperspectiefplan zijn ook externen betrokken in het kader van de ondersteuning.

Het Clusius College Grootebroek heeft geen officiële klachten ontvangen over passend onderwijs in 2018.

SWV Midden Kennemerland, vestiging Castricum

Ontvangen middelen van het SWV:

Lichte ondersteuning	€ 671.922
Zware ondersteuning	€ 176.500

Kwantitatieve verantwoording

Omschrijving	Aantal	Perc. van 1.066 ln
thuiszitters	10	0,9%
langdurig verzuimers	10	0,9%
ITV-leerlingen (12 intensief en 33 licht)	45	4,2%
BTV-plaatsingen	7	0,6%
overplaatsingen andere scholen i.v.m. Beter passend onderwijs	3	0,3%
overplaatsingen naar andere afdelingen	19	1,7%
leerlingen in begeleiding door zorgteam (ZAT)	83	7,7%
leerlingen met geconstateerde achterstanden (LWOO-criteria)	218	20,4%
aantal leerlingen m.b.t. leerlingbegeleiding	79	7,4%
aantallen leerlingen sova	14	1,3%
aantallen leerlingen frt (faalangsreductietraining)	14	1,3%
leerlingen in begeleiding door jeugdzorg (CJG/hulpverlening)	36	3,4%
leerlingen met opp's	83	7,7%
vervolg richting mbo-entree, niveau 2-4	260	24,4%
vervolg arbeid	0	0,0%
vervolg dagbesteding	2	0,2%
vervolg HAVO	4	0,4%
vervolg onbekend	2	0,2%

Kwalitatieve verantwoording

Wat zijn de doelen die wij ons als school stellen (gerelateerd aan het ondersteuningsplan)?

Een School van Kansen waarbij wij maatwerk inzetten; leerlingen met een ondersteuningsbehoefte kunnen toeleiden tot een diploma. Hierbij bouwen we op interne deskundigheid.

Wat is de onderbouwing van de keuzes die gemaakt zijn?

De betrokkenheid bij onze leerlingen is onze kracht en tevens onze valkuil; wij kennen de leerlingen en werken binnen de grenzen van onze mogelijkheden (en soms gaan we hierin te ver, achteraf geconstateerd)

Wat zijn de resultaten die zijn geboekt?

Kleinere klassen in leerjaar 3 KB; Onderwijsconcept Kader Specifiek (recht doen aan de motivatie van deze leerlingen)

Wat zijn onze ambities voor de komende periode op korte en langere termijn?

Het wordt realistisch dat een groep leerlingen het bij ons niet gaat redden; dit heeft te maken met externe factoren zoals advies basisschool, toename van gedragsproblematiek, de thuissituaties en het steeds moeilijker vinden van kwalitatief personeel. Wij werken met traditioneel onderwijs waarbij (het bieden van) de structuur ons groot heeft gemaakt; deze structuur is niet altijd meer een vanzelfsprekendheid (bij jongere collega's) en deze ruis levert ook weer extra prikkels op bij de jongeren. 80% draait goed en de aandacht die naar de 20% (moet) gaan, maakt het werken in ons onderwijs wel steeds zwaarder.

Ambities:

- (nog) eerder dus in de onderbouw signaleren of het behalen van een diploma bij ons kansrijk is.
- Mentor-in-zijn-kracht; de spil in het onderwijs versterken. Zonder dat dit buitengewone capaciteiten lijkt te vragen. Aandacht voor de leerling en aandacht voor de groep
- Inzet op teamscholing
- Inzet op eigenaarschap bij leerlingen om hiermee de motivatie voor leren te vergroten; project van Toetscultuur naar Feedbackcultuur

Er zijn geen klachten over passend onderwijs bij de vestiging geweest in 2018.

SWV Kop van Noord-Holland, vestiging Schagen

Ontvangen middelen van het SWV € 579.143

Typen van lichte ondersteuning die de vestiging biedt met het betreffende budget.

• Krachtig mentoraat (twee mentoren per klas) (1,0 fte):	= € 71.500
• Kleine klassen (vraagt extra aandacht in 2019-2020, niet voldoende uitgevoerd in 2018-2019) (3,0 fte):	= € 214.500
• Extra begeleiding in het ondersteuningspunt (schoolpsycholoog, huiswerkbegeleiding) (0,6 fte):	= € 42.900
• Inhuur extra begeleiding uit SWV voor mbo-2 (0,2 fte):	= € 14.300
• Inzet ondersteuningcoördinator (0,7 fte):	= € 50.050

Het SWV bemant daarnaast het ondersteuningspunt van waaruit leerlingen met ondersteuningsbehoefte begeleid kunnen worden. Hier werken drie medewerkers met een totale betrekkingssomvang van 2,2 fte.

Aantal leerlingen met een ondersteuningsdossiers (per leerjaar)

In heel 2018 hadden 95 leerlingen een groeidocument. Dit hoge aantal komt doordat het gaat om het kalenderjaar 2018 i.p.v. enkel het schooljaar. Hierdoor zijn er twee schooljaren gecombineerd. Gemiddeld waren er in schooljaar 2018-2019, 60 leerlingen met een groeidocument.

- Leerjaar 1: 28
- Leerjaar 2: 19
- Leerjaar 3: 15
- Leerjaar 4: 33

Grove verdeling van type ondersteuningsbehoeften over de aantallen.

Ondersteuningsbehoeften* op het gebied van:

• Gedrag:	21
• Lichamelijk:	6
• Leer- en werkhouding (plannen en organiseren):	21
• Sociaal-emotioneel functioneren:	47

* De meeste leerlingen hebben op diverse gebieden een ondersteuningsvraag.

Specifieke ontwikkelingen of veranderingen van het afgelopen jaar.

We zijn gestart met ontwikkelingen in het OSP en een intensievere samenwerking met het SWV, werken aan een breed gedragen visie, planning van werkzaamheden, bemensing van het OSP, efficiënt werken, tijdig doorverwijzen en terug naar lichte ondersteuning wanneer nodig.

Verder werken we in het hele team Schagen aan een ontwikkeling in verdeling van het werk, verbetering van het mentoraat, twee mentoren gelijktijdig per klas en scherp zijn op klassengrootte. We willen de toegekende € 816.000 uit het SWV voor 2019 optimaal benutten.

Geen klachten op de vestiging over passend onderwijs in 2018.

SWV VO Waterland, vestiging Purmerend

Basisondersteuning 17-18	€	39286
Arrangementen 17-18	€	16905
Ondersteuning zorgcoördinator 17-18	€	12410
SWV VO Waterland, T1 arr.	€	2959
	€	71560

Besteed aan:

Basisondersteuning

De middelen zijn beschikbaar gesteld voor het op een innovatieve wijze versterken van de basisondersteuning binnen de school, met als primaire doel de uitstroom naar VSO terug te brengen. Het Clusius College heeft deze middelen benut voor het opzetten van een "structuurklas" waarin leerlingen zijn geplaatst die veel verzuimden of dreigden uit te vallen naar andere typen onderwijs. Het gaat hierbij om leerlingen met bijvoorbeeld:

- Psychiatrische problematiek (ADHD, ADD, ASS, angststoornissen, etc.).
- Somatische problematiek.
- Opvoedingsproblematiek.
- Verslaving.
- Instabiele thuissituatie.

De structuurklas is in 2016-2017 opgezet in het derde leerjaar en in 2017-2018 is de structuurklas aangeboden in zowel het derde, als het vierde leerjaar.

De totale kosten voor de structuurklas zijn als volgt opgebouwd:

Jaarlast realisatie en inrichting extra lokaal	€	5500
Inzet docenten (1,3 fte)	€	81575
TOA bij praktijklessen (0,2 fte)	€	9000
Inzet BPO 1 dag per week (0,2 fte)	€	13752
Inzet RT 1 dag per week (0,2 fte)	€	12550
Totale jaarlast structuurklas	€	122377

In 2017-2018 zijn twee structuurklassen ingezet. Het betreft twee klassen die onderwijs krijgen in een vast lokaal, met minder docenten, intensieve verzuimopvolging, extra lessen en differentiatie in zowel leerstof als tijd. Ook is (zo nodig) altijd ondersteuning mogelijk door het Zorgteam (BPO, RT, Zorgcoördinator) of externe hulpverlening en schoolmaatschappelijk werk.

Het aantal bij de structuurklas betrokken leerlingen is:

	Structuurklas 3	Structuurklas 4
2017-2018	10	12

Ondersteuning zorgcoördinator

Wij hebben een leerlingbegeleider (BPO) fulltime in dienst genomen. Deze is in staat leerlingen zeer laagdrempelig te begeleiden met allerlei schoolse ondersteuningsvragen. Hij vangt de leerlingen op die (bijvoorbeeld) wegens angst of depressie de les niet in kunnen gaan. Ook de Onderwijs Ondersteunings Plannen (OPP's) worden door de leerlingbegeleider opgesteld. De leerlingbegeleider is ook voor een deel van zijn baan betrokken bij de opgezette structuurklas(sen). De bijdrage voor ondersteuning voor de zorgcoördinator wordt op deze wijze vorm en inhoud gegeven.

Arrangementen

Het SWV biedt arrangementen (A-, A, A+ en B) om specialistische ondersteuning toe te kunnen voegen aan de basisondersteuning binnen de reguliere school. Het arrangementstype hangt af van de ondersteuningsvraag.

De hoogte van het toe te kennen bedrag hangt samen met de geraamde kosten van het vooraf op te stellen ontwikkelingsperspectief (OPP), dat is aangevuld met doelen waaraan men wil werken (plan van aanpak). De verschillende arrangementen zijn gekoppeld aan een maximaal bedrag.

A-	Maximaal € 1600	(als een leerling ook al een aanwijzing op LWOO of PrO heeft)
A	Maximaal € 2000	
A+	Maximaal € 3000	
B	Maximaal € 4000	

De arrangementen worden per schooljaar toegekend (en dus niet per kalenderjaar).

De arrangementen worden in termijnen uitgekeerd aan de scholen. De verantwoording op de inhoud vindt plaats binnen het SWV door een aanvraag te koppelen aan het eerdergenoemde plan van aanpak (OPP + aanvullende doelen) en het aanleveren van een evaluatie van het plan na afloop.

Het aantal leerlingen dat in 2017-2018 een arrangement toegewezen heeft gekregen is:

Arrangement	A-	A	A+	B
Aantal leerlingen	5	7	1	0

De toegekende bedragen (in 2017-2018) varieerden van € 400 tot € 3.000.

De € 2.959 (beschreven als SWV VO Waterland, T1 arr.) betreft een uitbetaling in december 2018 van de eerste termijn van een drietal arrangementen (1x A-, 1x A+ en 1x B) die zijn toegekend voor schooljaar 2018-2019.

Het aantal klachten in 2017-2018 ten aanzien van passend onderwijs was: 1.

SWV Amsterdam-Diemen, vestiging Amsterdam

Ontvangen middelen van het SWV:

zorgcoördinator 2018	€ 8.000
aanvulling resultaat	€ 5.900
zware ondersteuning	€ 41.952
Totaal:	€ 55.852

Besteed aan:

Activiteit	Beschrijving activiteit	Ingezette middelen
SWV, zorgcoördinator 2018 (lichte ondersteuning)	Bijeenkomsten zorgcoördinator overleg + kenniskringen 12 uur	€ 8.000
SWV, aanvulling resultaat (lichte ondersteuning)	Scholing zorgcoördinator	€ 2.000
Zware ondersteuning SWV	Plaatsingen transferium, STOP, School2care	€ 10.446
Zware ondersteuning SWV	Inzet pedagogisch conciërge	€ 7.270
Zware ondersteuning SWV	Ondersteuningsmiddelen	€ 7.214
Zware ondersteuning SWV	Dyslexie coördinatie (cursus + middelen)	€ 2.837
Zware ondersteuning SWV	Trainingen SOVA, JINC + JUBU + KIKD + Kanjertraining + faalangst en emotie regulatie training	€ 10.815
Zware ondersteuning SWV	Ondersteuning steun-/huiswerkklassen	€ 7.270
Totaal inzet ondersteuning		€ 55.852

Bij Clusius College Amsterdam krijgen alle 276 leerlingen in 2018 een OPP (ontwikkelingsperspectiefplan). Onderstaand een verdeling van leerjaren met aantal leerlingen:

Leerjaar 2018	Aantal leerlingen met ontwikkelingsperspectiefplan
1	67 leerlingen
2	77 leerlingen
3	70 leerlingen
4	62 leerlingen
Totaal	276 leerlingen waarvan 188 leerlingen met LWOO

Nieuwe ontwikkelingen betreft het ondersteuningsaanbod:

Trajectklas

Leerlingen die tijdelijk niet in hun eigen klas onderwijs kunnen volgen, volgen onderwijs op maat in de trajectklas. Gedurende het traject worden onderwijs ondersteuningsbehoeften in kaart gebracht. Leerlingen leren vaardigheden aan om zo snel mogelijk, maar maximaal na 3 maanden terug te keren naar de eigen klas. Ouders en hulpverlening worden betrokken om de voortgang van het onderwijsproces te optimaliseren.

In 2018 hebben 11 leerlingen een traject op maat in de trajectklas gevolgd.

Weekendacademie: Begeleiding van een soepele overstap van basisschool naar middelbare school. 13 leerlingen zijn gecoacht op verschillende laagdrempelige ondersteuningsvragen.

Het Clusius College Amsterdam heeft geen klachten ontvangen over passend onderwijs in 2018.

SWV Noord Kennemerland, vestiging Alkmaar

Ontvangen middelen van het SWV

Lichte ondersteuning	€ 308.773
Extra ondersteuning	€ 60.302
Ontwikkelagenda	€ 39.879
Totaal:	€ 408.972

Aantal fte OOM-voorziening

Ondersteuningscoördinator 0,4 fte voor het vmbo

OOM-begeleider: 0,36 fte

Trajectbegeleider: 0,52 fte (incl. BAPO)

Stagiaires: 0,42 fte

Daarnaast wordt deze formatie opgeplust (totaal 1,2 fte) vanuit middelen voor passend onderwijs die toegekend zijn aan het mbo. Op deze manier ontstaat een stevige ondersteuningsvoorziening voor vmbo én mbo samen.

Aantal fte gerelateerd aan de middelen in de klas

Docenten met ondersteuningstaak (leerlingbegeleiders): totaal 0,25 fte

Onderwijsassistent basisklas: 0,6 fte

Typen van ondersteuning die de vestiging biedt met het betreffende budget

Lichte ondersteuning (in de klas)

Clusius College Alkmaar biedt ondersteuning voor alle leerlingen. Deze ondersteuning is breed verankerd in de school (voorbeelden zijn; twee mentoren per klas, mentoruur en begeleidingsuur, klashandelingsplannen en cyclisch werken, ontwikkelgesprekken voor leerlingen, mentoruur en begeleidingsuur, kleinere klassengrootte, inzet onderwijsassistent in de onderbouw, inzet leerlingbegeleider in onderbouw en bovenbouw).

Extra ondersteuning (buiten de klas): OOM-voorziening van waaruit de begeleiding aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte wordt gecoördineerd en plaatsvindt.

Denk aan gesprekken met ouders en leerlingen, overleg met externe betrokkenen, ondersteuning van vakdocenten en mentoren.

Aantal leerlingen met OPP of TOP-dossier in 2018

Aantal leerlingen met TOP-dossier of OPP: ca. 30 leerlingen.

Zwaartepunt van aantal leerlingen met extra ondersteuning ligt in de onderbouw, in de bovenbouw vindt er een afbouw plaats wat terug te zien is in onderstaande tabel.

Klas 1: 30

Klas 2: 21

Klas 3: 9

Klas 4: 5

In 2018 hebben we verwezen:

0 leerlingen naar de bovenschoolse voorziening

2 leerlingen naar het PRO

2 leerlingen naar het VSO

0 individuele arrangementen aangevraagd

In schooljaar 2018-2019 zijn 63 leerlingen in het IOT (intern ondersteuningsteam) besproken. Deze leerlingen worden extra gemonitord en indien nodig direct weer in het IOT besproken.

Grove verdeling type ondersteuning

Type ondersteuning varieert van gebruik maken van time-outvoorziening, gesprekken met leerlingen (verschillende frequenties) plus contact met ouders (verschillende frequenties) tot alleen toetsen maken in OOM.

Opzet basisklas

In 2017 zijn we gestart met een "basisklas" met als doelgroep leerlingen die moeite hebben met de overgang van de po structuur naar het vo, met onvoldoende schoolse vaardigheden en/of grote leerachterstanden op het gebied van begrijpend lezen en/of inzichtelijk rekenen en/of motorisch onvoldoende ontwikkeld zijn. De basisklas leidt toe tot de reguliere bovenbouw waarbij de kinderen kansrijk zijn voor het behalen van het diploma en waar nodig toe leidt tot uitstroom naar het praktijkonderwijs.

Professionalisering

Er wordt gebruikgemaakt van scholingen die worden aangeboden door het SWV-NKL. Daarnaast wordt er jaarlijks deelgenomen aan de conferentie die ergens in het land wordt aangeboden. Eén trajectbegeleider is altijd aanwezig bij de trajectbegeleiders overleggen op het SWV-NKL

Veranderingen/ontwikkelingen van het afgelopen jaar

- Start afstudeeronderzoek door stagiaire Pedagogiek met als thema Sexting.
- Begeleiden 2e jaars stagiaire Pedagogiek
- Ingebruikname van TOP-dossier
- Invoering nieuw verzuimprotocol
- Invoering verscherpte meldcode
- December 2018: zelfevaluatie basisklas. De uitvoering is deels gefaciliteerd door het samenwerkingsverband en uitgevoerd door medewerkers van de school onder begeleiding van Hans van Dael (BMC) en Mieke van der Linde. De uitkomsten leiden tot een plan van aanpak, gericht op het krijgen van een nóg scherper beeld van de leerling, formuleren van heldere eenduidige doelen, voortdurende professionalisering van docenten en goede borging van de processen.

Aantal klachten m.b.t. passend onderwijs

Er zijn geen klachten binnengekomen over passend onderwijs op de vestiging.

SWV Noord -Kennemerland, vestiging Heerhugowaard

Ontvangen middelen SWV

Lichte ondersteuning	€ 219.666
Extra ondersteuning	€ 73.702
Ontwikkelagenda	€ 34.940
Totaal:	€ 327.909

Aantal fte OOM-voorziening

Ondersteuningscoördinator 1,0 fte (incl. BAPO)
 Ondersteuningscoördinator (vervanging): 0,3 fte
 Ondersteuningsbegeleider: 0,6 fte (incl. vervanging 0,1 fte)
 Ondersteuningsbegeleider: 0,6 fte (ziektevervanging)
 Docent met ondersteuningstaak: 0,15 fte
 Stagiaire: 0,8 fte

Typen van ondersteuning die de vestiging biedt met het betreffende budget

Lichte ondersteuning (in de klas)

Clusius College Heerhugowaard biedt ondersteuning voor alle leerlingen. Deze ondersteuning is breed verankerd in de school (voorbeelden zijn; twee mentoren per klas, mentoruur en begeleidingsuur, klashandelingsplannen en cyclisch werken, ontwikkelgesprekken voor leerlingen, kleinere klassengrootte, orthotheek).

Extra ondersteuning (buiten de klas): OOM-voorziening van waaruit de leerlingbegeleiding gecoördineerd wordt en plaatsvindt. Denk aan gesprekken met ouders en leerlingen, ondersteuning van vakdocenten en mentoren, extra inzet van de jeugd- en gezincoach.

Aantal leerlingen met dossier

In schooljaar 2018-2019 zijn (tot nog toe) 43 leerlingen in het IOT (intern ondersteuningsteam) besproken. Er zijn 24 leerlingen op een zogenaamd 'zijspoor'. Deze leerlingen worden extra gemonitord en indien nodig direct weer in het IOT ingebracht voor extra ondersteuning. Totaal 64 leerlingen gemonitord en follow-up vanuit de besprekingen.

Aantal leerlingen met OPP of TOP-dossier in 2018

Aantal leerlingen met TOP-dossier of OPP: ca. 30 leerlingen
 Zwaartepunt van aantal leerlingen met extra ondersteuning ligt in de onderbouw, in de bovenbouw vindt er een afbouw plaats (meestal in klas 2 en soms klas 3).

Grove verdeling type ondersteuning

Type ondersteuning varieert van gebruik maken van time-outvoorziening, gesprekken met leerlingen (verschillende frequenties) plus contact met ouders (verschillende frequenties) tot alleen toetsen maken in OOM. De verdeling tussen externaliserende en internaliserende problematiek is ongeveer 50/50.

Veranderingen/ontwikkelingen van het afgelopen jaar

- Zelfevaluatie OOM uitgevoerd en een plan van aanpak gemaakt (o.a. invoering doelenblad, zelfverantwoordelijkheid van leerlingen stimuleren).
- Start onderzoek door stagiaire m.b.t. verbinding tussen OOM en klas.
- Ingebruikname van TOP-dossier
- Invoering verzuimprotocol (HGW handelingsgericht werken)
- Invoering verscherpte meldcode

Aantal klachten m.b.t. passend onderwijs:

Er zijn geen klachten binnengekomen over passend onderwijs op de vestiging.

Bijlage 7: Verantwoording passend onderwijs mbo

Clusius College Hoorn

Toegekend budget passend onderwijs mbo: € 79.138

Aantal fte OOM-voorziening:

- Ondersteuningscoördinator: 0,8 fte
- Ondersteuningsbegeleider: 0,2 fte
- Ondersteuningsbegeleider: 0,4 fte

Typen van ondersteuning die de vestiging biedt met het betreffende budget

Lichte ondersteuning (in de klas):

Clusius College Hoorn mbo biedt ondersteuning voor alle studenten. Elke klas heeft een mentor, er vinden periodiek SLB-gesprekken plaats met de studenten en een bpv-begeleider begeleidt de student op de stageplek.

Extra ondersteuning (buiten de klas):

OOM-voorziening (onderwijs op maat) van waaruit de leerlingbegeleiding gecoördineerd wordt en plaatsvindt. Onder andere gesprekken met ouders en studenten, ondersteuning van vakdocenten en mentoren, preventieve verzuimgesprekken, extra inzet van de J&G-coach en een schoolverpleegkundige.

Aantal studenten met dossier

Schooljaar 2018-2019 zijn er 62 studenten die extra ondersteuning krijgen. Zij zijn allemaal besproken in het IOT (interne ondersteuningsteam). In het EOT (extern) zijn negentien studenten besproken. Het zwaartepunt van de begeleiding ligt bij de eerstejaars studenten.

Globale verdeling type ondersteuning

De ondersteuning bestaat uit:

- ondersteuning van docenten en opleidingsteams t.b.v. begeleiding van studenten;
- ondersteuning van studenten;
- beschikbaar stellen van het OOM-lokaal als time-outvoorziening en voor bijvoorbeeld het maken van toetsen;
- bedenken en uitvoeren van alternatieve trajecten voor studenten;
- contacten met/inzet van externe experts.

Veranderingen/ontwikkelingen in het afgelopen jaar:

- invoering verscherpte meldcode verzuim;
- betere voorlichting aan studenten over mogelijke ondersteuning en hoe de school omgaat met verzuim;
- stappenplan ontwikkeld voor het inzetten van extra begeleiding;
- voorlichting aan docenten over het invoeren in EduArte van gesprekken met studenten en ouders.

Aantal klachten m.b.t. passend onderwijs

Er zijn geen klachten binnengekomen over passend onderwijs op de vestiging.

Clusius College Alkmaar

Toegekend budget 2018:

- Passend onderwijs mbo: € 113.687
- Schoolmaatschappelijk werk mbo: € 33.865

Aantal fte OOM-voorziening:

- Ondersteuningscoördinator: 0,4 fte
- OOM-begeleider: 0,24 fte
- Trajectbegeleider: 0,55 fte

Daarnaast wordt deze formatie gecombineerd (totaal 1,2 fte) met middelen voor passend onderwijs die toegekend zijn aan het vmbo. Op deze manier ontstaat een stevige ondersteuningsvoorziening voor vmbo én mbo samen.

Aantal fte gerelateerd aan de middelen in de klas

Docenten met ondersteuningstaak (ondersteuningsdocenten en aspectverantwoordelijken studentondersteuning): totaal 0,45 fte

Verder wordt er specifieke ondersteuning geboden aan groepen met relatief veel kwetsbare jongeren, in het bijzonder in de entree- en niveau-2-opleidingen. Dit geldt zowel voor de ondersteuning op school als tijdens de beroepspraktijkvorming. Zo is er in de formatietoekenning van de bpv-begeleiders rekening gehouden dat zij een student met een ondersteuningsvraag vaker kunnen bezoeken.

Het budget voor schoolmaatschappelijk werk wordt vrijwel volledig ingezet voor de inhuur van een schoolmaatschappelijk werker.

Professionalisering

Er zijn in 2018 diverse scholingen aangeboden aan docententeams en aan de diverse ondersteuningsprofessionals.

Clusius College Schagen

Toegekend budget 2018 passend onderwijs mbo: € 20.403.

Ondersteuning:

- Ondersteuningscoördinator: 0,2 fte (€ 28.600).

Daarnaast wordt deze formatie gecombineerd met middelen voor passend onderwijs die toegekend zijn aan het vmbo. Op deze manier ontstaat een stevige ondersteuningsvoorziening voor vmbo én mbo samen.

Lichte ondersteuning in de klas

De docenten in het mbo hebben een ondersteuningstaak. Verder wordt er specifieke ondersteuning geboden aan groepen met relatief veel kwetsbare jongeren, in het bijzonder in de entree- en niveau-2-opleidingen. Dit geldt zowel voor de ondersteuning op school als tijdens de beroepspraktijkvorming. Zo is er in de formatietoekenning van de bpv-begeleiders rekening gehouden dat zij een student met een ondersteuningsvraag vaker kunnen bezoeken.

Het budget voor schoolmaatschappelijk werk wordt vrijwel volledig ingezet voor de inhuur van een schoolmaatschappelijk werker.

Professionalisering en ontwikkeling

Er is gestart met ontwikkelingen in het OSP en een intensievere samenwerking met het SWV, werken aan een breed gedragen visie, planning van werkzaamheden, bemensing van het OSP, efficiënt werken, tijdig doorverwijzen en terug naar lichte ondersteuning wanneer nodig.

Verder wordt in het hele team Schagen gewerkt aan een ontwikkeling in verdeling van het werk, verbeteren van het mentoraat (vmbo) en begeleiding (mbo), twee mentoren gelijktijdig per klas en scherp zijn op klassengrootte. De toegekende middelen uit het SWV voor 2019 voor zowel vmbo als mbo willen we optimaal benutten voor een sterke ondersteuningsvoorziening waar het passend onderwijs mbo nog beter in vormgegeven is.

Bijlage 8: Overzicht projecten

In de onderstaande overzichten zijn de penvoerder en partner projecten weergegeven die zijn afgerond in 2018 en de in 2019 doorlopende projecten binnen het Clusius College.

Afgeronde projecten	Locatie	Startdatum	Einddatum
<i>Partner projecten</i>			
Verkenning oprichting biol.werkgroep	Extern	01-09-2017	28-02-2018
Mozambique	Extern	01-09-2015	31-12-2018
Kies kleur in groen	Extern	01-01-2018	31-12-2018

Lopende projecten	Locatie	Startdatum	Einddatum
<i>Penvoerder project</i>			
Greentech NHN	Extern	01-10-2014	31-12-2018
GreenLab NHN	Extern	01-01-2017	31-12-2020
Newcomers in the Kitchen	Alkmaar	01-10-2017	31-03-2020
Greenstream vmbo-mbo 1	Extern	01-08-2017	31-07-2019
Greenstream vmbo-mbo 2	Extern	01-08-2018	31-07-2020
Greenstream mbo-hbo	Extern	01-08-2018	31-07-2021
<i>Partner project</i>			
Evergreen	Extern	01-12-2016	31-12-2020
NRO - Groene bril	Extern	15-02-2017	14-02-2019
NRO - Taalonderzoek TDA	Extern	01-01-2018	31-08-2020
Real management in de bollen	Extern	01-04-2018	31-03-2020
Netwerk Voeding & gezondheid NH	Extern	01-09-2018	01-10-2019
Proeftuin Agroforestry	Extern	01-09-2018	31-12-2020

Bijlage 9: Afkortingenlijst

AOC	Agrarisch opleidingscentrum
AO/IB	Administratieve organisatie en interne beheersing
Bapo	Bevordering arbeidsparticipatie ouderen
bbl	Beroepsbegeleidende leerweg
BL	Basisberoepsgerichte Leerweg
B&O	Bestuur & Ondersteunende afdelingen
bol	Beroepsopleidende leerweg
BOT	Begeleide onderwijstijd
bpv	Beroepspraktijkvorming
BVE	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie
BWWW	Bovenwettelijke Werkloosheidswet
CIV	Centra voor Innovatief Vakmanschap
CvB	College van bestuur
EZ	Economische Zaken (ministerie van)
fte	Fulltime-equivalent
GL	Gemengde Leerweg
HKS	Herziene Kwalificatiestructuur
JOB	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs
KL	Kaderberoepsgerichte Leerweg
KPI	Kritieke prestatie-indicator
LAKS	Landelijk Actie Komitee Scholieren
LGF	Leerlinggebonden financiering
LWOO	Leerwegondersteunend onderwijs
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
NRO	Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek
OBP	Onderwijsondersteunend en Beheerspersoneel
OC	Ontwikkelcentrum
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ministerie van)
OdC	Onderdelencommissies
OKF	Omkering Kapitaal Financieringsoperatie
OOP	Onderwijsondersteunend personeel
OP	Onderwijzend personeel
OR	Ondernemingsraad
PTA	Programma van toetsing en afsluiting
RIF	Regionaal Investeringsfonds
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RvT	Raad van toezicht
SAR	Sectoradviesraden
SUSP	Stichting Uitwisseling en Studiereizen voor het Platteland
vmbo	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VO	Voortgezet onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlater
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WW	Werkloosheidswet

Een nieuwe fase

Geïntegreerd jaardocument 2018

Naam instelling
Bestuursnummer
Brinnummer
Sector
E-mail
Website

Stichting Clusius College
40673
25EF
AOC
cvb@clusius.nl
www.clusius.nl

Postadres
Postcode en plaats
Telefoon
Contactpersoon
E-mail
KvK

Drechterwaard 10-A
1824 EX Alkmaar
072 - 5147666
Joost Emmerik
j.emmerik@clusius.nl
41236238